

Bank of Kazakhstan

Қазақстан Ұлттық Банкінің

Хабаршысы

- 1 Баспасөз релиздері
- 4 Шетел валюталарының ресми бағамдары
- 5 Қазақстан экономикасы қаржы секторының ағымдағы жай-күйі
- 13 Нормативтік құқықтық актілер

«Қазақстан Ұлттық Банкінің Хабаршысы»

редакторы:

Ақышев Д.Т.– Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары;

редактордың орынбасары:

Терентьев А. Л. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің директоры;

кеңес мүшелері:

Орлов П.Е.– Зерттеулер және стратегия департаментінің кәсіпорындар мониторингі басқармасының бастығы; Мадиярова Ә.Қ. – Төлем жүйелері департаментінің төлем жүйелерін қадағалау басқармасының бастығы; Сарсенова Н.В.- Заң департаменті директорының орынбасары;

Сәрсенбаева А.И. – Қызметкерлермен жұмыс жүргізу департаментінің аударма және мемлекеттік тілді ендіру басқармасының бас маман-аудармашысы;

шығарылымға жауапты:

Шабанова Н.Н. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің қоғамдық байланыстар басқармасының бас маманы.

Тел: 8 (727) 330-24-52

Құрылтайшы – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі РММ
050040, Алматы қ.,
«Көктем-3» ықшам ауданы, 21

Басылым ҚР Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде
1997 жылғы 24 ақпанда № 432 тіркелді

Шығарылым кезеңдігі – айына 2 рет
Жылына жалпы шығарылымы – 24 нөмір
Бір шығарылымның таралымы – 100 дана

1995 жылдан бастап шығарылады

“Асыл кітап” Баспа үйі ЖШС
050009, Алматы қаласы
Абай даңғылы, 143
тел. +7 (727) 3 94 41 67

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 31 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2014 жылғы 20 наурыз**

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2014 жылғы ақпанда инфляция 1,7%-ды (2013 жылғы ақпанда – 0,8%) құрады. Бұл ретте азық-түлік тауарларының бағасы 1,5% (0,4%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 1,9% (0,2%-ға) өсті. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 1,7%-ға (1,8%-ға) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2014 жылғы ақпанда көп дәрежеде жемістер мен көкөністер 6,9%-ға, оның ішінде пияз 23,5%-ға, орамжапырақ 20,9%-ға, картоп 11,2%-ға, қант 3,4%-ға, сүт өнімдері 1,6%-ға, оның ішінде ірімшік 3,1%-ға, айран 1,7%-ға, сондай-ақ күріш 2,1%-ға, ұн 1,0%-ға, макарон өнімдері 0,9%-ға қымбаттады. Бұдан басқа алкогольдік сусындар бағасы 2,5%-ға, темекі өнімдері 1,5%-ға өсті. Жұмыртқа бағасының 7,0%-ға, қарақұмық жармасының 0,4%-ға және күнбағыс майының 0,5%-ға төмендеуі тіркелді.

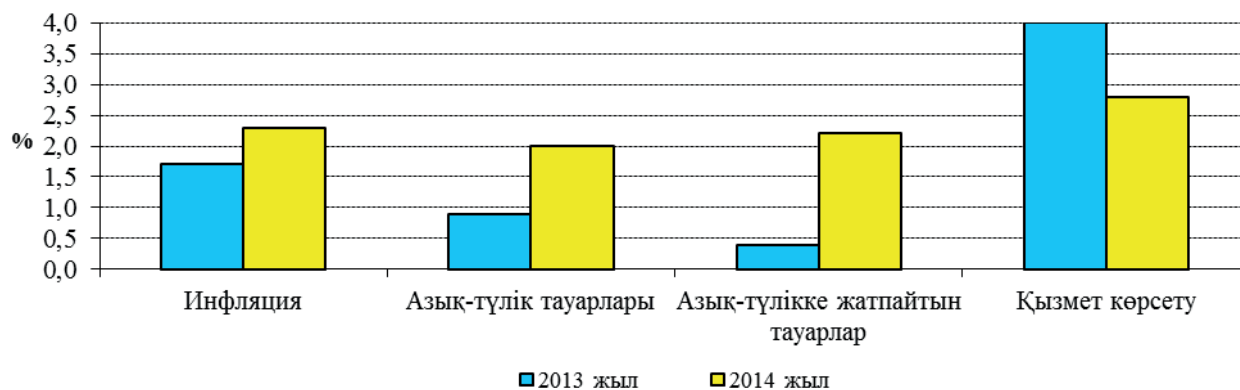
Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында сырт киімнің бағасы 0,8%-ға, аяқ киім 0,4%-ға, тұрмыстық заттар 2,7%-ға, оның ішінде тұрмыстық құралдар және жөндеу 4,2%-ға, жуатын және тазалайтын құралдар 3,9%-ға, сондай-ақ дәрі-дәрмек 1,8%-ға көтерілді. Бензиннің бағасы 0,2%-ға өсті, дизель отынының бағасы 0,3%-ға төмендеді.

Ақылы қызмет көрсету тобында тұрғын үй-коммуналдық саладағы қызметке ақы төлеу 2,9%-ға өсті. Бұл ретте электр энергиясының тарифтері 3,5%-ға, орталықтан жылыту 3,1%-ға, ыстық су 2,7%-ға, кәріз 1,6%-ға, тарату желілерімен тасымалданатын газ 4,2%-ға, тұрғын үйді жалдау 3,9%-ға және тұрғын үйді ұстау 2,0%-ға өсті. Бұдан басқа 2014 жылғы ақпанда медициналық қызмет көрсету бағасы 1,9%-ға, демалыс және мәдениет қызметтері 1,8%-ға, мейрамханалар мен қонақүйлер қызметтері 1,9%-ға көтерілді.

2014 жылғы қаңтар-ақпанда инфляция 2,3% болды (2013 жылғы қаңтар-ақпанда – 1,7%). Азық-түлік тауарлары 2014 жылдың басынан 2,0% (0,9%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 2,2% (0,4%), ақылы қызмет көрсету 2,8% (4,0%) қымбаттады (1-график).

1-график

2013 және 2014 жж. қаңтар-ақпандағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2014 жылғы ақпанда инфляция жылдық көрсетумен 5,4% (2013 жылғы желтоқсанда – 4,8%) болды. Соңғы 12 айда азық-түлік тауарлары 4,5% (3,3%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 5,1% (3,3%), ақылы қызмет көрсету – 6,7% (8,0%) қымбаттады.

2. Халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2014 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері ұлғайды. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 26,0 млрд. АҚШ долл. дейін 6,1% ұлғайды (жыл басынан 5,4% ұлғайды). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 6,2% өсіп, 25,5 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан 5,5% ұлғайды). Ішкі валюта нарығында валюта сату, Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету

және Ұлттық қордың активтерін толықтыру банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтың ұлғаюымен және Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуімен ішінара бейтараптандырылды. Сондай-ақ, таза халықаралық резервтердің өзгеруі ұлттық валюта бағамына 2014 жылғы ақпанда жүргізілген түзетуге байланысты болды. Нәтижесінде таза валюта қорлары (ЕАВ) 2014 жылғы ақпанда 5,7%, алтындағы активтер жүргізілген операциялар және алтынның әлемдік нарықтардағы бағасының өсуі нәтижесінде 7,9% ұлғайды.

2014 жылғы ақпанда Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (алдын ала деректер бойынша 71,6 млрд. АҚШ долл.) қоса алғанда, елдің халықаралық резервтері жалпы алғанда 97,6 млрд. АҚШ долл. дейін 2,1% ұлғайды (жыл басынан 2,5% ұлғайды).

2014 жылғы ақпанда ақша базасы 13,2%-ға кеңейді және 3240,0 млрд. теңге (жыл басынан бері 14,8%-ға кеңейді) болды. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 3219,5 млрд. теңгеге дейін 13,6%-ға кеңейді.

2014 жылғы қаңтарда ақша массасы 11882,2 млрд. теңгеге дейін 2,4%-ға ұлғайды. Айналыстағы қолма-қол ақшаның көлемі 1397,7 млрд. теңгеге дейін 7,6%-ға азайды, банк жүйесіндегі депозиттер 3,9%-ға ұлғайып, 10484,5 млрд. теңге болды. Депозиттердің ақша массасының құрылымындағы үлесі айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің қысқаруы аясында депозиттер көлемінің өсу салдарынан 2013 жылғы желтоқсандағы 87,0%-дан 2014 жылғы қаңтардағы 88,2%-ға дейін өсті.

Ақша мультипликаторы 2014 жылғы қаңтарда атап өтілген ақша базасының кеңеюі қарқынымен салыстырғанда ақша массасының басым қарқыны салдарынан 2013 жылғы желтоқсандағы 4,11-ден 2014 жылғы қаңтардың қорытындылары бойынша 4,15-ке дейін ұлғайды.

3. Валюта нарығы

2014 жылғы ақпанда теңгенің АҚШ долларына бағамы 1 АҚШ доллары үшін 155,46–184,95 теңге диапазонында өзгерді. Айдың соңында теңгенің биржалық бағамы бір АҚШ доллары үшін 184,08 теңге болды, ол бір айда 18,4%-ға әлсіреді.

2014 жылғы ақпанда Қазақстан қор биржасындағы биржалық операциялардың көлемі қосымша сауда-саттықтардағы мәмілелерді қоса алғанда 2014 жылғы қаңтармен салыстырғанда 34,1%-ға өсті және 9,5 млрд. АҚШ долл. болды. Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 1,4 млрд. АҚШ долл. дейін 24,4%-ға төмендеді.

Жалпы алғанда ішкі валюта нарығындағы операциялардың көлемі 2014 жылғы қаңтармен салыстырғанда 21,9%-ға ұлғайды және 10,9 млрд. АҚШ долл. болды.

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2014 жылғы ақпанда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 4 аукцион өткізілді. Оларда 8 жылдық МЕУКАМ (6,2 млрд. теңге), 12 жылдық МЕУКАМ (17,1 млрд. теңге), 15 жылдық МЕУКАМ (16,0 млрд. теңге), 16 жылдық МЕУЖКАМ (21,0 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік: 8 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,30%, 12 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,70%, 15 жылдық МЕУКАМ бойынша – 7,10%, 16 жылдық МЕУЖКАМ бойынша – инфляция деңгейінен 0,10% құрады.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі өткен аймен салыстырғанда 0,4% ұлғая отырып, 2014 жылғы ақпанның аяғында 3673,5 млрд. теңге құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары.

2014 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің ноттарын орналастыру бойынша аукциондар жүргізілген жоқ.

Нәтижесінде айналыстағы ноттардың көлемі 2014 жылғы қаңтармен салыстырғанда 2014 жылғы ақпанның аяғында өзгерген жоқ және 8,9 млрд. теңгені құрады.

5. Банкаралық ақша нарығы

2014 жылғы қаңтарда орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2013 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 60,2%-ға ұлғайып, баламада 3005,9 млрд. теңге болды.

Теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттердің көлемі 35,1%-ға ұлғайып 224,5 млрд. теңге (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 7,5%) болды. Бұл ретте теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2013 жылғы желтоқсандағы 1,90%-дан 2014 жылғы қаңтарда 1,87%-ға дейін төмендеді.

2014 жылғы қаңтарда 2013 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда доллармен орналастырылған

депозиттердің көлемі 61,9%-ға ұлғайып, 17,5 млрд. АҚШ долл. (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 90,2%) болды. Доллармен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2013 жылғы желтоқсандағы 0,08%-дан 2014 жылғы қаңтарда 0,06%-ға дейін төмендеді.

Ресей рублімен және еуромен депозиттерге орналастыру көлемі көп емес –орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінен тиісінше 1,6% және 0,7%.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 2013 жылғы желтоқсандағы 91,1%-дан 2014 жылғы қаңтарда 92,5%-ға дейін өсті. Шетел валютасымен резидент емес банктерде орналастырылған депозиттердің үлесі орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемінің 2013 жылғы желтоқсандағы 89,5%-дан 2014 жылғы қаңтарда 91,7%-ға дейін өсті.

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттерінің көлемі 2013 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2014 жылғы қаңтарда 2,2%-ға өсті және 115,5 млрд. теңге құрады.

6. Депозит нарығы

Депозиттік ұйымдардағы резиденттер депозиттерінің жалпы көлемі 2014 жылғы қаңтарда 10484,5 млрд. теңгеге дейін 3,9%-ға өсті. Заңды тұлғалардың депозиттері 6555,4 млрд. теңгеге дейін 6,0%-ға өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 3929,0 млрд. теңгеге дейін 0,6%-ға ұлғайды.

2014 жылғы қаңтарда шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 4154,1 млрд. теңгеге дейін 10,1%-ға өсті (заңды тұлғалардың депозиттері 15,8% өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 3,4% ұлғайды), ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 6330,4 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға өсті (заңды тұлғалардың депозиттері 1,2% өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 1,6% төмендеді). Теңгемен берілген депозиттердің үлес салмағы бір айда 62,6%-дан 60,4%-ға дейін төмендеді.

Халықтың (резидент еместерді қоса есептегенде) банктердегі салымдары 2014 жылғы қаңтарда 3966,3 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға ұлғайды. Халық салымдарының құрылымында теңгедегі депозиттер 2168,5 млрд. теңгеге дейін 1,8%-ға төмендеді, шетел валютасындағы депозиттер 1797,8 млрд. теңгеге дейін 3,5%-ға артты. Халық салымдарының құрамында теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 56,0%-дан 54,7%-ға дейін төмендеді.

2014 жылғы қаңтарда мерзімді депозиттер 7267,8 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға ұлғайды. Мерзімді депозиттердің құрамында теңгемен депозиттер 4238,3 млрд. теңгеге дейін 1,7%-ға төмендеді, шетел валютасындағы депозиттер 3029,5 млрд. теңгеге дейін 3,7%-ға өсті.

2014 жылғы қаңтарда банктік емес заңды тұлғалардың теңгемен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 4,9% (2013 жылғы желтоқсанда – 5,7%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 7,9% (8,1%) болды.

7. Кредит нарығы.

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2014 жылғы қаңтарда 11315,0 млрд. теңгені құрап, 0,2% өсті.

Ұлттық валютадағы кредиттердің көлемі 7914,5 млрд. теңгеге дейін 0,3%-ға төмендеді, шетел валютасындағы кредит көлемі 3400,5 млрд. теңгеге дейін 1,4%-ға өсті. Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы бір айда 70,3%-дан 69,9%-ға дейін төмендеді.

Ұзақ мерзімді кредиттеу 2014 жылғы қаңтарда 9181,3 млрд. теңгені құрап, 0,2%-ға көтерілді, қысқа мерзімді кредиттеу 2133,7 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға өсті. Ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 81,1% деңгейінде сақталды.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттердің көлемі 2014 жылғы қаңтарда 7664,2 млрд. теңгеге дейін 0,02%-ға азайды, жеке тұлғаларға кредиттер 3650,8 млрд. теңгеге дейін 0,7%-ға ұлғайды. Жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 32,1%-дан 32,3%-ға дейін ұлғайды.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2014 жылғы қаңтарда 1278,5 млрд. теңгеге дейін 0,4%-ға төмендеді, бұл экономикаға берілген кредиттердің жалпы көлемінің 11,3%-ын құрайды.

Салалар бойынша банктердің экономикаға берілген кредиттерінің анағұрлым айтарлықтай сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 19,4%), құрылыс (12,3%), өнеркәсіп (11,3%), көлік (3,5%) және ауыл шаруашылығы (3,4%) сияқты салаларға тиесілі.

2014 жылғы қаңтарда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютада берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 10,5% (2013 жылғы желтоқсанда – 10,0%), жеке тұлғаларға – 21,2% (20,3%) болды.

2014 жылғы шетел валюталарының ресми айырбастау бағамдары

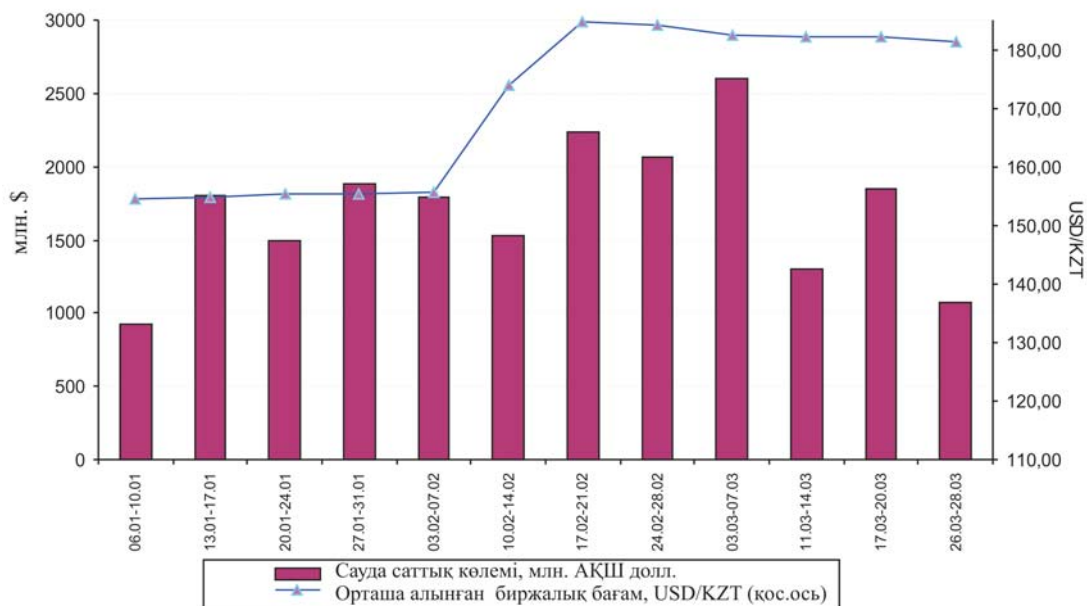
	15- 17.03	18.03	19.03	20.03	21- 26.03	27.03	28.03	29- 31.03	Наурыз
Австралия доллары	AUD	164,16	165,22	165,22	165,89	164,31	167,91	168,09	165,18
Әзірбайжан манаты	AZN	232,75	232,72	232,72	232,7	232,67	232,75	232,71	233,03
Ағылшын фунт стерл.	GBP	302,4	303,11	302,29	302,55	301,35	301,03	301,55	303,44
Белорусь рублі	BYR	1,86	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85	1,86
БРАЗИЛИЯ РЕАЛЫ	BRL	77,03	77,62	77,52	78,08	77,59	78,76	79,32	78,17
Венгер форингі	HUF	8,05	8,11	8,11	8,17	8,06	8,06	8,02	8,09
1 Гонконг доллары	HKD	23,46	23,45	23,45	23,45	23,45	23,47	23,47	23,49
Дат кронасы	DKK	33,84	33,93	33,95	33,93	33,72	33,66	33,57	33,77
БАӘ дирхамы	AED	49,58	49,57	49,57	49,57	49,56	49,57	49,56	49,64
АҚШ доллары	USD	182,1	182,06	182,06	182,04	182,02	182,08	182,05	182,31
Еуро	EUR	252,5	253,17	253,3	253,27	251,57	251,16	250,56	251,95
Үнді рупиясы	INR	2,97	2,98	2,98	2,98	2,98	3,03	3,03	2,98
Канада доллары	CAD	164,16	164,45	164,73	163,37	161,84	163,49	164,19	164,42
Қытай юані	CNY	29,61	29,47	29,42	29,39	29,23	29,33	29,3	29,58
Қырғыз сомы	KGS	3,34	3,35	3,34	3,34	3,35	3,34	3,34	3,36
100 Оңтүстік Корея вонасы	KRW	16,98	17,06	17,03	17,01	16,92	16,94	16,99	17,05
Кувейт динары	KWD	648,04	647,9	646,75	647,83	646,61	646,59	646,48	648,00
Литва литі	LTL	73,13	73,35	73,39	73,38	72,89	72,77	72,6	72,99
Малайзия ринггиті	MYR	55,55	55,57	55,63	55,57	55,24	55,21	55,33	55,63
Молдова лейі	MDL	13,61	13,88	13,65	13,88	13,61	13,87	13,84	13,68
Норвег кронасы	NOK	30,44	30,59	30,56	30,51	30,16	30,14	30,04	30,42
Польша злотыйы	PLN	59,62	59,93	59,89	60,22	59,8	59,99	59,97	59,99
Ресей рублі	RUB	4,97	4,96	4,98	5,05	5,03	5,14	5,12	5,03
Сауд Аравиясының риялы	SAR	48,56	48,55	48,55	48,54	48,54	48,55	48,54	48,61
СДР	XDR	282,93	282,36	282,32	282,67	282,7	281,4	281,3	282,19
Сингапур доллары	SGD	143,85	143,86	143,88	143,93	142,88	143,73	143,94	143,95
Тәжік сомониі	TJS	38,31	38,31	38,31	38,22	38,3	38,31	38,31	38,32
Таиланд баты	THB	5,64	5,65	5,67	5,67	5,63	5,59	5,59	5,63
1 түрік лирасы	TRY	81,6	81,97	81,79	82,09	81,42	82,05	82,86	82,28
Өзбек сумы	UZS	8,14	8,18	8,16	8,15	8,18	8,07	8,09	8,16
Украин гривнасы	UAH	18,39	18,96	18,03	18,3	18,02	16,69	16,63	18,63
Чех кронасы	CZK	9,24	9,26	9,25	9,24	9,16	9,17	9,14	9,21
Швед кронасы	SEK	28,49	28,55	28,62	28,69	28,45	28,27	28,14	28,44
Швейцар франкі	CHF	208,11	208,33	208,45	208,07	206,35	205,53	205,47	207,02
Оңтүстік Африка ранды	ZAR	16,89	17,02	16,92	17,01	16,75	16,93	17,03	16,99
1 жапон йенасы	JPY	1,79	1,79	1,79	1,79	1,78	1,78	1,78	1,78

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ СЕКТОРЫНЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

1. ВАЛЮТА НАРЫҒЫ

	Кезең соңындағы ресми бағам	Кезеңдегі орташа алынған биржалық бағам, кезең үшін		Қазақстан кор биржасының сауда-саттық көлемі
	USD/KZT	USD/KZT	% *	млн. \$
24.02-28.02	184,06	184,28	-0,17	2 062,40
03.03-07.03	182,46	182,52	-0,95	2 602,75
11.03-14.03	182,10	182,10	-0,23	1 296,80
11.03.2014	182,08	182,07	-0,01	283,90
12.03.2014	182,07	182,13	0,03	483,35
13.03.2014	182,13	182,10	-0,02	236,95
14.03.2014	182,10	182,10	0,00	292,60
17.03-20.03	182,06	182,04	-0,04	1 851,20
17.03.2014	182,10	182,06	-0,02	263,50
18.03.2014	182,06	182,06	0,00	220,20
19.03.2014	182,06	182,04	-0,01	452,90
20.03.2014	182,04	182,02	-0,01	914,60
26.03-28.03	182,05	181,35	-0,39	1 073,10
26.03.2014	182,02	182,08	0,03	494,40
27.03.2014	182,08	180,05	-1,11	379,80
28.03.2014	182,05	182,04	-0,01	198,90

* - өткен кезеңге өзгерістер

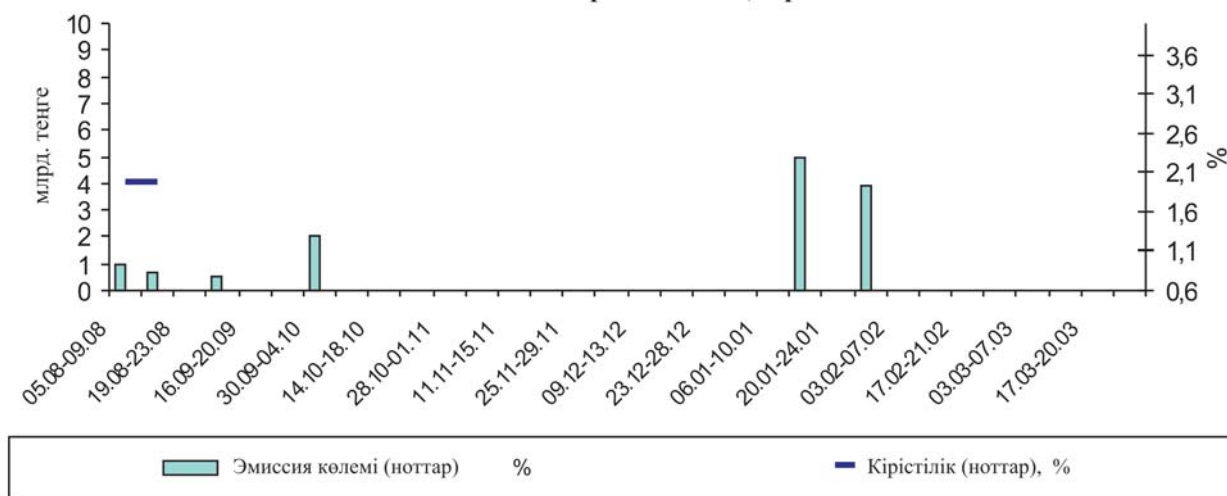

2. МЕМЛЕКЕТТІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫ

Мемлекеттік бағалы қағаздардың бастапқы нарығы

	сұраныстың ұсыныстан артуы, есе	сұраныстың қанағаттандырылуы, %	кезеңдегі алынған кірістілік, %	орташа тиімді	қанағаттандырылған сұраныс көлемі млрд. теңге
Қаржы министрлігінің МБҚ					
20.01-24.01	0,69	99,93	7,22		9,7
27.01-31.01	0,78	79,36	2,54		19,2
03.02-07.02	1,15	36,01	6,30		6,2
10.02-14.02	1,81	78,58	6,70		17,1
17.02-21.02	-	-	-		-
24.02-28.02	2,14	46,67	0,01		21,0
03.03-07.03	1,01	14,35	7,22		2,0
11.03-14.03	1,56	67,19	6,80		20,9
17.03-20.03	1,11	100,0	6,25		22,2
26.03-28.03	-	-	-		-
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары					
20.01-24.01	-	-	-		-
27.01-31.01	0,40	98,65	2,76		3,9
03.02-07.02	-	-	-		-
10.02-14.02	-	-	-		-
17.02-21.02	-	-	-		-
24.02-28.02	-	-	-		-
03.03-07.03	-	-	-		-
11.03-14.03	-	-	-		-
17.03-20.03	-	-	-		-
26.03-28.03	-	-	-		-

Теңгемен номинирленген МБҚ нарығы

Айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздар (дисконтталған құны бойынша)

	Көлемі млн.теңге				
	Барлығы	оның ішінде Қаржы министрлігінің МБҚ			оның ішінде ҚҰБ ноттары
		ұзақмерзімді	ортамерзімді	қысқамерзімді	
10.01.14	3 608 525,47	2 914 165,90	583 690,85	109 080,56	1 588,16
17.01.14	3 642 174,46	2 952 550,13	583 690,85	99 371,82	6 561,66
24.01.14	3 651 025,95	2 962 989,78	583 690,85	99 371,82	4 973,50
31.01.14	3 668 095,83	2 982 213,66	577 590,85	99 371,82	8 919,50
07.02.14	3 649 987,82	2 988 401,07	577 590,85	75 076,40	8 919,50
14.02.14	3 667 097,24	3 005 510,49	577 590,85	75 076,40	8 919,50
21.02.14	3 661 433,96	3 004 047,21	573 390,85	75 076,40	8 919,50
28.02.14	3 682 433,96	3 025 047,21	573 390,85	75 076,40	8 919,50
07.03.14	3 684 467,15	3 027 080,40	573 390,85	75 076,40	8 919,50
14.03.14	3 683 086,66	3 033 714,12	573 390,85	67 062,19	8 919,50
20.03.14	3 705 308,20	3 055 935,67	573 390,85	67 062,19	8 919,50
28.03.14	3 705 308,20	3 055 935,67	573 390,85	67 062,19	8 919,50

3. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЕУРОНОТТАР НАРЫҒЫ

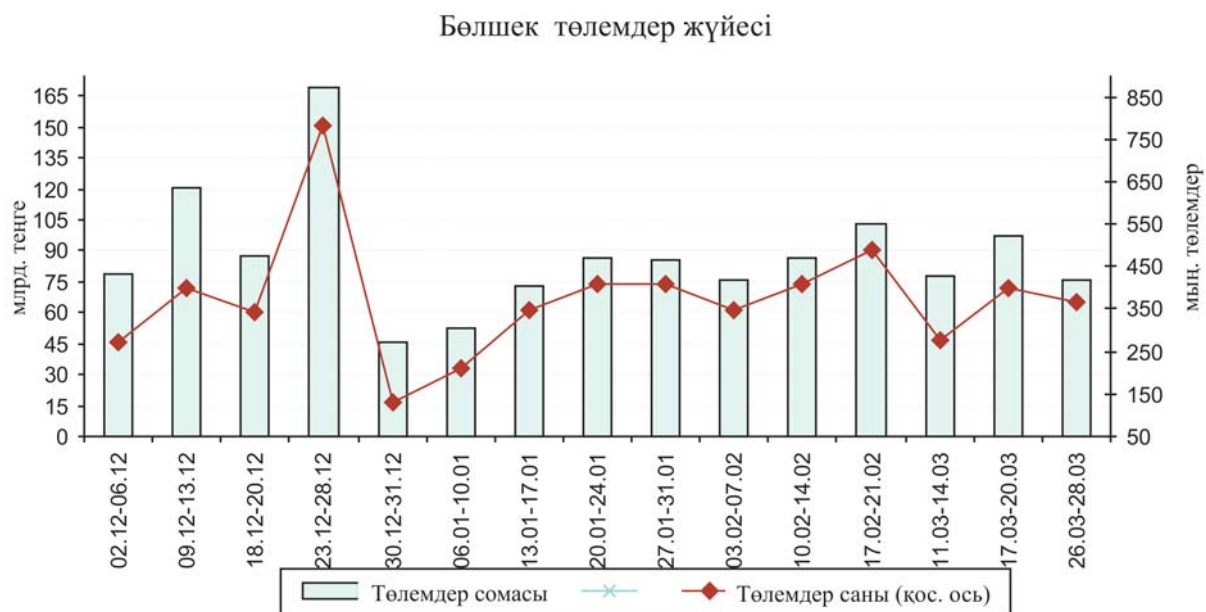
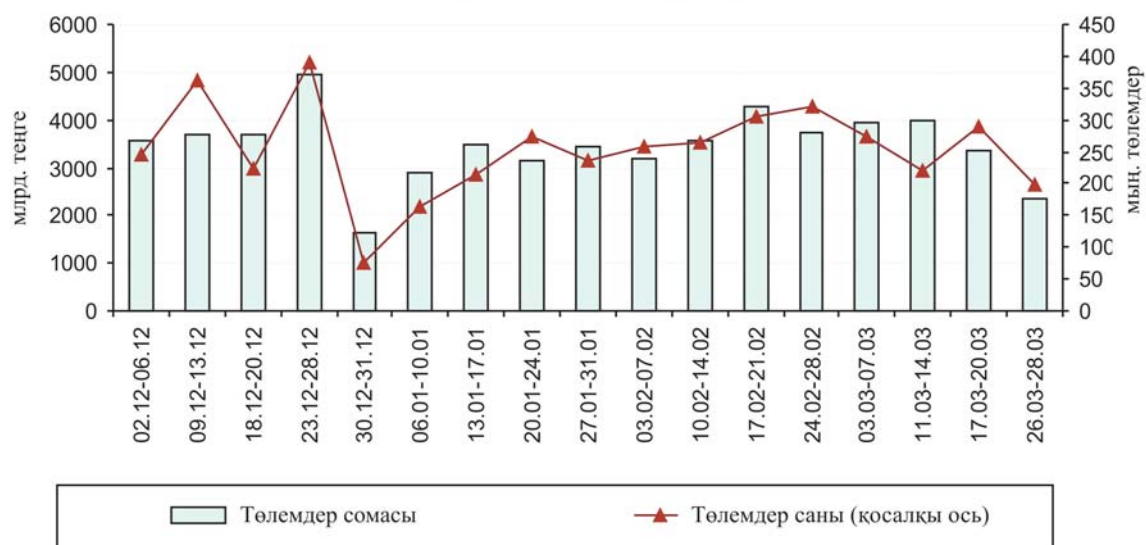
	2003 ж. шығарылым
Шығару кезіндегі кірістілік	7,637
24.03.2014	5,72
25.03.2014	5,469
26.03.2014	5,568
27.03.2014	5,467
28.03.2014	5,561
<i>эмиссия басынан бері</i>	-2,08
<i>апта үшін</i>	-0,16

4. ТӨЛЕМ ЖҮЙЕЛЕРІ

	БААЖ			БТЖ		
	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемнің өзгеруі %,	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемнің өзгеруі %,
11.03-14.03	220,3	4 005,9	1,8	277,0	78,2	-10,2
17.03-20.03	289,0	3 356,9	-16,2	401,5	97,2	24,2
26.03-28.03	199,6	2 364,9	-29,6	368,6	75,9	-21,9

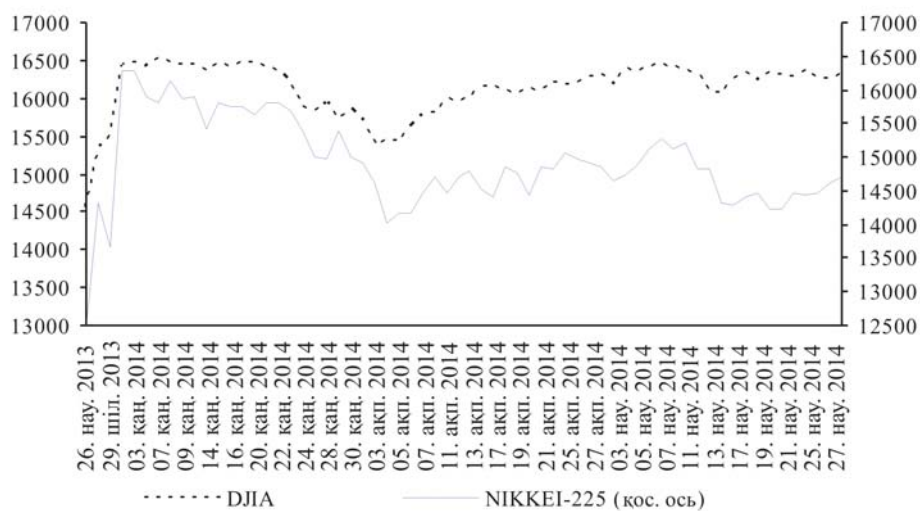
Банкаралық ақша аудару жүйесі

5. ӘЛЕМДІК ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ТАУАР НАРЫҚТАРЫ

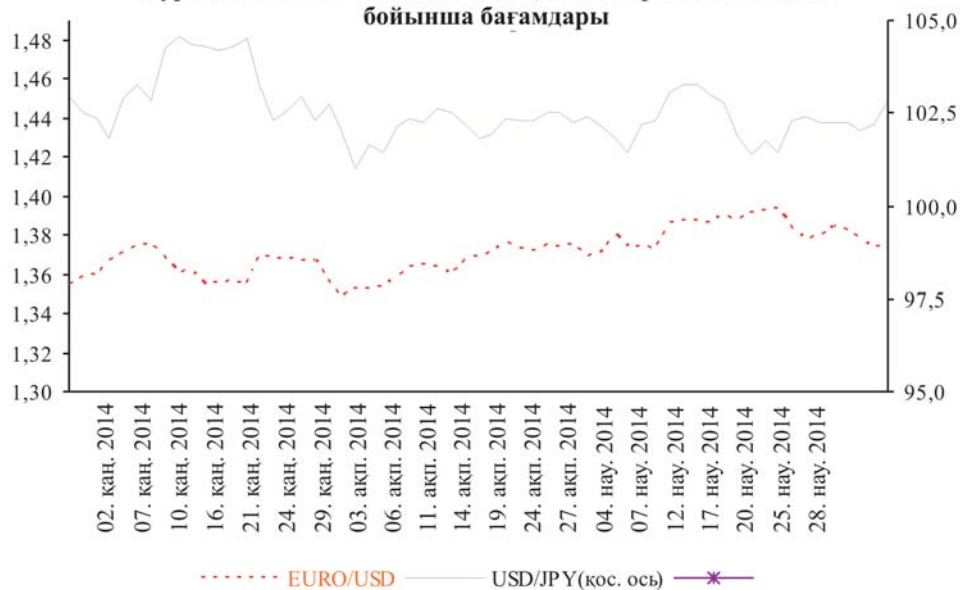
Биржа	Индекс	Тармақтардағы мәні		Өзгеруі	
		21.03.2014	28.03.2014	кезең үшін	2001ж. жел. бастап
АҚШ	Dow Jones	16 302,77	16 323,06	0,12%	61,02%
Жапония	Nikkei 225	14 224,23	14 696,03	3,32%	39,40%
Германия	DAX	9 342,94	9 587,19	2,61%	85,79%
Ұлыбритания	FTSE	6 557,17	6 615,58	0,89%	27,26%
Гонконг	Hang Seng	21 436,70	22 065,53	2,93%	93,02%

Dow Jones және Nikkei 225 индекстерінің динамикасы

Бағамы	Мәні		Өзгеруі	
	21.03.2014	28.03.2014	кезең үшін	2001ж. жел. бастап
USD/JPY	102,25	102,83	0,57%	-21,57%
GBP/USD	1,6486	1,6638	0,92%	14,64%
EUR/USD	1,3794	1,3752	-0,30%	55,30%
USD/RUR	36,11	35,58	-1,46%	16,68%

Еуро және жапон йенасының АҚШ долларына қатынасы бойынша бағамдары

Тауарлар	Өлшем бірлігі	Бағасы, АҚШ долл.		Өзгеруі	
		21.03.2014	28.03.2014	кезең үшін	2001 ж. жел. бастап.
алтын	тр.ун.	1334,7	1295,3	-2,95%	368,20%
мыс	метр.тонна	6 489,3	6 685,5	3,02%	357,77%
мырыш	метр.тонна	1 943,8	1 963,0	0,99%	154,44%
мұнай	баррель	106,92	107,27	0,33%	428,42%
астық	тонна	256,1	255,37	-0,29%	153,19%

Алтын мен мұнайдың бағасы, АҚШ долл.

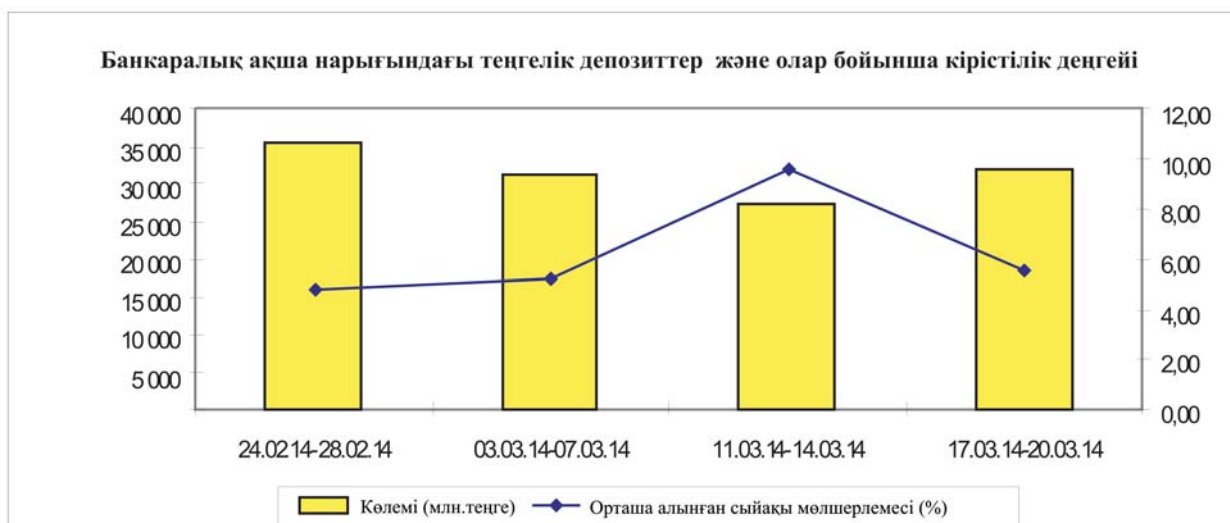

6. БАНКАРАЛЫҚ АҚША НАРЫҒЫ

Екінші деңгейдегі банктердің қысқа мерзімді банкаралық депозиттері бойынша мәліметтер

	Резидент банктер				Резидент емес банктер			
	1 айға дейін		1 айдан астам		1 айға дейін		1 айдан астам	
	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орна- лас- тырыл- ған депозит тер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)
24.02.14-28.02.14								
KZT	32 117 050	4,35	2 000 000	9,00	1 565 000	8	0	0,00
USD	30 000	0,20	0	0,00	4 195 186	0,04	0	0,00
EURO	24 000	0,26	0	0,00	14 700	0,63	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	3 641 100	5,72	0	0,00
03.03.14-07.03.14								
KZT	31 010 450	5,18	0	0,00	55 000	30	0	0,00
USD	10 000	0,20	0	0,00	4 196 200	0,05	174	6,78
EURO	17 300	0,05	4 000	1,00	10 700	0,13	4 000	2,00
RUR	0	0,00	0	0,00	1 780 050	7,29	0	0,00
11.03.14-14.03.14								
KZT	25 700 000	8,60	1 179 200	9,41	651 000	47	0	0,00
USD	5 000	0,50	10 000	6,00	3 878 372	0,03	150 000	0,14
EURO	13 000	0,05	0	0,00	75 500	0,09	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 329 100	7,32	0	0,00
17.03.14-20.03.14								
KZT	30 600 000	4,92	1 000 000	8,00	553 000	33	0	0,00
USD	5 000	0,50	0	0,00	3 040 486	0,05	120 174	0,20
EURO	0	0,00	0	0,00	12 700	0,13	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 470 420	7,36	0	0,00

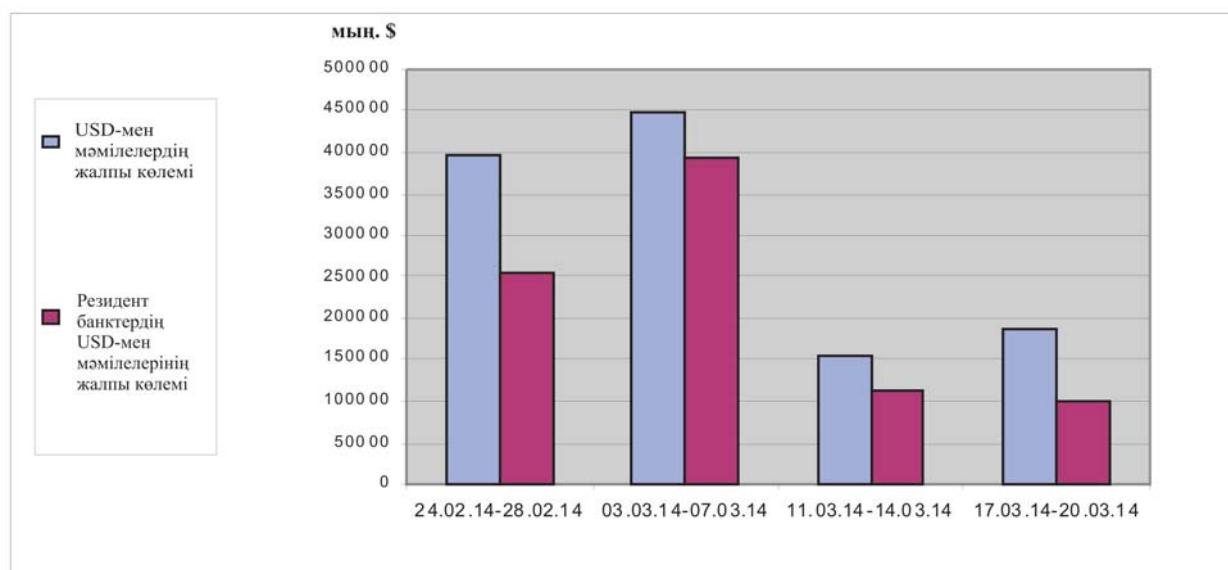
*- валюта мың бірлігі

1.1. Биржадан тыс банкаралық валюта операциялары (сату)

Кезеңдер, валютаның түрлері	Мәмілелер- дің жалпы көлемі (валюта мың бірлігі)	оның ішінде резидент банктер		Мәміленің орташа алынған бағамы бір валюта үшін теңгемен	олардың ішінде: резидент банктер
		(валюта мың бірлігі)	%*		
24.02.14-28.02.14 USD RUB EUR	396 226 163 808 2 766	254 993 163 808 2 766	64,4 100,0 100,0	184,47 5,18 253,73	184,47 5,18 253,73
03.03.14-07.03.14 USD RUB EUR	448 965 88 433 3 477	392 120 64 500 3 477	87,3 72,9 100,0	182,47 5,03 251,07	182,47 5,03 251,07
11.03.14-14.03.14 USD RUB EUR	156 174 15 998 1 766	114 140 15 300 1 766	73,1 95,6 100,0	182,12 5,00 252,74	182,13 5,00 252,76
17.03.14-20.03.14 USD RUB EUR	186 240 51 407 1 865	98 940 38 000 1 865	53,1 73,9 100,0	182,07 4,99 252,59	182,08 4,99 252,59

* резидент банктер мәмілелерінің жалпы мәмілелер көлеміне
үлес салмағы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы

2014 жылғы 3 ақпан

№ 8

Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне сақтандыру қызметі мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыруға лицензия беру, қолданылуын тоқтату және одан айыру, актуарийлердің біліктілік емтиханын тапсыру, тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің актуарлық есептердің шынайылығын тексеру нәтижесін қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға беру тәртібі туралы ережені бекіту туралы» 2001 жылғы 20 сәуірдегі № 120 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1532 тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру, актуарийдің біліктілік емтиханын тапсыру, актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарий жүргізген есептердің шынайылығын тексеру нәтижелерін жіберу қағидаларын бекіту туралы»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қоса беріліп отырған Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру, актуарийдің біліктілік емтиханын тапсыру, актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарий жүргізген есептердің шынайылығын тексеру нәтижелерін жіберу қағидалары бекітілсін.»;

көрсетілген қаулымен бекітілген Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыруға лицензия беру, қолданылуын тоқтату және одан айыру, актуарийлердің біліктілік емтиханын тапсыру, тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің есептердің шынайылығын тексеру нәтижесін қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға беру тәртібі туралы ережеде:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру, актуарийдің біліктілік емтиханын тапсыру, актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарий жүргізген есептердің шынайылығын тексеру нәтижелерін жіберу қағидалары»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру, актуарийдің біліктілік емтиханын тапсыру, актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарий жүргізген актуарлық есептердің шынайылығын тексеру нәтижелерін жіберу қағидалары «Сақтандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі - Заң) сәйкес әзірленді және сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру, актуарийдің біліктілік емтиханын тапсыру, актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарий жүргізген актуарлық есептердің шынайылығын тексеру нәтижелерін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне (бұдан әрі - уәкілетті мемлекеттік орган) жіберу тәртібін, сондай-ақ актуарийлердің халықаралық қауымдастықтарының тізбесі мен оларға қойылатын талаптарды айқындайды.»;

17-1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«17-1. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы осы Ереженің 2-тарауында белгіленген сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарийдің қызметін тексеру үшін тәуелсіз актуарийді тартады.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарийдің қызметіне қызметін осы актуарий тәуелсіз актуарий ретінде тексеру аяқталған күннен бастап күнтізбелік бір жыл ішінде тексерген тәуелсіз актуарийдің тексеру жүргізуіне жол берілмейді.»;

17-3 және 17-4-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«17-3. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы тәуелсіз актуарийді міндетті не бастама жасап тексеру үшін тартады.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымынан тәуелсіз актуарий осы Ереженің 11-тармағына сәйкес алған құжаттар және мәліметтер уәкілетті мемлекеттік органға берілген құжаттармен және мәліметтермен салыстырылып тексеріледі.

17-4. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатындағы актуарийдің қызметін міндетті тексеру есепті жылдан кейінгі жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша күнтізбелік жылда кемінде бір рет жүргізіледі.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының штатында тұрған актуарийдің қызметін міндетті тексеру осы Ереженің 9-тармағында көзделген актуарлық есептерге тексеру жүргізуді, сондай-ақ осы Ереженің 10-тармағында көзделген актуарлық қорытындыны қамтиды.»;

17-8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«17-8. Тәуелсіз актуарийдің актуарлық қорытындысының бір данасын осы Ереженің 45-2-тармағының 1), 2), 4), 5), 6) тармақшаларына сәйкес құжаттарды қоса бере отырып тәуелсіз актуарий тексеру аяқталғаннан кейін күнтізбелік он күн ішінде, бірақ есепті жылдан кейінгі жылдың 30 сәуірінен кешіктірмей уәкілетті мемлекеттік органға береді, бір данасы тәуелсіз актуарийде сақталады, ал қалған даналары сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына иелік етуге беріледі.

Уәкілетті мемлекеттік органға бір сақтандыру ұйымының штатында тұрған актуарийдің қызметін тексеру нәтижелері бойынша біреуден көп тәуелсіз актуарлық қорытынды ұсынылған жағдайда, уәкілетті мемлекеттік орган неғұрлым консервативтік есебі бар актуарлық қорытындыны қабылдайды.»;

18-тармақтың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) осы Ереженің 5-қосымшасына сәйкес көзделген Актуарийлерді оқытудың ең төменгі міндетті бағдарламасына қатысты курс бойынша 80%-дан кем рейтингісі бар «Актуарий» мамандығы бойынша іскерлік басқару магистрінің, «Қаржы» мамандығы бойынша «Актуарий» мамандығының экономика және бизнес магистрінің дипломы бар, бірақ осы Ереженің 5-қосымшасында көзделген ең төменгі бағдарламаның орындалуын қамтамасыз ететін ұйымда осы курсты ойдағыдай тапсырған жеке тұлға.»;

19-тармақтың 10) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«10) дипломға қосымшаны ұсына отырып, «Актуарий» мамандығы бойынша іскерлік басқару магистрі дипломының немесе «Қаржы» мамандығы бойынша «Актуарий» мамандығының экономика және бизнес магистрі дипломының көшірмесі (осы Ереженің 18-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген тұлғалар үшін).»;

39-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«39. Уәкілетті мемлекеттік орган актуарийдің лицензияны тоқтата тұру мерзімін қайта қарау немесе лицензияны қолдануды жаңарту туралы өтінішін қарайды және өтініш пен актуарийдің бұзушылықтарды немесе лицензияны қолдануды тоқтата тұру үшін негіз болған өзге де талаптарды жойғанын растайтын құжаттар ұсынылған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде тиісті шешім қабылдайды.».

2. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптарды, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптарды және сақтандыру агентінің делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктерін бекіту туралы» 2010 жылғы 1 наурыздағы № 25 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6164 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2010 жылғы 30 қазанда № 450-451 (26294) жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптарды, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптарды

және сақтандыру агентінің сақтандыру нарығында делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктерін бекіту туралы»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қоса беріліп отырған Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптар, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптар және сақтандыру агентінің сақтандыру нарығында делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктері (бұдан әрі - Талаптар) бекітілсін.»;

көрсетілген қаулымен бекітілген Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптарда, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптарда және сақтандыру агентінің делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктерінде:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптар, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптар және сақтандыру агентінің сақтандыру нарығында делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктері»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Сақтандыру ұйымының сақтандыру қызметін жүзеге асыруына қойылатын талаптар, оның ішінде сақтандыру нарығының қатысушыларымен өзара қарым-қатынастары жөніндегі талаптар және сақтандыру агентінің сақтандыру нарығында делдалдық қызметті жүзеге асыруына өкілеттіктері (бұдан әрі - Талаптар) «Сақтандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі - Заң) 11-1 және 18-баптарына сәйкес, сақтандыру шарттарын жасау және орындау кезінде, оның ішінде сақтандыру агенті сақтандыру ұйымының атынан және тапсырмасы бойынша сақтандыру шарттарын жасау бойынша делдалдық қызметті жүзеге асыру кезінде туындайтын процестерді реттеу мақсатында әзірленді»;

8-1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«8-1. Сақтандыру агенттерінің тізілімі тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың бесінші жұмыс күнінен кешіктірмей, берілетін деректердің құпиялылығын және түзетілмеуін қамтамасыз ететін криптографиялық қорғаныш құралдары бар ақпаратты кепілдікпен жеткізудің тасымалдау жүйесін пайдалана отырып электрондық тасымалдағышта қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға (бұдан әрі - уәкілетті орган) ұсынылуы тиіс.

Сақтандыру агенттерінің тізіліміне сақтандыру ұйымының бірінші басшысы (ол жоқ болған кезде - оның орнындағы адам) қол қояды, мөрмен куәландырылады және сақтандыру ұйымында қағаз тасымалдағышта сақталады. Уәкілетті органның талап етуі бойынша сақтандыру ұйымы сұрату алған күннен бастап екі жұмыс күнінен кешіктірмей қағаз тасымалдағышта есептілікті ұсынады.»;

12-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«12. Заңды тұлғалар - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарында, сақтандыру брокерлерінде және сақтандыру агенттерінде, жеке тұлғалар - актуарийлердегі және сақтандыру агенттеріндегі құжаттарды жасау, құжаттаманы басқару және құжаттарды сақтау тәртібі Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2010 жылғы 27 желтоқсандағы № 182 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6932 тіркелген) бекітілген Сақтандыру нарығының кәсіби қатысушыларының және кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын сақтандыру агенттерінің құжаттарды сақтау ережесіне сәйкес айқындалады.»;

18-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) сақтандырушының бір жақты тәртіпте әзірлеген (қосылу шарты) үлгі талаптарына (сақтандыру ережелеріне) сақтанушының қосылуы және сақтандырушының сақтанушыға Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2010 жылғы 1 наурыздағы № 24 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6171 тіркелген) бекітілген Сақтандыру полистері бланктерінің мазмұнына және оларды жасауға, көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру полисін ресімдеуге, сондай-ақ міндетті сақтандырудың жекелеген түрлері бойынша міндетті сақтандыру шарттарын жасау үшін сақтанушы өтініштерінің мазмұнына қойылатын талаптарға сәйкес ресімделетін сақтандыру полисін беруі арқылы сақтандыру шартын жасасу.»;

2-қосымшасы 1-жолының 7-бағаны:

« Сақтандыру агентінің салық төлеушінің
тіркеу нөмірі (СТТН), бизнес-
сәйкестендіру нөмірі (заңды тұлға үшін)
немесе жеке сәйкестендіру нөмірі (бар
болса, жеке тұлға үшін)
7 »

мынадай редакцияда жазылсын:

« Сақтандыру агентінің бизнес-
сәйкестендіру нөмірі (заңды тұлға үшін)
немесе жеке сәйкестендіру нөмірі (жеке
тұлға үшін, бар болса)
7 ».

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2014 жылғы 20 наурызда № 9263 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы

2014 жылғы 3 ақпан

№ 9

*Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыру қағидаларын
бекіту туралы*

«Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыру қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулының қосымшасына сәйкес Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің күші жойылды деп танылсын.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2014 жылғы 20 наурызда № 9249 тіркелді

Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыру қағидалары

Осы Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім), «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі, «Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы» 2003 жылғы 4 шілдедегі Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленген және Қазақстан Республикасындағы бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті (бұдан әрі - брокерлік және (немесе) дилерлік қызмет) жүзеге асыру талаптары мен тәртібін белгілейді.

1. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен реттелмеген бөлігінде, брокерлік және (немесе) дилерлік қызмет брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарына, брокер және (немесе) дилер мен олардың клиенттерінің арасында жасалған брокерлік қызмет көрсету туралы шарттарға және егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, әдет-ғұрыптарға (оның ішінде іскерлік айналымының әдет-ғұрыптарына) сәйкес жүзеге асырылады.

2. Осы Қағидалардың қолданылуы мыналарға қолданылады:

1) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкін қоспағанда, банк қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасына қарама-қайшы келмейтін бөлікте брокерлер және (немесе) дилерлер болып табылатын банктерге;

2) Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына қарама-қайшы келмейтін бөлікте брокерлер және (немесе) дилерлер болып табылатын инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына;

3) инвестициялық қорлар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына қарама-қайшы келмейтін бөлікте брокерлер және (немесе) дилерлер болып табылатын инвестициялық қорлардың басқарушы компанияларына.

3. Брокер және (немесе) дилер брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға лицензиялардың мынадай түрлерінің бірін иелене алады:

1) бірінші санатты лицензия - номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен (бағалы қағаздармен мәмілелерді тіркеу құқығымен);

2) екінші санатты лицензия - клиенттердің шоттарын жүргізу құқығынсыз (бағалы қағаздармен мәмілелерді тіркеу құқығынсыз).

4. Бірінші санатты лицензияны иеленген брокер және (немесе) дилер осы Қағидаларда бірінші санатты брокер және (немесе) дилер, екінші санатты лицензияны иеленген - екінші санатты брокер және (немесе) дилер деп аталады.

5. Осы Қағидалардың мақсаттары үшін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (бұдан әрі - уәкілетті орган) Standard & Poor's агенттігінің рейтингтік бағаларынан өзге сондай-ақ Moody's Investors Service пен Fitch агенттіктерінің және олардың еншілес рейтингтік ұйымдарының (бұдан әрі - басқа рейтингтік агенттіктер) рейтингтік бағаларын таниды.

6. Брокер және (немесе) дилер жылдық қаржылық есептілікке аудит жүргізеді.

Брокер және (немесе) дилер аудит жүргізген кезде, аудиторлық ұйым сұратқан барлық қажетті құжаттаманы (материалдарды) береді.

7. Брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіпте брокер және (немесе) дилер үлестес тұлғалардың есебін жүргізеді.

8. Брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында бағалы қағаздардың орталық депозитарийінің,

қор биржаның, клиринг ұйымының және (немесе) «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 77-1-бабының 1-тармағына сәйкес қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша есеп айырысуды (төлемдерді) ұйымдастыруды жүзеге асыратын есеп айырысу ұйымының (бұдан әрі - есеп айырысу ұйымы) электрондық құжаттарымен алмасу жүйесіне кіру үшін рұқсаты (пайдаланатын парольдері) бар брокер және (немесе) дилердің қызметкерлерінің жауапкершілігі белгіленеді.

9. Қағидалардың 48 және 49-тармақтарында көзделген бағалы қағаздармен мәмілелерді банк болып табылмайтын бірінші санатты брокер және (немесе) дилер ғана мына критерийлерге сәйкес келген кезде жасайды:

1) кемінде үш жылда бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметін жүзеге асыруы;

2) тәуекелдердің өтелуін сипаттайтын көрсеткіштер мәндерінің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2013 жылғы 27 тамыздағы № 214 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8796 тіркелген) бекітілген Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес келуі;

3) қатарынан алдағы үш ай ішінде ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында айдың қорытындысы бойынша мәмілелер жасаған кейінгі айдың ішкі әдістемесіне сәйкес айқындалатын қор биржасы мүшелерінің белсенділік рэнкингі бойынша алғашқы жеті компаниялар тізімінде болу және қаржы құралдармен кемінде үш жүз мәмілелер жасау (талаптары мәміле мәні болып табылатын қаржы құралдарын кері сатып алу не кері сату міндеттемелері көзделетін мәмілелерді қоспағанда);

4) эмитенттерге кем дегенде сегіз қаржы құралдар бойынша, олардың бестен көп емесі қор биржаның өкілдік индексіне кіретін қор биржаның ішкі құжаттарына сәйкес маркет-мейкер ретінде баға белгілеуді жариялау және ұстау бойынша қызмет көрсету;

5) андеррайтер ретінде немесе эмиссиялық консорциум құрамында эмиссиялық бағалы қағаздарды шығару және орналастыру бойынша қызмет көрсету, қатарынан соңғы күнтізбелік үш жыл ішінде кем дегенде үш эмитентке;

6) бағалы қағаздары қор биржасының ресми тізіміне енгізілген эмитенттерге консультациялық қызмет көрсету.

10. Егер банк болып табылмайтын бірінші санатты брокер және (немесе) дилер Қағидалардың 9-тармағында белгіленген бір және (немесе) бірнеше критерийлерге сәйкес келмеген жағдайда, онда осындай сәйкес келмеген күннен бастап Қағидалардың 48 және 49-тармақтарында көзделген бағалы қағаздармен мәмілелер жасамайды. Бұл ретте осы брокер және (немесе) дилер Қағидалардың 48 және 49-тармақтарында көзделген, брокердің және (немесе) дилердің Қағидалардың 9-тармағында белгіленген критерийлерге сәйкес келу кезінде жасалған бағалы қағаздармен мәмілелер бойынша клиенттері мен қарсы серіктестер алдында міндеттемелерді орындау бойынша іс-әрекеттер жасайды.

Брокердің және (немесе) дилердің Қағидалардың 9-тармағында белгіленген критерийлерге сәйкес келмеу фактісі басталған кезде брокер және (немесе) дилер қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға (бұдан әрі - уәкілетті орган) сәйкес келмеуі анықталған күннен кейінгі келесі бір жұмыс күні ішінде осы факті туралы хабарлама жібереді.

2. Брокер және (немесе) дилердің ұйымдық құрылымы және қызметкерлерінің біліктілігі

11. Клиенттердің шоттарын номиналды ұстаушы ретінде жүргізу құқығы бар брокер және (немесе) дилердің ұйымдық құрылымында мынадай құрылымдық бөлімшелер болуы тиіс:

1) қаржы құралдарымен мәмілелердің жасалуын жүзеге асыратын сауда бөлімшесі (бұдан әрі - сауда бөлімшесі);

2) қаржы құралдарымен мәмілелердің орындалуын, қаржы құралдарын және осы брокер және (немесе) дилердің және оның клиенттерінің ақшасын есепке алуды жүзеге асыратын есеп айырысу бөлімшесі (бұдан әрі - бэк-офис);

3) номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарына сәйкес белгіленген өзге құрылымдық бөлімшелер.

12. Бірінші санатты брокер және (немесе) дилердің бірінші басшысы немесе оның брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыруға жетекшілік жасайтын орынбасары лауазымын осы брокер және (немесе) дилердің бөлімшелері біреуінің басшысы лауазымымен қоса атқаруға рұқсат етіледі. Бэк-офис құзыретіне жататын функциялар мен міндеттерді сауда бөлімшесінің қызметкерлеріне жүзеге асыруға, сондай-ақ брокердің және (немесе) дилердің бір бөлімше қызметкерлерінің құқықтары мен құзыреттерін басқа бөлімше қызметкерлеріне беруге (табыстауға) жол берілмейді.

13. Екінші санатты брокер және (немесе) дилердің ұйымдық құрылымы олар «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 55-бабына және осы брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарына сәйкес дербес түрде айқындалады.

14. Брокер және (немесе) дилер өз клиенттерінің алдында олар үшін осы брокер және (немесе) дилермен шарттық қатынастарға кіру жөніндегі және/немесе осындай қатынастарды ұстап тұру жөніндегі ниеттер бөлігіндегі елеулі мәні бар ақпаратты Қағидалардың 16, 17, 18, 19, 20-тармақтарында белгіленген тәртіппен ашады.

15. Инвестициялық портфельді басқару қызметімен брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті бірлесіп атқаратын брокер және (немесе) дилер «Инвестициялық қорлар туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 33-бабы 1-тармағының 5) және 6) тармақшаларында көрсетілген себептер бойынша инвестициялық пай қорының қызметін тоқтату үшін негіздемелер туындаған кезде, активтері өзінің басқаруындағы инвестициялық пай қорының қызметін тоқтатқан жағдайда, уәкілетті органның лицензияның қолданылуын тоқтата тұру немесе одан айыру туралы хабарламасын алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы қордың активтерін есепке алуды жүзеге асыратын кастодианға кредиторлық және дебиторлық берешектердің сомасы, оның ішінде, «репо» операцияларын ашу аясында пайда болған сома туралы ақпаратты, кредиторлар, дебиторлар және «репо» операцияларына қатысқан тұлғалар туралы мәліметтерді қоса алғанда жібереді.

16. Брокер және (немесе) дилердің бас офісінің және филиалдарының үй-жайының клиенттер үшін қол жетімді мынадай орындарында орналастырылады:

1) осы брокерге және (немесе) дилерге брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға берілген нотариат куәландырған лицензияларының көшірмелері;

2) брокер және (немесе) дилер клиенттің бастапқы талап етуі бойынша оған Қағидалардың 17-тармағына сәйкес танысу үшін ұсынатын құжаттар тізбесі.

Брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен оның клиенттер алдындағы ашатын ақпараты бойынша осы брокер және (немесе) дилердің қосымша міндеттері (аталған міндеттерден басқа) міндеттері белгіленеді.

17. Брокер және (немесе) дилер клиенттің бастапқы талап етуі бойынша клиенттің талап етуін алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде оған танысу үшін мыналарды береді:

1) соңғы есепті кезеңдегі өз қаржылық есептілігін еншілес ұйымы (еншілес ұйымдары) болған жағдайда - шоғырландырылған қаржылық есептілікті);

2) Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін пруденциалдық нормативті белгілеу туралы, Бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін пруденциалдық нормативті есептеу ережесін бекіту туралы» 2008 жылғы 22-тамыздағы № 120 қаулысына (Нормативтік-құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5324 тіркелген) сәйкес осы брокердің және (немесе) дилердің пруденциалдық нормативтерді сақтау деңгейі туралы мәліметтерді;

3) қатарынан соңғы жиырма күнтізбелік ай ішінде осы брокерге және (немесе) дилерге уәкілетті орган қолданған әкімшілік тәртіптік жазаны қоспағандағы шектеулі ықпал ету шаралары мен санкциялар туралы мәліметтер. Әкімшілік тәртіптік жаза түріндегі санкциялар бойынша осы брокерге және (немесе) дилерге немесе оның лауазымды тұлғаларына әкімшілік тәртіптік жаза қолдану туралы қаулының орындалуы аяқталған күннен бастап қатарынан соңғы жиырма күнтізбелік ай үшін әкімшілік тәртіптік жаза қолдану туралы мәліметтерді;

4) осы брокерге және (немесе) дилерге, оның қызметкерлеріне қатысты қатарынан соңғы жиырма күнтізбелік ай аралығында өзін-өзі реттеуші ұйымның және (немесе) сауда-саттықты ұйымдастырушының

қабылдаған шешімі;

5) брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруды реттейтін нормативтік-құқықтық актілер, сондай-ақ қаржы құралдарымен мәмілелерді тіркеудің талаптары мен тәртібі, брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттары;

6) брокердің және (немесе) дилердің бірінші басшы (ол болмаған кезде - оның орнындағы адам) қол қойған және осы Қағидалардың 48 және 49- тармақтарымен көзделген бағалы қағаздармен мәмілелер жасау кезінде Қағидалардың 9-тармағымен белгіленген критерийлерге осы брокердің және (немесе) дилердің сәйкестігі туралы брокердің және (немесе) дилердің мөрінің бедерімен расталған жазбаша растауы.

Брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен оның клиенттер алдындағы ашатын ақпараты бойынша осы брокер және (немесе) дилердің қосымша міндеттері (аталған міндеттерден басқа) міндеттері белгіленеді.

18. Брокер және (немесе) дилер клиентке Қағидалардың 17-тармағында көрсетілген құжаттар көшірмелерін ұсынудан бас тарта алмайды. Брокер және (немесе) дилер көшірмелер жасағаны үшін клиенттен оларды әзірлеуге кететін шығындар шегінен аспайтын мөлшерде ақы ұстап қала алады.

19. Брокер және (немесе) дилер клиентті осы клиенттің есебінен және оның мүддесіне орай жасау болжанатын қаржы құралдарымен мәмілелерге қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасымен белгіленген шектеулер мен айырықша талаптар туралы хабардар етеді.

Осы клиенттің есебінен және оның мүддесіне орай жасау болжанатын қаржы құралдарымен мәмілелерге қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасымен белгіленген шектеулер мен айырықша талаптар туралы клиентке хабардар ету жазбаша түрде ресімделуі, брокердің және (немесе) дилердің шығыс құжаттама журналдарында тіркелуі және почтамен және (немесе) қолма-қол, және (немесе) электрондық почтамен, және (немесе) факсимильдік, және (немесе) телекстік, және (немесе) телеграфтық хабарламамен немесе өзге мүмкіндігі бар байланыс түрлерімен осындай хабарламаны жіберу негіздемесі туындаған күні жіберілуі керек.

Егер «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңының 56-бабының 5-тармағымен белгіленген клиенттің есебінен және оның мүддесіне орай жасау болжанатын мәмілелер талаптары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2008 жылғы 28 қарашадағы № 196 қаулысымен (Нормативтік-құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5476 тіркелген) бекітілген Ұйымдастырылған бағалы қағаздар рыногында жасалған мәмілелерді бағаны манипуляциялау мақсатында жасалған деп тану, қор биржасы директорлар кеңесінің бағалы қағаздармен жасалған мәмілелерді манипуляциялау мақсатында жасалған деп тану мәселесі жөніндегі комитетін құру және оның жұмыс істеу Қағидаларына, сондай-ақ, оның сандық құрамын бекіту туралы талаптарға сәйкес келетін болса, брокер және (немесе) дилер бір мезгілде Қағидалардың осы тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген хабарламаны клиентке жібере отырып, уәкілетті органға осы хабарламаның көшірмесін жолдайды.

Брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен оның клиенттер алдындағы ашатын ақпараты бойынша осы брокер және (немесе) дилердің қосымша міндеттері (аталған міндеттерден басқа) міндеттері белгіленеді.

20. Брокердің және (немесе) дилердің жарнамалық ақпаратты таратуы «Жарнама туралы» 2003 жылғы 19 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

21. Брокер және (немесе) дилер бұқаралық ақпарат құралдарында немесе өзгеше жағдаймен қаржы құралдарымен мәмілелердің параметрлері (бағалар, ауқымдар және басқа да болуы мүмкін параметрлер) туралы шынайы емес немесе қателікке ұрындыратын мәліметтерді жариялай алмайды және тарата алмайды.

22. Бұқаралық ақпарат құралдарында немесе өзге жағдаймен өз қызметі туралы хабарландыру жариялаған кезде брокер және (немесе) дилер өзінің толық атауын, сондай-ақ брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға берілген лицензияның берілген күні мен нөмірін көрсетеді.

3. Брокерлік қызмет көрсету туралы шарт. Клиенттік тапсырыс

23. Брокерлік қызмет көрсету туралы шарт (бұдан әрі - брокерлік шарт) жазбаша нысанда жасалуы тиіс.

24. Брокерлік шартта бір мезгілде бағалы қағаздарды номиналды ұстау жөніндегі бірінші санатты брокер және (немесе) дилердің қызмет көрсету туралы талаптары мен тәртібі болуы мүмкін.

25. Брокерлік шартқа Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі белгілеген шарттың тапсырмалары немесе комиссиялары қолданылады.

Тапсырма шартының нормалары номиналды ұстау қызметін көрсету бөлігіне қолданылады, ал комиссия шарты нормалары - бағалы қағаздардың ұйымдасқан нарығында брокерлік қызмет көрсету бөлігіне қолданылады. Қағидалардың 50-тармағымен белгіленген жағдайлардағы бағалы қағаздардың ұйымдаспаған нарығындағы брокерлік қызмет көрсету брокерлік шарт тараптарының келісімі бойынша тапсырма немесе комиссия шарты негізінде көрсетіледі.

26. Клиент брокерлік шарт жасау кезінде брокерге және (немесе) дилерге мынадай құжаттарды ұсынады:

1) жеке тұлғалар үшін:

жеке басын куәландыратын құжат көшірмесі;

2) заңды тұлғалар үшін (Қазақстан Республикасының резиденттері):

жарғы көшірмесі;

анықтаманың немесе заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелуі (қайта тіркелуі) туралы куәліктің көшірмесі;

бизнес - сәйкестендіру нөмірі;

қойылған қолдардың үлгілері бар нотариатта куәландырылған құжат (оның ішінде клиенттік тапсырыстарға қол қою құқығы бар заңды тұлғалар өкілдері) және Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2006 жылғы 25 ақпандағы № 61 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4138 тіркелген) бекітілген Номиналды ұстау қызметін көрсететін бағалы қағаздар рыногы кәсіби қатысушыларының бағалы қағаздармен мәмілелерді тіркеу, олардың бағалы қағаздар ұстаушысының жеке шотынан үзінді көшірмені беру және номиналды ұстаушының ақпаратты ашу ережесінің 8-тармағының 5) тармақшасында көрсетілген мәліметтерді енгізетін заңды тұлғалар мөрлерінің бедерлері;

3) заңды тұлғалар үшін (Қазақстан Республикасының резиденттері):

жарғы көшірмесі;

резидент еместің мемлекетінің уәкілетті органы берген заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелгенін растаушы құжат көшірмесі;

қойылған қолдардың үлгілері бар құжат (оның ішінде клиенттік тапсырыстарға қол қою құқығы бар заңды тұлғалар өкілдері) және заңды тұлғаның мөрлерінің бедері;

брокерлік шарт жасайтын және өзге де іс-қимылдарды жүзеге асыратын заңды тұлға өкіліне қатысты берілген заңды тұлғаның уәкілетті органының сенімхаты немесе шешімі;

брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен көзделген өзге де құжаттар.

Осы тармақтың 3) тармақшасында көрсетілген құжаттарды клиент Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес заңдастырылған немесе апостилирлеген ретінде мемлекеттік және (немесе) орыс тілдеріне, нотариат куәландыра отырып аударып, ұсынады.

27. Брокерлік шарт қаржы құралдарымен өзара қарым-қатынастағы бір немесе бірнеше мәмілелерді жасау мақсатында немесе брокерлік шарт белгілеген мерзім аралығында клиентке брокерлік қызмет көрсету мақсатында жасалуы мүмкін.

Қаржы құралдарымен өзара қарым-қатынастағы бір немесе бірнеше мәмілелерді жасау мақсатында жасалған брокерлік шартта Қағидалардың 36-тармағымен белгіленген ережелер болуы тиіс клиенттік тапсырыстың күші болады.

Белгілі бір мерзімге жасалған брокерлік шарт негізінде жүзеге асатын қаржы құралдарымен мәмілелер жекелеген клиенттік тапсырыстар негізінде жүзеге асады. Брокерлік шартта Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарынан басқа брокерге және (немесе) дилерге клиенттік тапсырыстарды ұсыну тәсілдерін көрсету, брокердің және (немесе) дилердің клиенттік тапсырыстарды қабылдауды растау

тәртібі және брокердің және (немесе) дилердің клиенттік тапсырыстарды орындау жөніндегі есептерін клиентке ұсыну тәртібі, сондай-ақ Қағидалардың 19, 29, 32, 42 және 43-тармақтарымен көзделген жағдайларда клиентке хабарламалар жіберу тәртібі мен мерзімдері болуы тиіс.

28. Брокерлік шартпен брокердің және (немесе) дилердің осы брокерлік шартқа сәйкес жасаған бағалы қағаздармен мәмілесі туралы уәкілетті органның берген хабарламасына және Қазақстан Республикасы заңнамасымен шектеулер белгілеген және осы мәмілені жасаған күннен кейінгі күннен кешіктірмей қойылатын айырықша талаптарға қатысты міндеті көзделеді.

29. Брокерлік шарттың қолданылу мерзімі ішінде брокер және (немесе) дилер өз клиентіне:

1) оның қаржылық жай-күйінің нашарлау фактілері мен себептері, брокер және (немесе) дилердің пруденциалдық нормативтерді сақтамауы туралы;

2) қатарынан соңғы он екі күнтізбелік ай ішінде осы брокер және (немесе) дилерге уәкілетті орган қолданған әкімшілік жазаларды қоспағанда, шектеулі ықпал ету шаралары мен санкциялары туралы. Әкімшілік жаза түріндегі санкциялар бойынша, әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының орындалуы аяқталған күннен бастап, қатарынан соңғы он екі күнтізбелік айға осы брокерге және (немесе) дилерге немесе оның лауазымды тұлғаларына әкімшілік жаза қолдану туралы мәліметтерді ұсынады;

3) брокер және (немесе) дилердің лауазымды тұлғаларына салынған әкімшілік айыппұлдар туралы;

4) өзін-өзі реттейтін ұйым қолданған ықпал ету шаралары және қор биржасының осы брокер және (немесе) дилерге қатысты салған айыппұлдары туралы;

5) қаржы құралдарымен брокерлік шартқа сәйкес жасалуға тиісті (жасалған) мәмілелерге қатысты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген шектеулер мен ерекше шарттар туралы;

6) егер ол бұрын осындай критерийлерге сәйкес келген жағдайда және Қағидалардың 48 және 49-тармақтарына сәйкес мәмілелер жасаса осы брокердің және (немесе) дилердің Қағидалардың 9-тармағында белгіленген критерийлерге сәйкес келмегені туралы хабарлайды.

30. Қағидалардың 29-тармағында көзделген хабарлар жазбаша түрде ресімделеді және клиентке брокер және (немесе) дилер почтамен және (немесе) қолма-қол және (немесе) электронды почтамен немесе мұндай хабарламаны жіберуге негіз туындаған күннен бастап өзге де ықтимал байланыс түрлерімен жіберіледі және (немесе) брокер және (немесе) дилердің интернет-ресурсында орналастырылады.

31. Брокерлік шартты жасау және орындау барысында брокер және (немесе) дилер клиентке мынадай қызметтер:

1) инвестициялық шешімдер қабылдауы үшін клиентке қажетті ақпарат береді;

2) қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы клиентке ұсынымдар береді;

3) өзге де ықтимал ақпараттық, талдау және консультациялық қызметтер көрсетеді.

32. Брокер және (немесе) дилер брокерлік шартты жасау және орындау кезінде клиентке мүдделер қайшылығының пайда болу мүмкіндіктері мен фактілері туралы хабарлайды.

Егер мұндай мәмілені орындау мүдделер қайшылығы туындауына әкеп соқтыратын болса, брокер және (немесе) дилер клиентке қаржы құралдарымен мәмілелер жасауды ұсынбайды.

Осы тармақтың екінші бөлігінде белгіленген талаптарды бұзған жағдайда брокер және (немесе) дилер клиентке осындай бұзушылықтар салдарынан оған келтірілген шығынды және брокерлік шартта белгіленген тұрақсыздық айыбын төлейді.

33. Мүдделер қайшылығы туындаған жағдайда брокер және (немесе) дилер қаржы құралдарымен мәмілелерді клиенттің өз мүдделерінің басымдығына қарай жасайды.

34. Брокерлік шартты жасау және орындау барысында брокер және (немесе) дилер «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 43-бабының 3-тармағында белгіленбеген жағдайларды қоспағанда, өзінің клиенті туралы мәліметтердің конфиденциалдылығын, сондай-ақ клиенттен алынған мәліметтің конфиденциалдылығын сақтайды.

35. Брокер және (немесе) дилер қаржы құралдарымен мәмілелерді клиенттік тапсырыстардың негізінде жасайды.

36. Клиенттік тапсырыста мынадай деректемелер болады:

1) осы клиенттік тапсырысқа сәйкес жасалуға тиісті қаржы құралдарымен мәмілелердің түрін көрсету;

2) мүддесінде қаржы құралдарымен мәміле жасау болжанған клиент туралы мәліметтер:

жеке тұлға үшін:

тегі, аты, бар болса әкесінің аты;

жеке басын куәландыратын құжаттың берілген күні мен нөмірі және құжатты берген органның атауы;

заңды тұлға үшін:

атауы;

заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтаманың немесе куәліктің күні мен нөмірі, мемлекеттік тіркеуді (қайта тіркеуді) жүзеге асырған органның атауы;

3) осы клиенттік тапсырысқа сәйкес мәміле жасалуы тиісті қаржы құралдары эмитентінің атауы;

4) осы клиенттік тапсырысқа сәйкес мәміле жасалуы тиісті қаржы құралдары туралы мәліметтер: түрі, ұлттық бірегейлендіру нөмірі (шетелдік бағалы қағаздарға қатысты - халықаралық бірегейлендіру нөмірі (ISIN), қолданылу мерзімі өткен және оларды өтеу бойынша міндеттемелерді эмитент орындамаған эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша эмитенттің міндеттері бойынша талап ету құқықтарына қатысты - талап ету құқықтарының сәйкестендіргіші), сатып алынуға немесе сатылуға тиісті қаржы құралдарының саны, қаржы құралдарын сатып алу немесе сату бағасы, сондай-ақ мәмілені тиісінше өткізу үшін қажетті мәліметтер;

5) клиенттік тапсырыстың түріне нұсқау:

лимиттік тапсырыс - алдын ала келісілген баға бойынша қаржы құралдарын сатып алуға (сатуға);

нарықтық тапсырыс - нарықтық баға бойынша қаржы құралдарын сатып алуға (сатуға);

буферлік тапсырыс - болашақта болатын баға бойынша қаржы құралдарын сатып алуға (сатуға);

брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында көзделген клиенттік тапсырыстар;

6) клиенттік тапсырыстың қолданылу мерзімі туралы мәлімет;

7) клиенттік тапсырыстың қабылданған күні және нақты уақыты;

8) осы клиенттік тапсырысты қабылдаған брокер және (немесе) дилер қызметкерінің тегі, аты, бар болса әкесінің аты;

9) брокер және (немесе) дилердің қаржы құралдарымен осы клиенттік тапсырысқа сәйкес жасалуы тиіс мәмілені жасау туралы ұсынымдарының бар екендігі туралы мәліметтер;

10) осы клиенттік тапсырысқа сәйкес жасалуы тиіс мәміленің мақсатын көрсету;

11) брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен белгіленген деректемелер.

37. Клиенттің брокер және (немесе) дилерге беретін клиенттік тапсырыстың нысаны мен клиенттік тапсырыстың даналарының саны брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында белгіленеді. Клиенттік тапсырысқа клиент немесе оның өкілі қол қояды, егер клиент заңды тұлға болып табылса, мөрмен куәландырылады.

Брокер және (немесе) дилер клиенттік тапсырысты алған кезде клиенттік тапсырысқа қол қойған тұлғаның өкілеттілігін тексереді, сонымен қатар клиенттік тапсырыстардағы (қағаз тасымалдағыш) қолтаңбалардың және мөр бедерлерінің заңды тұлғаның қолтаңбаларының үлгілерімен (соның ішінде клиенттік тапсырыстарға қол қою құқығына ие заңды тұлғаның өкілдері) және мөр бедері бар нотариат куәландырған құжаттағы немесе жеке тұлғаның не оның өкілінің жеке басын куәландыратын құжатындағы қолтаңбаға сәйкестігін тексеруді жүзеге асырады.

Егер, бұл брокерлік құжатпен көзделген жағдайда, «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» 2003 жылғы 7 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес электрондық құжат айналымының жүйесін пайдалану арқылы электрондық түрде клиенттік тапсырысты жасауға және беруге жол беріледі.

38. Бұл брокерлік шартпен көзделген жағдайда, клиенттік тапсырысты Қағидалардың 37 және 38-тармақтарының талаптарына сәйкес келетін клиенттің тапсырыстың түпнұсқасын кейіннен беру арқылы телефон байланысы құралдарымен беруге жол беріледі. Клиенттік тапсырысты телефон байланысы құралдарымен қабылдаған кезде аудиотехника немесе өзге арнайы техникалық құралдарды пайдалану арқылы клиентпен не оның клиенттің атынан клиенттік тапсырысты телефон байланысы құралдарымен беруге уәкілетті өкілі сөйлесудің жазбасын жазады (бұдан әрі - телефон жазбасы).

Клиенттік тапсырыстың телефон жазбасы Қағидалардың 36-тармағында көрсетілген мәліметтерді қамтуы тиіс.

Брокердің және (немесе) дилердің және оның клиентінің іс-әрекеттері клиенттік тапсырыстың түпнұсқасының телефон жазбасына сәйкес келмеген жағдайда брокерлік шартпен анықталады.

39. Егер брокерлік шартта жекелеген клиенттердің клиенттік тапсырыстарына қатысты өзгеше көзделмесе, клиенттік тапсырыстар оларды қабылдауына қарай хронологиялық тәртіппен орындалады.

40. Брокер және (немесе) дилер клиенттік тапсырысты орындауға:

1) клиенттік тапсырыс мазмұнының Қазақстан Республикасының заңнамасына және брокерлік

шартқа қарама-қайшы болғанда;

2) егер, клиенттік тапсырыс берілген бағалы қағаздарға ауыртпалық салынған болса;

3) брокер және (немесе) дилер клиентінің өзі қойған қолтаңбасына ұқсас механикалық немесе өзге көшірме көмегімен факсимильдік қолтаңба құралдарын клиенттік тапсырыста пайдаланған кезде;

4) егер клиенттік тапсырысқа брокер және (немесе) дилердің жауапты қызметкерінің қатысуымен клиент қол қоймаған жағдайда, клиенттік тапсырыстағы (қағаз тасымалдағыштағы) қолтаңба үлгісі және (немесе) мөр бедері заңды тұлғаның қолтаңбаларының үлгілері (оның ішінде заңды тұлғалардың өкілдерінің клиенттік тапсырысқа қол қою құқығы бар) және мөр бедері бар нотариатпен куәландырылған құжатында немесе жеке тұлғаның (оның ішінде оның өкілінің) жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген қолтаңбаларға және (немесе) мөр бедеріне көзбен шолып өткенде сәйкес келмеген кезде қабылдамайды.

Осы тармақтың 4) тармақшасында көрсетілген жағдайда, сондай-ақ егер клиенттік тапсырысқа сәйкес брокердің және (немесе) дилердің жауапты қызметкерінің қатысуымен қол қойылмай орындалуы ұйғарылған мәміле сомасы жеке тұлға болып табылатын клиент үшін 2 000 айлық есептік көрсеткіштен және заңды тұлға болып табылатын клиент үшін 20 000 айлық есептік көрсеткіштен асатын соманы құраған жағдайда, брокер және (немесе) дилер брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында көзделген тәртіпте клиентке клиенттік тапсырыста көрсетілген іс-әрекеттерді жасау ниетін растау туралы сұрау салады.

41. Брокерлік шартта оның қолданылуын тоқтатудың негіздері, сондай-ақ брокерлік шарттың қолданылуы тоқтаған жағдайда тараптардың әрекет ету тәртібі көзделеді.

Егер брокерлік шарттың қолданылуы тоқтаған сәтке брокер және (немесе) дилердің шоттарында және кассасында тиісті клиентке тиесілі қаржы құралдары мен ақша (бірінші санатты брокер-дилердің номиналды ұстауындағы қаржы құралдарын қоспағанда) қалған болса, олар осы клиентке брокерлік шарттың қолданылуы тоқтаған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қайтарылады. Брокерлік шартта клиенттің қаржы құралдары мен ақшасын қайтарудың бұдан да қысқа мерзімі белгіленеді.

42. Лицензияның қолданылуы тоқтатыла тұрған жағдайда брокер және (немесе) дилер уәкілетті органның хабарламасын алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде бұл жөнінде:

1) өз клиенттеріне жеке хабарлама жіберу және тиісті хабарландыруларды клиенттерге қол жетімді орындарда (осы брокердің және (немесе) дилердің бас офисі мен филиалдарының үй-жайларында, сондай-ақ интернет-ресурсында (бар болса) орналастыру арқылы;

2) осы брокердің және (немесе) дилердің номиналды ұстау шоттары ашылған номиналды ұстаушыларға хабарлайды.

43. Лицензиясынан айырған жағдайда, брокер және (немесе) дилер уәкілетті органның хабарламасын алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде бұл жөнінде:

1) лицензиясынан айыру себебінен брокерлік қызметті көрсету жөніндегі шартты бұзғаны туралы өз клиенттеріне жеке хабарлама жіберу арқылы;

2) осы брокердің және (немесе) дилердің номиналды ұстау шоттары ашылған номиналды ұстаушыларға хабарлайды.

Лицензиясынан айырған жағдайда, брокер және (немесе) дилер уәкілетті органның хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде клиенттің бұйрығы негізінде активтерді тіркеушіге немесе жасасқан шарт бар болса жаңа брокер және (немесе) дилерге өткізеді және тиісті хабарландыруды клиенттерге қол жетімді орындарда (осы брокер және (немесе) дилердің бас офисі мен филиалдарының үй-жайларында) орналастырады.

4. Қаржы құралдарымен мәмілелер жасау

44. Брокер және (немесе) дилер өз есебінен және өз мүддесі үшін (дилер ретінде), сол сияқты өз клиентінің есебінен және оның мүддесі үшін (брокер ретінде) қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға құқылы.

45. Банк болып табылмайтын бірінші санатты брокер және (немесе) дилер клиенттерге тиесілі ақшаны есепке алу және сақтау мақсатында банк шоттарын онымен үлестес емес банктерде, туынды қаржы құралдарымен және валютамен мәмілелер бойынша есеп айырысуды жүзеге асыратын бағалы

қағаздардың орталық депозитарийінде, клирингтік және (немесе) есеп айырысу ұйымдарында ашады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген банктер мынадай критерийлердің біреуіне сәйкес келеді:

Standard&Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-»-тен төмен емес ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы немесе Standard&Poor's ұлттық шәкілі бойынша «kzBB-»-тен төмен емес басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар;

Standard&Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «A-»-тен төмен емес ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар резидент емес-бас банктің резидент-еншілес банктері болып табылады;

қор биржасының ресми тізімінің «акциялар» секторының бірінші (ең жоғары) санатына енгізілген эмитент-банктер болып табылады.

46. Ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында да, сол сияқты ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар нарығында да жүзеге асырылуы мүмкін мынадай:

1) Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Екінші деңгейдегі банктердің бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыра алатын туынды бағалы қағаздардың және туынды қаржы құралдарының базалық активтерін сатып алу тізбесін және тәртібін, сондай-ақ қайталама нарықта мемлекеттік бағалы қағаздармен және мемлекеттік емес бағалы қағаздармен, ұйымдаспаған бағалы қағаздар нарығында туынды қаржы құралдарымен мәмілелер жасау жағдайларын белгілеу туралы» 2007 жылғы 16 шілдедегі № 210 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4892 тіркелген) сәйкес мәмілелер жасау;

2) Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарын бастапқы нарықта орналастыру кезінде олармен мәмілелер жасау;

3) шет мемлекеттердің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Рейтингілік агенттіктерді және банктер мәмілелерін жүзеге асыра алатын облигацияларға арналған ең төменгі талап етілетін рейтингіні белгілеу туралы» 2013 жылғы 28 маусымдағы № 141 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8594 тіркелген) белгіленген ең төменгі рейтингісі бар мемлекеттік бағалы қағаздарын бастапқы нарықта орналастырған кезде олармен мәмілелер жасау;

4) «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабына сәйкес банктердің иемденуіне рұқсат етілген мемлекеттік емес бағалы қағаздарды бастапқы нарықта орналастырған кезде олармен мәмілелер жасау;

5) басымдықпен сатып алу құқығын іске асыру жағдайларын қоспағанда, банк болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қаржы құралдарымен мәмілелері ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында жасалады.

47. Банк болып табылмайтын брокердің және (немесе) дилердің қаржы құралдарымен кез келген мәмілелері Қағидалардың 48, 49 және 50-тармақтарында белгіленген ерекше жағдайларды қоспағанда, ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында жасалуы тиіс.

48. Қағидалардың 9-тармағында белгіленген критерийлерге сәйкес келетін банк болып табылмайтын бірінші санатты брокер және (немесе) дилер Қағидалардың 50-тармағында көрсетілген қаржы құралдармен жасалған мәмілелерден басқа, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес шығарылған және ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында айналысқа жіберілген бағалы қағаздардың халықаралық (шетел) нарықтарда мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарды сату жөнінде мәмілелер жасайды.

49. Қағидалардың 9-тармағында белгіленген критерийлерге сәйкес келетін брокер-дилер бес жұмыс күнге дейін есепті кезеңімен мәмілелер жасауға рұқсат беріледі, басқа тараптың ақшаны немесе қаржы құралын жеткізу жөніндегі қарама-қарсы міндеттемелер мәмілесін жасаған күннен бастап төрт жұмыс күн ішінде мәмілені орындауы мүмкін болғанда бір тараптың қаржы құралын немесе ақшаны жеткізу жөніндегі міндеттемелерін орындайды.

Көрсетілген мәмілелер бойынша есеп айырысулар «төлемге қарсы жеткізілім» принципі бойынша (Euroclear, Clearstream, Depository Trust&Clearing Corporation, JapanSecuritiesClearingCorporation және басқа ұқсас жүйелер) халықаралық (шетелдік) есеп-депозитарлық жүйелер арқылы жүзеге асырылады, сонымен қатар бір тараптың міндеттемелерін қаржы құралын жеткізу жөніндегі мәмілені орындауы басқа тараптың өзге қаржы құралын жеткізу жөніндегі қарама-қарсы талаптар мәмілесін орындамай

мүмкін емес.

50. Қағидалардың 47-тармағының екінші бөлігінде белгіленген норма мына жағдайларға қолданылмайды:

1) басқа мемлекеттердің заңнамаларына сәйкес эмиссияланған, мемлекеттік бағалы қағаздарымен мәмілелер жасауға;

2) Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздармен тек жеке тұлғалар арасында оларды орналастыру көзделген шығару, орналастыру, айналысқа жіберу, қызмет көрсету және өтеу талаптарымен мәмілелер жасауға;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес эмиссиялық болып табылмайтын мемлекеттік емес бағалы қағаздармен мәмілелер жасауға;

4) брокер және (немесе) дилердің мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарды жеке тұлға - меншік иелерінен (бағалы қағаздардың меншік иелерінің олардың Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес коммерциялық өкілдері болып табылмайтын өкілдерінен) ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар нарығында сатып алуына;

5) мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздармен, оның ішінде ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында айналысқа жіберілмеген шетелдік эмитенттердің мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарымен мәмілелер жасауға;

6) ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында айналысқа жіберілген шетелдік эмитенттердің бағалы қағаздарымен резиденттер еместермен мәмілелер жасауға;

7) бағалы қағаздармен (оның ішінде брокер және (немесе) дилер өзі шығарған) оларды бағалы қағаздардың бастапқы нарығында орналастыру кезінде мәмілелер жасауға;

8) брокердің және (немесе) дилердің өзі шығарған бағалы қағаздарын сатып алуы;

9) тауар жеткізуді көздемейтін тауар биржаларындағы туынды қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға;

10) білікті инвесторлардың қаражаты есебінен сатып алуға рұқсат етілген қаржы құралдарымен білікті инвесторлар қаражатының есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға;

11) халықаралық (шетелдік) бағалы қағаздар нарығында шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес шығарылған, ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында айналысқа жіберілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәмілелер жасауға;

12) бағалы қағаздарды басымдықпен сатып алу құқығын іске асыруға;

13) қор биржасы делистингке ұшыратқан бағалы қағаздармен мәмілелер жасауға;

14) «Акционерлік қоғамдар туралы» 2003 жылғы 13 мамырдағы Қазақстан Республикасы Заңының 30-бабына сәйкес белгіленген жағдайларда эмитенттің бағалы қағаздарын және өзге ақша міндеттемелерін акционердің талабы бойынша орналастырылған акцияларды сатып алуға;

15) акционерлік қоғамның орналастырылған акцияларын осы акционерлік қоғамның басқа түрдегі акцияларына айырбастауға;

16) «Акционерлік қоғамдар туралы» 2003 жылғы 13 мамырдағы Қазақстан Республикасы Заңының 26 және 27-баптарына сәйкес орналастырылған акцияларды қоғамның бастамасы бойынша немесе талап етуі бойынша сатып алуға.

51. Үлестес тұлғалармен акционерлік қоғамнан өзге, басқа ұйымдық-құқықтық нысанда құрылған брокердің және (немесе) дилердің меншікті ақшасы есебінен мәмілелер жасау туралы шешім осы брокердің және (немесе) дилердің бақылау кеңесімен келісіледі.

52. Брокер және (немесе) дилер шарттарымен мәмілелер мәні болып табылатын қаржы құралдарын кері сатып алу не кері сату міндеттемелері көзделетін ұйымдастырылмаған нарықта қаржы құралдарымен мәмілелер жасамайды.

53. Брокер және (немесе) дилер қор биржасының сауда-саттық жүйесінде жүзеге асыратын «репо» операциялары брокердің және (немесе) дилердің меншікті ақшасы есебінен және комиссия шарты болып табылатын брокерлік шартының шеңберінде клиенттің бұйрығына сәйкес күнтізбелік тоқсан күннен аспайтын мерзімге «репо» операциясының бастапқы мерзімін ұзартуды ескеріп, жасалады.

54. Брокер және (немесе) дилердің шоттарындағы клиент активтерінің барынша төмен құны жасалған маржиналдық мәмілелер бар болғанда, маржаның шектеулі деңгейін ескерусіз, осы клиенттің тапсырмасы бойынша брокер және (немесе) дилер қор биржасының сауда-саттық жүйесінде «тікелей» тәсілмен жасаған барлық «репо» операцияларының сомасынан отыз пайыздан кем еместі тұрақты

құрайды.

Ереженің осы тармағында клиент активтері ретінде мыналар танылады:

ақша;

Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар;

Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары;

«Standard & Poor's» агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар бағалы қағаздар.

55. Брокер және (немесе) дилер бағалы қағаздардың қажетті саны брокер және (немесе) дилердің немесе тапсырмасы бойынша мәміле жасасу жоспарланған оның клиентінің шотында болмағанда, бағалы қағаздармен мәмілені жасаспайды және бағалы қағаздармен мәмілені жасасуға өтінімді бермейді.

Осы тармақ Қағидалардың 49-тармағында көрсетілген жағдайларға қолданылмайды.

56. Брокер және (немесе) дилер халықаралық (шетелдік) бағалы қағаздар нарықтарында қазақстандық және шетелдік эмитенттердің қаржы құралдарын сатып алу-сату бойынша мәмілелерді мынадай талаптарды сақтаған кезде жасайды:

1) акцияларды (депозитарлық қолхаттарды) сатып алу мәмілелері Bloomberg немесе Reuters ақпараттық талдау жүйелерінде ұсынылған ақпаратқа сәйкес осы қаржы құралдары айналысқа түсетін халықаралық (шетелдік) қор биржаларында мәмілені жасау күніне қалыптасқан осы қаржы құралы бойынша бағаның ең жоғарғы мәнінен аспайтын бағалар бойынша жасалады;

2) акцияларды (депозитарлық тілхаттарды) сату бойынша мәмілелер Bloomberg немесе Reuters ақпараттық талдау жүйелерінде ұсынылған ақпаратқа сәйкес осы қаржы құралдары айналысқа түсетін халықаралық (шетелдік) қор биржаларында мәмілені жасау күніне қалыптасқан осы қаржы құралы бойынша бағаның ең төменгі мәнінен кем емес бағалар бойынша жасалады;

3) principal protecte dnotes қоспағанда, борыштық бағалы қағаздар бойынша, сондай-ақ туынды қаржы құралдары бойынша Bloomberg немесе Reuters ақпараттық талдау жүйелерінен сатып алуға (сатуға) бағасын белгілеудің талдамасы бар не осындай баға белгілеулер жоқ болған жағдайда, почта, электрондық немесе факсимильдік байланыс арқылы алынған кемінде үш түрлі қарсы әріптестерден үш баға белгілеу бар. Егер, қарсы әріптес осы бағалы қағазға баға белгілемеген жағдайда, қарсы әріптестің бағалы қағаздарға баға белгілеудің болмауы немесе баға белгілеуден бас тартуы туралы хабарламасы мәмілені жасау туралы есепке енгізіледі;

4) осы қаржы құралдарымен мәмілелер жөніндегі есептеулер «төлемге қарсы жеткізілім» принципі бойынша (Euroclear, Clearstream, Depository Trust & Clearing Corporation, Japan Securities Clearing Corporation және басқа ұқсас жүйелер) халықаралық (шетелдік) есеп-депозитарлық жүйелер арқылы жүзеге асырылады, сонымен қатар бір тараптың міндеттемелерін қаржы құралын немесе ақшаны жеткізу жөніндегі мәмілені орындауы басқа тараптың ақшаны немесе қаржы құралын жеткізу жөніндегі қарама-қарсы міндеттемелер мәмілесін орындамай мүмкін емес.

Қағидалардың мақсаттары үшін қарсы әріптес деп Қазақстан Республикасының немесе шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес қаржы құралдарымен мәмілелер жасау құқығына ие заңды тұлға түсініледі.

57. Брокер ретінде іс-әрекет жасай отырып, брокер және (немесе) дилер осы мәмілені жасау сәтіне тиісті сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесінде тіркелген осыған ұқсас қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға қарсы өтініштің (ұсыныстың) ең жақсы бағасынан нашар баға бойынша қаржы құралдарымен мәмілелер жасамайды.

58. Қарсы өтініштің (ұсыныстың) ең жақсы бағасынан нашар баға деп:

1) қаржы құралдарын осы брокер және (немесе) дилер сатқан кезде - осыған ұқсас қаржы құралдарын сатып алудың ең жоғарғы (ең жақсы) бағасынан төмен баға;

2) қаржы құралдарын осы брокер және (немесе) дилер сатып алған кезде - осыған ұқсас қаржы құралдарын сатудың ең төменгі (ең жақсы) бағасынан жоғары баға түсініледі.

59. Брокер ретінде қаржы құралдарымен мәмілелер жасау кезінде, брокер және (немесе) дилер клиенттік тапсырманы аса жақсы орындау үшін мүмкіндігінше барлық күшін салады.

60. Брокерлік шартта көзделген жағдайларда не осы клиенттің мүдделерін қорғау мақсатында брокер және (немесе) дилер қаржы құралдарымен мәмілелер жасауды басқа брокер және (немесе) дилерге тапсырады. Брокер және (немесе) дилердің қаржы құралдарымен мәміле жасауды басқа брокер және

(немесе) дилерге тапсыруы Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес жүзеге асырылады.

Көрсетілген қаржы құралдарымен мәміле туралы мәліметтер осы мәмілені жасау тапсырылған брокер және (немесе) дилердің атауы көрсетілген брокер және (немесе) дилердің ішкі есепке алу журналында көрсетіледі.

61. Брокерлік және дилерлік қызметті инвестициялық портфельді басқару қызметімен қоса атқарғанда, брокердің және (немесе) дилердің меншік қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәміле жасау жөніндегі шешімдерді инвестициялық комитет қабылдайды.

62. Брокер және (немесе) дилер ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықтарда жасалған туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізіліміне (бұдан әрі - тізілім) қосылу үшін апта сайын есепті кезеңнен кейінгі аптаның бірінші жұмыс күні Астана қаласының уақытымен 14-00-ден кешіктірмей орталық депозитарийге Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2008 жылғы 29 желтоқсандағы № 238 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 2009 жылғы 5 ақпанда № 5531 болып тіркелген) бекітілген Орталық депозитарий қызметін жүзеге асыру ережесінің талаптарына сәйкес ақпаратты ұсынады.

Ақпарат ақпаратты ұсыну күнінде қолданыста болған ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықтарда жасалған туынды қаржы құралдарымен барлық мәмілелер, сондай-ақ есепті кезеңде жасалған және орындалған мәмілелер бойынша ұсынылады.

63. Қажет болған жағдайда тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажет болған жағдайда Қағидалардың 62-тармағында көрсетілген брокер және (немесе) дилер орталық депозитарийге жаңартылған ақпаратты және тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізудің қажеттігінің себебін көрсете отырып жазбаша түсіндірме ұсынады.

5. Есепке алуды ұйымдастыру

64. Бірінші санатты брокер және (немесе) дилерге тиесілі ақша мен қаржы құралдары оның клиенттерінің қаржы құралдары мен ақшасынан бөлек есепке алынады. Осы мақсаттарда бірінші санатты брокер және (немесе) дилер оған және оның клиенттеріне тиесілі қаржы құралдары мен ақшаны бөлек есеп жүргізуге және сақтауға арналған жеке шоттарды (қосалқы шоттарды) және банк шоттарын орталық депозитарийде және (немесе) кастодиандарда (тек шетел эмитенттерінің бағалы қағаздары бойынша) және (немесе) Қағидалардың 45-тармағының талаптарына сәйкес келетін банктерде, сондай-ақ клиринг ұйымдарында және (немесе) есеп айырысу ұйымдарында ашады.

65. Клиенттерден келіп түсетін қаржы құралдары мен ақшаны бірінші санатты брокер және (немесе) дилер орталық депозитарийде және (немесе) кастодиандарда (тек шетел эмитенттерінің бағалы қағаздары бойынша) және (немесе) Қағидалардың 45-тармағының талаптарына сәйкес келетін банктерде, және (немесе) клиринг ұйымдарында және (немесе) өзге есеп айырысу ұйымдарында брокер және (немесе) дилердің клиенттеріне тиесілі қаржы құралдары мен ақшаға есеп жүргізуге және сақтауға арналған шоттарға қаржы құралдары мен ақша келіп түскен сәттен бастап үш жұмыс күні ішінде аударуы тиіс.

66. Брокер және (немесе) дилер бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік және дилерлік қызмет аясында брокердің шоттарында орналасқан өз клиенттерінің ақшасын өз мүдделерінде немесе үлестес тұлғалардың мүддесінде, сондай-ақ өздерінің клиенттерінің және олардың үлестес тұлғаларының мүдделерінде заем түрінде тартпайды.

67. Брокер және (немесе) дилер Қазақстан Республикасының заңдарында немесе осы брокер және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен мынадай есепке алу журналдарын жүргізу арқылы сенімді және өзекті (есеп деректерін өзгерту үшін негіздер туындаған күні) есепті жүргізеді:

- 1) клиенттік тапсырыстарға және олардың орындалуына (орындалмауына);
- 2) қаржы құралдарымен жасалған мәмілелерге және олардың орындалуына (орындалмауына);
- 3) жеке шоттардағы қаржы құралдарға және олардың санының өзгерістеріне;
- 4) жеке шоттардағы ақшаға және олардың санының өзгерістеріне;
- 5) қаржы құралдары бойынша түскен және бөлінген кірістерге;
- 6) клиенттердің наразылықтарына және оларды қанағаттандыру жөніндегі шараларға;
- 7) клиенттік тапсырыстардың орындалысы туралы клиенттер берген есептерге;

8) жасалған брокерлік шарттар және номиналдық ұстау шарттары:

9) брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерінің есебінен жасалған мәмілелерге қатысты қабылданған инвестициялық шешімдері;

10) басқа брокерге және (немесе) дилерге тапсырылған қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға берілген бұйрықтары және (немесе) тапсырмалары.

Осы тармақтың 9) тармақшасында көрсетілген журналды жүргізуді брокерлік және дилерлік қызметті инвестициялық портфельді басқару қызметімен қоса атқаратын брокер және (немесе) дилер жүзеге асырады.

68. Клиент ұсынған құжаттар бағалы қағаздармен мәмілелер жасасу, жеке шот ашу және жүргізу мақсатында, сондай-ақ осы есеп деректерін өзгерту үшін, брокер және (немесе) дилер осы жеке шот жабылған күннен бастап бес жыл ішінде сақтайды.

69. Брокер және (немесе) дилер халықаралық (шетелдік) нарықтарда мәміле жасап, жасалған мәмілені орындау туралы, сондай-ақ халықаралық (шетелдік) нарықтарда мәмілені жасау күніне қалыптасқан осы қаржы құралы бойынша бағалардың барынша жоғары және барынша төмен мәнін және мәмілені жасау күні мен уақытына осы бағалы қағаздарға нарықтық баға белгілеу параметрлерін растайтын құжаттардың сақталуын қамтамасыз етеді.

Қаржы құралдары бойынша нарықтық баға белгілеулерді растайтын құжат есебінде Bloomberg не Reuters ақпараттық талдау жүйелерінің талдамаларының көшірмелері не осындай баға белгілеулер жоқ болған жағдайда почта, электрондық және факсимальдік байланыс арқылы алынған қарсы әріптестердің ұсыныстары танылады. Қаржы құралдары бойынша нарықтық баға белгілеулерді растайтын құжатқа мәмілені жасаған қызметкер және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше басшысы қол қояды.

6. Маржиналдық мәмілелерді жүзеге асыру ерекшеліктері

70. Егер бұл брокерлік шартпен көзделген болса, бірінші санатты брокер және (немесе) дилер клиенттердің тапсырмалары негізінде бағалы қағаздарды сатып алу-сату мәмілелерін жасайды, брокер және (немесе) дилер олар бойынша есеп айырысуларды брокердің және (немесе) дилердің қайтарымдылық және төлем жасалу талаптарында клиентке берген ақшаны немесе бағалы қағаздарды пайдалана отырып жасайды (бұдан әрі - маржиналдық мәмілелер).

Бұл ретте брокерлік шартта көрсетілген ақшаны немесе бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттемелерді орындау талаптары мен тәртібі, тараптардың жауапкершілігі, сондай-ақ маржиналдық мәмілелерді жасау талаптары болады.

Маржиналдық мәмілені жасауға арналған клиенттік тапсырыста Қағидалардың 36-тармағында көрсетілген мәліметтерден басқа мыналар болады:

брокердің және (немесе) дилердің клиентке ақшаны немесе бағалы қағаздарды беру мерзімі;

брокердің және (немесе) дилердің клиентке маржиналдық мәмілені жасау үшін беретін ақша сомасы немесе бағалы қағаздар саны;

клиент брокердің және (немесе) дилердің алдында өз міндеттемелерін орындауды қамтамасыз етуге беретін ақша сомасы немесе бағалы қағаздар саны.

71. Клиент маржиналдық мәмілені жасауға клиенттік тапсырысқа қол қойған кезінде брокерге және (немесе) дилерге брокердің және (немесе) дилердің уәкілетті тұлғасының атына клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы берешегін өтеу мақсатында жүзеге асырылатын мәмілелерді жасаған кезде қажетті құжаттарға қол қоюға берілген сенімхатты береді.

72. Маржиналдық мәмілелерді жасауға арналған клиенттік тапсырысты брокер және (немесе) дилер мынадай талаптарда орындауға қабылдайды:

1) ең аз талап етілетін маржа деңгейін сақтау;

2) клиенттің маржиналдық мәмілені жасау нәтижесінде туындаған өз міндеттемелерін орындауды қамтамасыз етуге клиентке тиесілі және (немесе) брокер және (немесе) дилер Қағидалардың 74-тармағында көзделген талаптармен осы маржиналдық мәмілені жасау нәтижесінде клиент үшін сатып алатын бағалы қағаздарды беруі;

клиенттің маржиналдық мәмілені жасау нәтижесінде туындаған өз міндеттемелерін орындауды

қамтамасыз етуге клиентке тиесілі және (немесе) маржиналдық мәмілені жасау нәтижесінде клиент үшін алынатын ақшаны беруі.

73. Брокер және (немесе) дилер маржиналдық мәмілелерді жасаған кезде:

1) ақшаны аудару және (немесе) брокерге және (немесе) дилерге тиесілі бағалы қағаздарды жеткізу арқылы клиенттің тапсырмаларын орындайды;

2) Қағидаларда көзделген жағдайларда, клиенттің маржиналдық мәміле бойынша қамтамасыз етуі болып табылатын ақшасына клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы бағалы қағаздарды жеткізу жөніндегі міндеттемелерін орындау үшін қажет болатын санда бағалы қағаздарды сатып алады;

3) Қағидаларда көзделген жағдайларда, маржиналдық мәмілелерді жасау салдарынан туындаған брокер және (немесе) дилер алдындағы клиенттің міндеттемелері бойынша клиентпен есеп айырысуларды жүргізу үшін жеткілікті болатын көлемде клиенттің жеке шотында ескерілетін бағалы қағаздарды сағатады.

74. Клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы берешегін өтеу мақсатында маржиналдық мәмілелерді жасау, брокердің және (немесе) дилердің клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуін құрайтын бағалы қағаздарды сатуы, сондай-ақ клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуін құрайтын клиенттің ақшасы есебінен бағалы қағаздарды сатып алу бағалы қағаздардың ұйымдастырылған нарығында жүзеге асырылады.

75. Брокер және дилер маржиналдық мәмілені жасау үшін клиентке ақша берген жағдайда, клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуі ретінде мыналар:

1) ықтимал залалдарға резервтерді шегеріп, Standard & Poog's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі, немесе Standard & Poog's-тың ұлттық шәкілі бойынша «kzBB-»-тен төмен емес рейтингтік бағасы, немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларының акциялары;

2) қор биржасының ресми тізімінің «акциялар» секторының бірінші (ең жоғары) және (немесе) екінші (ең жоғары) санатына қосылған заңды тұлғалардың акциялары;

3) ықтимал залалдарға резервтерді шегеріп, Standard & Poog's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі, немесе Standard & Poog's-тың ұлттық шәкілі бойынша «kzB-»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары;

4) қор биржасының ресми тізімінің «бірінші шағын санаттың рейтингтік бағасы жоқ борыштық бағалы қағаздар» санатына қосылған Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары;

5) мемлекеттік бағалы қағаздар қабылданады.

76. Туындайтын тәуекелдерді басқару мақсатында брокер және (немесе) дилер жекелеген клиентке қатысты маржа деңгейін есептейді. Маржа деңгейі мынадай формула бойынша есептеледі:

$$УрМ = \frac{ДСКр + СЦБр - ЗКБ}{ДСКр + СЦБр} \times 100\%$$

мұнда:

УрМ - маржа деңгейі;

ДСК Р - ағымдағы жұмыс күнінің соңына брокердегі және (немесе) дилердегі клиенттің шотындағы ақша сомасы;

СЦБ Р - ағымдағы жұмыс күнінің соңына брокер және (немесе) дилер клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде қабылдайтын клиенттің бағалы қағаздарының ағымдағы нарықтық құны;

ЗК Б - брокер және (немесе) дилер маржиналдық мәмілелерді жасау нәтижесінде туындаған не олар бойынша есеп айырысулар ағымдағы жұмыс күнінің аяқталуынан кешіктірмей жүргізілетін клиенттің

мүддесі үшін жасалған барлық мәмілелер бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру нәтижесінде туындауы мүмкін клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы берешегі.

Маржа деңгейі есеп айырысуды жасау сәтіне дейін жасалған барлық мәмілелерді, оның ішінде олар бойынша есеп айырысулар ағымдағы жұмыс күнінің аяқталуынан кешіктірмей жүзеге асырылатын мәмілелерді ескере отырып есептеледі.

77. Егер маржаның аса жоғары шектеулі деңгейі клиентпен жасалған брокерлік шартта көзделмеген жағдайда маржаның шектеулі деңгейі 50% құрайды. Брокер және (немесе) дилер нәтижесінде маржа деңгейі маржаның шектеулі деңгейінен төмен азаятын мәмілені жасамайды. Егер маржа деңгейі маржаның шектеулі деңгейінен төмен болса, брокер және (немесе) дилер маржа деңгейінің азаюына әкеп соқтыратын мәмілені жасамайды.

78. Егер маржаның шектеулі деңгейі отыз бес пайызға дейін төмендесе, егер маржиналдық талапты жіберу үшін маржаның аса жоғары деңгейі клиентпен жасалған брокерлік шартта көзделмесе, брокер және (немесе) дилер деңгейді маржаның шектеулі деңгейіне дейін ұлғайту үшін жеткілікті болатын мөлшерде клиенттің ақшасын немесе бағалы қағаздарын енгізу туралы талапты (бұдан әрі - маржиналдық талап) клиентке жібереді.

Брокер және (немесе) дилер клиентке маржиналдық талапты жазбаша нысанда жібереді.

79. Клиент брокер және (немесе) дилер қойған маржиналдық талапты оны алған күннен кейінгі жұмыс күннің соңына дейін орындайды.

80. Егер маржаның деңгейі күрт төмендеп кетсе (отыз бес пайыздан төмен) және клиент маржиналдық талапты белгіленген мерзімде орындамаған жағдайда, брокер және (немесе) дилер клиентке тиесілі қамтамасыз етуді құрайтын бағалы қағаздарды сатуды немесе клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы берешегін өтеу үшін жеткілікті болатын көлемде қамтамасыз етуді құрайтын клиенттің ақшасы есебінен бағалы қағаздарды сатып алуды жүзеге асырады.

81. Брокер және (немесе) дилер клиент немесе осы клиент берген сенімхат негізінде іс-әрекет ететін брокердің және (немесе) дилердің уәкілетті тұлғасы қол қойған клиенттік тапсырыстың негізінде клиентке тиесілі қамтамасыз етуді құрайтын бағалы қағаздарды сатуды немесе қамтамасыз етуді құрайтын клиенттің ақшасы есебінен бағалы қағаздарды сатып алуды жүзеге асырады.

82. Клиенттің берешегі болған кезеңде брокер және (немесе) дилер клиентке клиенттік тапсырыстарды және оған тиесілі қамтамасыз етуді құрайтын бағалы қағаздарды сатуға және клиенттің осы іс-қимылдары оның брокер және (немесе) дилер алдындағы барлық берешегін өтеуге бағытталған жағдайларды қоспағанда, қамтамасыз ету болып табылатын клиенттің ақшасын пайдалануға арналған бұйрықтарды орындаудан бас тартады.

83. Брокер және (немесе) дилер әрбір клиентке қатысты жасайтын маржиналдық мәмілелердің бөлек есебін жүргізеді, оған қоса:

брокердің және (немесе) дилердің маржиналдық мәмілелерді жасау салдарынан туындайтын әрбір клиенттің міндеттемелер көлемін есепке алуды (әрбір клиенттің бөлігінде маржиналдық мәмілелер бойынша есепке алу журналы);

брокер және (немесе) дилер берген ақшаны және/немесе бағалы қағаздарды қайтару туралы клиентке жіберілген талаптарды есепке алуды (клиенттерге жіберілген маржиналдық талаптарды есепке алу журналы);

клиент брокер және (немесе) дилер алдындағы өз міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету ретінде берген бағалы қағаздарды сату жөніндегі мәмілелерді есепке алуды жүзеге асырады.

84. Маржиналдық мәмілелерді есепке алу журналында мыналар болады:

клиенттің тегі, аты, бар болса әкесінің аты;

заңды тұлғаның - клиенттің атауы;

жеке шоттың нөмірі;

маржиналдық мәмілені жүргізу күні және уақыты;

маржиналдық мәмілені жүргізу сәтіндегі жағдай бойынша маржаның деңгейі;

клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы берешегінің сомасы;

клиенттің брокер және (немесе) дилер алдындағы міндеттемелерін қамтамасыз етудің мөлшері және құрамы.

85. Клиенттерге жіберілген маржиналдық талаптарды есепке алу журналында мыналар болады:

заңды тұлғаның - клиенттің атауы;

клиенттің тегі, аты, бар болса әкесінің аты, клиенттің жеке шотының нөмірі;
жеке шоттың нөмірі;
талаптың жіберілген күні және уақыты;
талапты жіберу сәтіндегі жағдай бойынша маржаның деңгейі.

7. Брокерлердің және (немесе) дилерлердің андеррайтингтік қызметі

86. Бірінші санатты брокер және (немесе) дилер андеррайтер (дербес немесе эмиссиялық консорциум құрамында) бола алады.

Егер эмиссиялық консорциум көмегімен жүзеге асырылатын эмиссиялық бағалы қағаздарды орналастыру Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығында, сондай-ақ шет мемлекеттердің бағалы қағаздар нарығында да жүргізетін болса осындай мемлекеттердің бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға уәкілетті шетел ұйымдары эмиссиялық консорциум қатысушылары болады.

87. Брокерлер және (немесе) дилерлер - эмиссиялық консорциум қатысушылары арасында жасалатын бірлескен қызмет туралы шартта (бұдан әрі - андеррайтерлер арасындағы шарт) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген өзге де ықтимал нормалардан басқа, мынадай нормаларды қамтиды:

- 1) эмиссиялық консорциум қатысушыларының функциялары;
- 2) эмиссиялық консорциум қатысушылары арасындағы құқықты, міндеттер мен жауапкершілікті бөлу;
- 3) бірлескен қызмет туралы шарттың қолданылу мерзімі.

88. Бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы қарым-қатынастар жазбаша нысанда жасалған шартпен реттеледі, ол эмиссиялық консорциуммен жасалған жағдайда оған соңғының қатысушылары атынан эмиссиялық консорциумның басқарушысы қол қояды.

Бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы шарт андеррайтерлер арасында шарт жасалғанға дейін де, сондай-ақ одан кейін де жасалады. Бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы шартта ол кімнің басқарушысы болатын эмиссиялық консорциумды құруға андеррайтердің құқығы көзделеді.

89. Бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы шартта эмиссиялық бағалы қағаздар шығарылымын орналастырудың мынадай тәсілдерінің бірі белгіленеді:

1) «қатаң міндеттемелер» тәсілі, бұл кезде андеррайтер (эмиссиялық консорциум) эмитенттен кейіннен басқа инвесторларға сату мақсатында орналастырылатын бағалы қағаздарды сатып алады.

Андеррайтердің (эмиссиялық консорциумның) қызметтерін «қатаң міндеттемелер» тәсілімен бірінші санатты брокер және (немесе) дилер жүзеге асырады.

Көрсетілген қызметтердің түрін көрсету тәртібін реттейтін брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында осы функцияларды міндетті түрде бекіту қосымша талап болып табылады;

2) «ең жақсы күш салу» тәсілі, бұл кезде андеррайтер (эмиссиялық консорциум) эмиссиялық бағалы қағаздарды инвесторларға ұсыну жолымен оларды орналастыру бойынша өзі үшін барынша күш салуға міндеттенеді;

3) бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы жасалған шарт талаптарына сәйкес эмиссиялық бағалы қағаздарды орналастырудың басқа тәсілі.

90. «Қатаң міндеттемелер» тәсілін қолданғанда андеррайтер (эмиссиялық консорциум) эмитенттен орналастырылатын бағалы қағаздарды сатып алады, олар андеррайтердің (эмиссиялық консорциумның) бағалы қағаздарын есепке алуға арналған және бағалы қағаздарды номиналды ұстау есебі жүйесінде ашылған жеке шотына есепке жазылады.

«Ең жақсы күш салу» тәсілін қолданғанда андеррайтер (эмиссиялық консорциум) жарияланған бағалы қағаздарды есепке алу үшін бағалы қағаздарды номиналды ұстау есебі жүйесінде ашылған эмитенттің жеке шотынан бағалы қағаздарды орналастыруды жүзеге асырады.

Андеррайтер (эмиссиялық консорциум) эмитенттен орналастырылатын бағалы қағаздардың бөлігін сатып алатын шарттың талаптарына сәйкес бағалы қағаздарды орналастырудың өзге тәсілі қолданылғанда, осы бағалы қағаздар андеррайтердің (эмиссиялық консорциумның) бағалы қағаздарын

есепке алуға арналған және бағалы қағаздарды номиналды ұстау есебі жүйесінде ашылған жеке шотына есепке жазылады.

Андеррайтер (эмиссиялық консорциум) эмиссиялық бағалы қағаздарды орналастыру бойынша барлық мүмкіндігін салуға міндеттенетін шарттың талаптарына сәйкес бағалы қағаздарды орналастырудың өзге тәсілі қолданылғанда, осы бағалы қағаздарды орналастыру жарияланған бағалы қағаздарды есепке алуға арналған, номиналды ұстау есебі жүйесінде ашылған эмитенттің жеке шотынан жүзеге асырылады.

Бағалы қағаздарды өзге тәсілмен орналастыру осы тармақтың талаптары ескеріле отырып, бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасында жасалған шарттың талаптарымен белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

91. Бағалы қағаздарды орналастыру кезінде бағалы қағаздар эмитентіне «қатаң міндеттемелер» тәсілін пайдалану көзделетін шарттарды қоспағанда, бірнеше андеррайтермен (эмиссиялық консорциумдармен) шарттар жасасуға рұқсат етіледі.

92. Егер бұл бағалы қағаздар эмитенті мен андеррайтер (эмиссиялық консорциум) арасындағы шарттың және андеррайтерлер арасындағы шарттың талаптарына қайшы келмейтін болса, андеррайтер (эмиссиялық консорциумның басқарушысы) эмиссиялық консорциумның мүшелері болып табылмайтын (егер бағалы қағаздар шығарылымын орналастыруды эмиссиялық консорциум жүзеге асырса) орналастырылатын шығарылымның бағалы қағаздарын сатуға басқа брокерлерді және (немесе) дилерлерді (осындай мемлекеттердің бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыруға уәкілетті шетел ұйымдары) тартады.

8. Ішкі бақылау

93. Брокер және (немесе) дилер ішкі құжаттарға сәйкес ішкі бақылауды жүзеге асырады.

Ішкі бақылауды жүзеге асыру нормалары осы брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында белгіленеді. Ішкі бақылауды жүзеге асыруға ішкі бақылаудың объектісі болып табылатын, іс-әрекеттерді тікелей орындайтын брокердің және (немесе) дилердің қызметкерлері жіберілмейді.

94. Брокер және (немесе) дилер айына кемінде бір рет жеке және банк шоттарындағы қаржы құралдары мен ақша санын өзіндік есепке алу деректерін бағалы қағаздардың орталық депозитарийінің, клирингтік және (немесе) есеп айырысу ұйымдарының, кастодианның және банктердің осы брокерге және (немесе) дилерге ашылған шоттардағы қаржы құралдары мен ақша саны туралы деректермен салыстырып тексереді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген деректер бойынша салыстырып тексеру нәтижелері салыстырып тексеруді жүзеге асыратын тараптардың уәкілетті өкілдері қол қоятын салыстырып тексеру актісімен ресімделеді.

Брокер және (немесе) дилер күн сайын бағалы қағаздардың орталық депозитарийіне әрбір клиенттің бағалы қағаздардың орталық депозитарийінде ашылған шоттағы және эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға арналған ақша сомасы туралы мәліметтерді ұсынады.

95. Брокер және (немесе) дилер клиенттің алғашқы талап етуі бойынша талап етуді (сұрау салуды) алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде клиентке танысу үшін өзінің ақшаны, қаржы құралдарын және осы клиенттің өзге де активтерін есепке алу жүйесінің деректерін кастодианның және (немесе) орталық депозитарийдің деректеріне сәйкес келуін салыстырып тексеру актісінен үзінді көшірмені ұсынады.

*Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының
күші жойылған қаулыларының тізбесі*

1. Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3870 тіркелген).

2. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту және Қазақстан Республикасының Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының «Жеке тұлғаларға бағалы қағаздар рыногында жұмыстарды орындауға рұқсат беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 1999 жылғы 20 сәуірдегі № 30 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2006 жылғы 25 ақпандағы № 65 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4173 тіркелген).

3. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту және Қазақстан Республикасының Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының «Жеке тұлғаларға бағалы қағаздар рыногында жұмыстарды орындауға рұқсат беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 1999 жылғы 20 сәуірдегі № 30 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2006 жылғы 17 маусымдағы № 131 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4296 тіркелген).

4. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту» және Қазақстан Республикасының Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының «Жеке тұлғаларға бағалы қағаздар рыногында жұмыстарды орындауға рұқсат беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 1999 жылғы 20 сәуірдегі № 30 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 30 сәуірдегі № 111 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4689 тіркелген).

5. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 24 желтоқсандағы № 272 қаулысының (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5137 тіркелген) 1-тармағы.

6. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік

және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту және Қазақстан Республикасының Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының «Жеке тұлғаларға бағалы қағаздар рыногында жұмыстарды орындауға рұқсат беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссиясының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 1999 жылғы 20 сәуірдегі № 30 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2008 жылғы 22 тамыздағы № 130 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5319 тіркелген).

7. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына толықтырулар енгізу туралы» 2008 жылғы 29 қазандағы № 168 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5392 тіркелген).

8. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2009 жылғы 27 наурыздағы № 58 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5655 тіркелген).

9. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2009 жылғы 5 тамыздағы № 190 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5790 тіркелген, «Зан газеті» газетінде 2009 жылғы 9 қазанда № 154 (1577) жарияланған).

10. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне сәйкестендіру нөмірлері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2010 жылғы 29 наурыздағы № 50 қаулысына қосымшаның 9-тармағы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6219 тіркелген, Қазақстан Республикасы орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдарының актілер жинағында 2010 жылғы 26 тамызда № 14, «Егемен Қазақстан» газетінде 2010 жылғы 3 қарашада № 456 (26299) жарияланған).

11. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2010 жылғы 25 маусымдағы № 94 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6375 тіркелген).

12. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 30 қаңтардағы № 20 қаулысына (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7439 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2012 жылғы 24 мамырда № 261-266 (27340) жарияланған) қосымшаның 2-тармағы.

13. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 24 ақпандағы № 71 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7509 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2012 жылғы 24 мамырда № 261-266 (27340) жарияланған).

14. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының

бағалы қағаздар рыногында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2005 жылғы 27 тамыздағы № 317 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 24 тамыздағы № 279 қаулысы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7991 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2012 жылғы 12, 27 желтоқсанда № 834-839, 852-856 (27910, 27927) жарияланған).

15. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Кейбір нормативтік құқықтық актілерге екінші деңгейдегі банктердің бағалы қағаздар нарығындағы қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2013 жылғы 25 ақпандағы № 69 қаулысымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8412 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2013 жылғы 1 маусымда № 139 (28078) жарияланған) бекітілген Екінші деңгейдегі банктердің бағалы қағаздар нарығындағы қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері тізбесінің 1-тармағы.

16. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2013 жылғы 26 сәуірдегі № 110 қаулысымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8505 тіркелген, «Заң газеті» газетінде 2013 жылғы 6 тамызда № 115 (2316) жарияланған) бекітілген Өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері тізбесінің 10-тармағы.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ**

Алматы

2014 жылғы 3 ақпан

№ 10

*Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру
қағидаларын бекіту туралы*

«Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулының қосымшасына сәйкес Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің күші жойылды деп танылсын.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2014 жылғы 20 наурызда № 9248 тіркелді

*Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті
жүзеге асыру қағидалары*

1. Жалпы ережелер

Осы Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім), «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі (бұдан әрі – Бағалы қағаздар рыногы туралы заң), «Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы» 2003 жылғы 4 шілдедегі, «Инвестициялық қорлар туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі (бұдан әрі – Инвестициялық қорлар туралы заң) және «Жобалық қаржыландыру және секьюритилендіру туралы» 2006 жылғы 20 ақпандағы (бұдан әрі – Секьюритилендіру туралы заң) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасында инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асырудың талаптары мен тәртібін белгілейді.

Қағидалар уәкілетті органның лицензиясы негізінде ерікті зейнетақы жарналарын тарту құқығынсыз инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдарға, сондай-ақ уәкілетті органның лицензиясы негізінде ерікті зейнетақы жарналарын тарту құқығымен инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдарға олар зейнетақы активтерінің есебінен емес қалыптастырылған инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асырған кезде қолданылады.

1. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылды:

1) арнайы қаржы компаниясы – жобалық қаржыландыру және секьюритилендіру мәмілелерін жүзеге асыру үшін Секьюритилендіру туралы заңға сәйкес құрылатын, пайдасына талап ету құқығы берілетін заңды тұлға;

2) инвестициялық декларация – инвестициялау объектілерінің тізбесін, клиенттің активтеріне қатысты инвестициялық қызметтің мақсаттарын, стратегиясын, талаптары мен шектеулерін, активтерді хеджирлеу және әртараптандыру талаптарын айқындайтын құжат;

3) инвестициялық портфель – инвестициялық портфельді басқарушының меншігіндегі немесе басқаруындағы қаржы құралдарының әр түрінің немесе өзге мүліктің жиынтығы;

4) инвестициялық портфельді басқарушы – өз атынан клиенттің мүддесі үшін және соның есебінен азаматтық құқықтар объектілерін басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы;

5) инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шарт – шарт, оған сәйкес клиент мүлікті инвестициялық портфельді басқарушыға инвестициялық басқаруға табыстайды, ал инвестициялық портфельді басқарушы осы мүлікті клиенттің мүддесінде басқаруды жүзеге асыруға міндеттенеді;

6) инвестициялық портфельді басқарушының есепке алу жүйесі – инвестициялық портфельді басқарушының клиенттердің инвестициялық шотындағы клиентті және оның активтерін, инвестициялық портфельдің құрылымын және белгілі бір уақытқа клиенттің активтерімен жасалған мәмілелерді бірегейлендіруді қамтамасыз ететін мәліметтердің жиынтығы;

7) инвестициялық шешім – инвестициялық портфельді басқарушының клиенттің активтерін басқару процесінде қабылданатын, оның активтерімен мәмілелер жасау туралы шешімі;

8) клиент – инвестициялық портфельді басқарушының қызметін пайдаланатын немесе пайдалануға ниет білдірген тұлға, сондай-ақ активтері инвестициялық портфельді басқарушының басқаруындағы инвестициялық қор;

9) клиенттің активтері – инвестициялық портфельді басқарушының басқаруындағы активтердің жиынтығы;

10) мүдделер қайшылығы – инвестициялық портфельді басқарушының және оның клиентінің

(клиенттерінің) мүдделері өзара сәйкес келмейтін жағдай;

11) уәкілетті орган – қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган;

12) ішкі құжаттар – инвестициялық портфельді басқарушының, оның органдарының, құрылымдық бөлімшелерінің (филиалдарының, өкілдіктерінің), қызметкерлерінің қызмет ету талаптары мен тәртібін, қызмет көрсетуді және оларға ақы төлеу тәртібін реттейтін құжаттар.

2. Қағидалармен реттелмеген бөлігінде инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызмет инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарына, инвестициялық портфельді басқарушы мен оның клиенттерінің арасында жасалған инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шарттарға сәйкес, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына қайшы келмейтін бөлігінде жүзеге асырылады.

3. Егер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде және (немесе) инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шартта өзгеше көзделмесе, инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті басқа инвестициялық портфельді басқарушыға тапсыруына жол берілмейді.

Инвестициялық портфельді басқарушының клиентпен жасасқан инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шартында Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 883-бабына сәйкес мүлікті сенімгерлікпен басқару ұйымдастырылған кезде осы клиенттің портфелін басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыруды басқа инвестициялық портфельді басқарушыға не сенімгерлікпен басқарушыға тапсыру мүмкіндігі көрсетілген жағдайда, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шартта клиенттің алдындағы міндеттемелер бойынша клиенттің осы шартты жасасқан инвестициялық портфельді басқарушы жауап беретіні көрсетіледі.

4. Инвестициялық портфельді басқарушының ұйымдық құрылымына мынадай құрылымдық бөлімшелер кіреді:

мынадай:

корпоративтік стратегияны, инвестициялық декларацияны және инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтерін инвестициялау саясатын әзірлеу, клиенттердің активтерін не инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтерін инвестициялау лимиттерін анықтау және қайта қарау, клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтерінің және (немесе) инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтерінің есебінен мәмілелер жасау туралы шешімдерді қабылдау кезінде жасалатын ұсынымдарды (бұдан әрі – ұсынымдар) дайындау үшін қажетті ақпаратты жинау, өңдеу және талдау;

ұсынымдар әзірлеу;

инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық комитеті отырыстарының қорытындылары бойынша қабылданған инвестициялық шешімдерді және хаттамаларды ресімдеу;

клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтерінің есебінен сатып алынған қаржы құралдарын есепке алу;

клиенттерге инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шартта көзделген тәртіпте инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметтің нәтижелері туралы есептерді дайындау;

клиенттердің инвестициялық портфелін басқаруды жүзеге асыру барысында басқа қаржы ұйымдарымен өзара іс-әрекет жасау функцияларын қосқанда, бірақ олармен шектелместен, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын бөлімшелер;

2) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше;

3) ішкі аудит қызметі;

4) инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарында көзделген басқа да бөлімшелер.

5. Инвестициялық портфельді басқарушы инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметін номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік және (немесе) дилерлік қызметпен қоса атқарған кезде инвестициялық портфельді басқарушының осы Ереженің 4-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген бөлімшелер қызметкерлерінің номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға тартылған бөлімшелер қызметкерлерінің функциялары мен міндеттерін жүзеге асыруына жол берілмейді.

6. Инвестициялық портфельді басқарушының осы Ереженің 4-тармағының 2) және 3)

тармақшаларында көрсетілген бөлімшелер қызметкерлеріне инвестициялық портфельді басқарушының басқа бөлімшелерінің функциялары мен міндеттерін жүктеуге жол берілмейді.

Инвестициялық портфельді басқарушы инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметін номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік және (немесе) дилерлік қызметпен қоса атқарған кезде осы Ереженің 4-тармағының 2) және 3) тармақшаларында көрсетілген бөлімшелер тәуекелдерді басқару және ішкі аудит функцияларын жүзеге асырады.

2. Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шарт

7. Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шарт (бұдан әрі – шарт) жазбаша нысанда жасалады. Шартқа Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 44-тарауына сәйкес мүлікті сенімгерлікпен басқару шарты туралы нормалар қолданылады.

8. Шартта мыналар көзделеді, бірақ олармен шектелмейді:

- 1) шарт тараптарының құқықтары, міндеттері және жауапкершіліктері;
- 2) пайда алушы немесе шарт бұзылған жағдайда клиенттің активтерін алатын тұлға туралы нұсқау;
- 3) клиенттің активтерін енгізу, толықтыру және алу тәртібі;
- 4) клиент активтерінің ағымдағы құнын және инвестициялық портфельдің құрылымын айқындау тәртібі мен кезеңділігі;
- 5) инвестициялық портфельді басқарушының сыйақы алу мөлшері және тәртібі;
- 6) инвестициялық портфельді басқарушының клиентке есептерді және осындай есептердің нысандарын беру тәртібі мен мерзімдері;
- 7) клиенттің активтерін есепке алуды және сақтауды жүзеге асыратын кастодиан туралы мәліметтер немесе клиенттің инвестициялық портфельді басқарушыға инвестициялық басқаруға табыс етілген бағалы қағаздарын есепке алуды жүзеге асыратын номиналды ұстаушы туралы мәліметтер;
- 8) шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі мен талаптары;
- 9) шарттың қолданылу мерзімі;
- 10) осы Ереженің 13-тармағында көзделген тұрақсыздық айыбының мөлшері және оны төлеу тәртібі;
- 11) форс-мажор жағдайлары;
- 12) шарттың қолданылуын тоқтату, оның ішінде инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыруға берілген лицензияның қолданылуы тоқтатыла тұрған немесе одан айырылған жағдайдағы тәртібі мен талаптары және осыған байланысты активтерді клиентке қайтару не клиенттің активтерін басқа инвестициялық портфельді басқарушыға тапсыру рәсімдері.

9. Инвестициялық портфельді басқарушының акционерлік инвестициялық қормен немесе инвестициялық пай қорының инвесторымен жасасатын инвестициялық қордың активтерін сенімгерлікпен басқару шартын жасау тәртібі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде және Инвестициялық қорлар туралы Заңда белгіленеді.

10. Бағалы қағаздар рыногы туралы Заңның 59-бабының 1-тармағында белгіленген функцияларды жүзеге асыратын шетелдік ұйым (бұдан әрі – шетелдік номиналды ұстаушы) Қазақстан Республикасының резиденті емес клиенттің қаржы құралдарын есепке алған және сақтаған жағдайда, инвестициялық портфельді басқарушы бұл жөнінде уәкілетті органы хабардар етеді.

Инвестициялық портфельді басқарушы мен шетелдік номиналды ұстаушының арасында жасалған қаржы құралдарын есепке алу және сақтау шартында:

- 1) инвестициялық портфельді басқарушының өзінің есепке алу жүйесі деректерінің шетелдік номиналды ұстаушының деректеріне сәйкестігін салыстырып тексеруді, бірақ айына бір реттен кем емес жүргізу тәртібі мен мерзімдері;
- 2) шетелдік есепке алу ұйымының инвестициялық портфельді басқарушыға Қазақстан Республикасының резиденті емес клиенттің шоттарындағы қаржы құралдарының қалдықтары туралы ақпаратты және оның шоты бойынша қаржы құралдарының қозғалысы туралы мәліметтерді ұсыну тәртібі мен мерзімдері;
- 3) шетелдік номиналды ұстаушының инвестициялық портфельді басқарушының және (немесе) уәкілетті органның сұратуы бойынша кез келген уақытта Қазақстан Республикасының резиденті емес клиент, оның шотындағы қаржы құралдары туралы, сондай-ақ қаржы құралдарының қозғалысы және

қаржы құралдарына ауыртпалық салудың бар болуы не жоқ болуы туралы мәліметтерді ұсыну міндеті белгіленеді.

11. Шарт жасасқан кезде клиент инвестициялық портфельді басқарушыға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) жеке тұлға - клиенттің жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

2) заңды тұлға - клиенттер (Қазақстан Республикасының резиденттері) үшін:

жарғының, заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтаманың немесе куәліктің көшірмелері;

заңды тұлғаның (оның ішінде заңды тұлғаның клиенттің атынан шартқа өзгерістер мен толықтыруларға, активтерді инвестициялық басқаруға қабылдау-өткізу актілеріне және клиент пен инвестициялық портфельді басқарушының өзара іс-әрекет жасауы барысындағы құжаттарға қол қою құқығы бар өкілдерінің) қол қою және мөр бедерінің үлгілері бар нотариат куәландырған құжат;

3) заңды тұлға - клиенттер (Қазақстан Республикасының резиденттері емес) үшін: жарғының көшірмесі;

Қазақстан Республикасының резиденті емес мемлекеттің уәкілетті органы берген, заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелгенін растайтын құжаттың көшірмесі;

заңды тұлғаның (оның ішінде заңды тұлғаның клиенттің атынан шартқа өзгерістер мен толықтыруларға, активтерді инвестициялық басқаруға қабылдау-өткізу актілеріне және клиент пен инвестициялық портфельді басқарушының өзара іс-әрекет жасауы барысындағы құжаттарға қол қою құқығы бар өкілдерінің) қол қою және мөр бедерінің үлгілері бар құжат;

заңды тұлғаның шарт жасасатын және (немесе) өзге де іс-әрекеттерді жүзеге асыратын өкіліне қатысты заңды тұлғаның уәкілетті органының сенімхаты немесе шешімі;

инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарында көзделген құжаттар.

Клиент Қағидалардың осы тармағының 3) тармақшасында көрсетілген құжаттарды қазақ және (немесе) орыс тілдеріндегі нотариат куәландырған аудармасымен Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес заңдастырылған немесе апостилденген түрде ұсынады.

12. Инвестициялық портфельді басқарушы клиенттің шарт жасасу мақсатында ұсынған құжаттарын осы шарт бұзылған күннен бастап бес жыл ішінде сақтауы тиіс.

13. Инвестициялық портфельді басқарушы, егер мұндай операцияны жүзеге асыру немесе мұндай мәмілені орындау мүдделер қайшылығының туындауына әкелетін болса, клиенттердің активтерімен операцияларды немесе мәмілелерді жасамайды.

Қағидалардың осы тармағының бірінші бөлігінде белгіленген талапты бұзған жағдайда, инвестициялық портфельді басқарушы клиентке соңғыға осындай бұзушылық нәтижесінде келтірілген шығындарды және шартта белгіленген тұрақсыздық айыбын төлейді.

14. Шарттың қолданылу кезеңінде инвестициялық портфельді басқарушы клиентпен келісім бойынша клиентке ақпараттық, талдау және консультация беру қызметтерін көрсетеді. Инвестициялық портфельді басқарушы осы қызметтерді көрсету кезінде клиентке шартқа сәйкес қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелер бойынша кіріс алатынына немесе шығындардың болмайтынына кепілдік бермейді.

15. Инвестициялық портфельді басқарушы Қағидалардың 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22-тармақтарында белгіленген тәртіпте өздерінің клиенттеріне осы инвестициялық портфельді басқарушымен шарттық қарым-қатынастарда болу бойынша және (немесе) осындай қатынастарды қолдау бойынша шешім қабылдау үшін қажетті ақпаратты жария етеді.

16. Инвестициялық портфельді басқарушының бас офісі мен филиалдарының үй-жайларында клиенттер үшін оңай қолжетімді болатын орындарда:

1) инвестициялық портфельді басқару бойынша қызметті жүзеге асыруға лицензияның нотариат куәландырған көшірмесі;

2) Қағидалардың 17-тармағына сәйкес инвестициялық портфельді басқарушының клиенттің бірінші талап етуі бойынша оған танысу үшін ұсынатын құжаттарының тізбесі орналастырылады.

17. Инвестициялық портфельді басқарушы клиенттің бірінші талап етуі бойынша оған танысу үшін:

1) өзінің соңғы есепті кезеңдегі қаржылық есептілігін;

2) инвестициялық портфельді басқарушының пруденциялық нормативтерді сақтау деңгейі туралы мәліметтерді;

3) уәкілетті органның соңғы он екі ай ішінде осы инвестициялық портфельді басқарушыға қатысты

қолданған шектеулі ықпал ету шаралары мен санкциялары туралы мәліметтерді. Әкімшілік жаза түріндегі санкциялар бойынша әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының орындалуы аяқталған күннен бастап соңғы он екі ай ішінде осы инвестициялық портфельді басқарушыға немесе оның лауазымды тұлғаларына әкімшілік жаза қолдану туралы мәліметтер ұсынылады;

4) соңғы он екі ай ішінде осы инвестициялық портфельді басқарушыға не оның қызметкерлеріне қатысты қабылданған өзін-өзі реттейтін ұйымның шешімдерін;

5) инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті реттейтін нормативтік құқықтық актілер, инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарын ұсынады.

18. Инвестициялық портфельді басқарушының клиентке Қағидалардың 17-тармағында көрсетілген құжаттардың көшірмелерін беруден бас тартуына жол берілмейді. Инвестициялық портфельді басқарушы Қағидалардың 17-тармағында көрсетілген құжаттардың көшірмелерін клиентке бергені үшін оларды дайындауға кеткен шығыстардың өлшемінен аспайтын мөлшерде ақы алады.

19. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жағдайларды қоспағанда, инвестициялық портфельді басқарушы шартты жасау және орындау барысында өзінің клиенті туралы мәліметтердің құпиялылығын, сондай-ақ клиенттен алынған ақпараттың құпиялылығын сақтайды.

20. Инвестициялық портфельді басқарушы шарттың қолданылу мерзімі ішінде клиентке:

1) өзінің қаржылық жағдайының нашарлау фактілері және себептері және пруденциялық нормативтердің бұзылуы;

2) инвестициялық портфельді басқарушының есепке алу жүйесіндегі клиенттің активтері туралы мәліметтердің клиенттің инвестициялық портфельді басқарушыға инвестициялық басқаруға тапсырылған активтерін есепке алуды жүзеге асыратын кастодианның немесе номиналды ұстаушының мәліметтеріне сәйкес келмеуі және осы сәйкессіздіктің пайда болу себептері;

3) уәкілетті органның соңғы он екі ай ішінде осы инвестициялық портфельді басқарушыға қатысты қолданған шектеулі ықпал ету шаралары мен санкциялары. Әкімшілік жаза түріндегі санкциялар бойынша әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының орындалуы аяқталған күннен бастап соңғы он екі ай ішінде осы инвестициялық портфельді басқарушыға немесе оның лауазымды тұлғаларына әкімшілік жаза қолдану туралы мәліметтер ұсынылады;

4) өзін-өзі реттейтін ұйымның қолданған ықпал ету шаралары;

5) мүдделер қайшылығының пайда болу мүмкіндіктері және фактілері туралы хабарлайды.

21. Осы Қағидалардың 20-тармағында көзделген хабарламалар жазбаша түрде ресімделеді және почта байланысымен және (немесе) электронды почтамен және (немесе) факсимильдік және (немесе) телекстік және (немесе) телеграфтық хабарламамен немесе шартта немесе инвестициялық пай қорының ережесінде айқындалған байланыстың өзге де ықтимал түрлерімен клиентке жіберіледі. Сондай-ақ осы Қағидалардың 20-тармағының 1), 3), 4) және 5) тармақшаларында көзделген хабарламалар көрсетілген жағдайлардың бірі туындаған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде инвестициялық портфельді басқарушының интернет-ресурсында орналастырылады.

22. Инвестициялық портфельді басқарушының жарнамалық ақпаратты таратуы «Жарнама туралы» 2003 жылғы 19 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының және Инвестициялық қорлар туралы Заңның талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Инвестициялық портфельді басқарушының қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелердің параметрлері (бағасы, көлемі және басқа да ықтимал параметрлері) туралы, клиенттердің активтерін инвестициялау кезіндегі кірістілік көрсеткіштері және инвестициялық портфельді басқарушының қызметін сипаттайтын басқа да көрсеткіштер туралы дәйексіз немесе жаңылдыратын мәліметтерді бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауына немесе өзгеше түрде таратуына жол берілмейді.

Инвестициялық портфельді басқарушының өзінің қызметі туралы ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында немесе өзгеше түрде жариялауы кезінде өзінің толық атауын, сондай-ақ инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыруға берілген лицензияның берілген күнін және нөмірін көрсетеді.

23. Инвестициялық пай қорының активтерін сенімгерлікпен басқаруды жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушы уәкілетті органның лицензияның қолданылуын тоқтата тұру немесе одан айыру туралы хабарламасын алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы қордың активтерін есепке алуды жүзеге асыратын кастодианға кредиторлық және дебиторлық берешектердің, оның ішінде «репо» операцияларына қатысқан кредиторлар, дебиторлар және тұлғалар туралы

мәліметтерді қосқанда, «репо» операцияларын ашу аясында пайда болғандарының сомалары туралы ақпаратты жібереді.

24. Инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарында осы инвестициялық портфельді басқарушының оның клиенттеріне ақпаратты жария ету жөніндегі қосымша талаптар (Қағидалардың 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23-тармақтарында айқындалған талаптардан басқа) белгіленеді.

3-тарау. Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру талаптары

25. Клиенттің инвестициялық портфелін басқару Бағалы қағаздар рыногы туралы Заңға, Инвестициялық қорлар туралы Заңға, осы Қағидаларға және клиенттің инвестициялық декларациясына сәйкес жүзеге асырылады.

26. Екінші деңгейдегі банктердің, сақтандыру ұйымдарының және өзге де қаржы ұйымдарының меншікті активтерінің есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру кезінде инвестициялық портфельді басқарушы осы Қағидаларда белгіленген талаптарға қосымша екінші деңгейдегі банктердің, сақтандыру ұйымдарының және өзге де қаржы ұйымдарының қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасын басшылыққа алады.

Қазақстан Республикасының заңнамасында Қағидалардың осы тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген клиенттердің активтерімен жасалатын мәмілелерге қатысты ерекше талаптар мен шектеулер белгіленген жағдайда, осындай клиенттің инвестициялық портфелін басқару көрсетілген шектеулер ескеріле отырып жүзеге асырылады.

27. Клиенттің инвестициялық декларациясында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2013 жылғы 27 тамыздағы № 214 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8796 тіркелген) бекітілген Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының (бұдан әрі – Тәуекелдерді басқару жүйесін қалыптастыру қағидаларының) 37-тармағында көзделген мәліметтер болады.

Инвестициялық қорлардың инвестициялық декларациясына қойылатын талаптар «Инвестициялық қорлар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 39-бабында белгіленген.

28. Егер клиентпен жасалған шартта осы көзделген болса, инвестициялық декларацияда инвестициялық басқаруға тапсырылған активтердің инвестицияланатын мерзіміне және клиенттің шотында қалуы мүмкін ақшаның барынша көп қалдығының мөлшеріне қойылатын талаптар болады.

29. Инвестициялық портфельді басқарушының қаржы ұйымдары болып табылатын клиенттерінің инвестициялық декларациялары осы қаржы ұйымдарының қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасы ескеріліп жасалады және оны қаржы ұйымының директорлар кеңесі бекітеді.

30. Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру барысында клиенттің активтеріне және (немесе) инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтеріне қатысты инвестициялық шешімдерді инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық комитеті қабылдайды.

Клиенттің активтеріне және (немесе) инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтеріне қатысты инвестициялық шешімдерді қабылдау тәртібі, ұсынымның және инвестициялық шешімнің жасалу тәртібіне және мазмұнына қойылатын талаптар Тәуекелдерді басқару жүйесін қалыптастыру қағидаларында белгіленген.

31. Егер инвестициялық портфельді басқарушының іс-әрекеттеріне байланысты емес жағдайлардың нәтижесінде клиенттің инвестициялық портфелінің құрылымы Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) клиенттің инвестициялық декларациясында белгіленген талаптарға сәйкес келуін тоқтатқан жағдайда, инвестициялық портфельді басқарушы осындай сәйкес келмеуді ушықтыратын қызметті дереу тоқтатады және бір күн ішінде осы сәйкес келмеуді жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын қоса бере отырып, осы сәйкессіздік фактісі және себептері туралы уәкілетті органға және клиентке хабарлайды.

Инвестициялық портфельді басқарушы клиенттің инвестициялық портфелінің құрылымын Қағидалардың осы тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген, уәкілетті органмен келісілген іс-

шаралар жоспарында белгіленген мерзімдерде, не осы іс-шаралар жоспарын қарау нәтижелері бойынша уәкілетті орган белгілеген мерзімдерде Қазақстан Республикасы заңнамасының және (немесе) клиенттің инвестициялық декларациясының талаптарына сәйкес келтіреді.

32. Инвестициялық портфельді басқарушы инвестициялық шешімді бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға қолданылып жүрген лицензиясы болған кезде дербес орындайды.

33. Инвестициялық портфельді басқарушы:

1) клиенттің инвестициялық басқаруға табыс етілген активтерінің есебінен бағалы қағаздарды және инвестициялық портфельді басқарушының меншігіндегі өзге де мүлікті сатып алу жөніндегі;

2) өзінің меншігіне клиенттің активтерін иелігінен шығару жөніндегі;

3) инвестициялық портфельді басқарушы бір мезгілде өз клиентінің мүдделерін және оның клиенті болып табылмайтын үшінші тұлғаның мүдделерін білдіретін;

4) клиенттің активтері есебінен инвестициялық портфельді басқарушы шығарған қаржы құралдарын және (немесе) инвестициялық қорлардың осы инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық басқаруындағы бағалы қағаздарын сатып алу жөніндегі;

5) клиенттің активтері есебінен тарату барысында тұрған эмитенттердің бағалы қағаздарын сатып алу жөніндегі;

6) клиенттің активтері есебінен эмитенттің дефолты болған (эмитенттің бағалы қағаздарын және өзге де міндеттемелерін эмитенттің міндеттемелерін қайта құрылымдау мақсатында шығарылған осы эмитенттің бағалы қағаздарына айырбастауды қоспағанда), эмитенттің бағалы қағаздарын қор биржасының ресми тізімінің «буферлік санат» санатына ауыстырылған, қор биржасы осы бағалы қағаздармен сауда-саттықты тоқтата тұрған күннен бастап бағалы қағаздарды сатып алу жөніндегі;

7) клиенттің инвестициялық басқаруға қабылданған активтеріне қатысты мәмілелер жасау кезінде төлемді отыз күнтізбелік күннен асатын мерзімге кейінге қалдыру немесе ұзарту көзделетін;

8) осы клиенттің инвестициялық басқаруға қабылданған активтерін өзінің меншікті міндеттемелерін немесе үшінші тұлғалардың клиенттің инвестициялық портфелін басқару жөніндегі қызметпен байланысты емес міндеттемелерін орындауды қамтамасыз етуге пайдалануды болжайтын;

9) клиенттің активтерін өтеусіз иелігінен шығару жөніндегі;

10) клиенттің активтері есебінен клиентке тиесілі емес қаржы құралдарын сату туралы шарттарды жасасу жөніндегі («қысқа сату»);

11) инвестициялық қор болып табылмайтын клиенттің активтерінің құрамына ашық сауда-саттық әдістерімен қор биржасының сауда жүйесінде жасалған мәмілелерді қоспағанда, инвестициялық қорлардың осы инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық басқаруындағы активтерін сатып алу жөніндегі;

12) нәтижесінде Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) клиенттің инвестициялық декларациясында белгіленген талаптар бұзылатын мәмілелерді жүзеге асырмайды.

34. Инвестициялық портфельді басқарушы осы Қағидалардың 33-тармағында белгіленген талаптармен қатар, Инвестициялық қорлар туралы Заңда көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, Инвестициялық қорлар туралы Заңның 41-бабында көзделген инвестициялық қордың активтерін басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыруға байланысты тыйым салуларды сақтайды.

35. Инвестициялық пай қорының пайларын орналастыру және сатып алу жөніндегі бұйрықтарға инвестициялық қордың активтерін есепке алуды қамтамасыз ететін кастодиан бөлімшесінің басшысы қол қояды және олар мөрмен расталады не кастодиан тіркеушіге (номиналды ұстаушыға) өзінің инвестициялық портфельді басқарушының бұйрығын жазбаша растағанын жібере отырып растайды.

Егер бұл кастодиандық қызмет көрсету және бағалы қағаздарды ұстаушылардың тізілімі жүйесін жүргізу жөніндегі шарттардың талаптарында көзделсе, инвестициялық пай қорының пайларын орналастыру және сатып алу барысында мәмілені инвестициялық пай қорының пайларын ұстаушылар тізілімінде тіркеген сәттен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмейтін мерзімде кастодианның пайларды есептен шығару (есепке алу) бойынша мәмілелер жасауға келісімін растайтын, қағаз тасымалдауыштағы құжаттардың түпнұсқаларын міндетті түрде беру шартымен факсимильді байланыс құралдарын пайдалануға жол береді.

Егер бұл кастодиандық шартта және бағалы қағаздарды ұстаушылардың тізілімі жүйесін жүргізу жөніндегі шартта көзделсе, «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы»

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 7 қаңтардағы Заңына сәйкес инвестициялық пай қорының пайларын орналастыру және сатып алу жөніндегі бұйрықты электрондық құжат айналымы жүйесін пайдалана отырып, электронды түрде жасауға және беруге жол беріледі

36. Инвестициялық портфельді басқарушы туынды қаржы құралдарымен ұйымдастырылмаған нарықта брокердің қызметін пайдаланбастан дербес жасалған мәмілелерді жүргізуді орталық депозитарий жүзеге асыратын тізілімге (бұдан әрі – тізілім) енгізу үшін апта сайын, есепті кезеңнен кейінгі аптаның бірінші жұмыс күнінің Астана қаласының уақыты бойынша сағат 14-00-ден кешіктірмей орталық депозитарийге Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2008 жылғы № 238 қаулысымен Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5531 тіркелген) бекітілген Орталық депозитарий қызметін жүзеге асыру ережесінің талаптарына және орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес ақпарат ұсынады.

Ақпарат ақпаратты беру күніндегі барлық қолданыстағы ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықта туынды қаржы құралдарымен жасалған мәмілелер бойынша, сондай-ақ есепті кезеңде жасалған және орындалған мәмілелер бойынша ұсынылады.

37. Қағидалардың 36-тармағында көрсетілген тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажет болған жағдайда, Инвестициялық портфельді басқарушы орталық депозитарийге жаңартылған ақпаратты және тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажеттігінің себептерін көрсете отырып, жазбаша түсіндірмені ұсынады.

4. Есепке алуды ұйымдастыру тәртібі

38. Кастодиан ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының, сақтандыру ұйымдарының меншікті активтері есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельді құрайтын активтерді есепке алуды және сақтауды, сондай-ақ инвестициялық қорлардың активтерін және арнайы қаржы компаниясының активтерін есепке алуды және сақтауды кастодиан мен инвестициялық портфельді басқарушының арасында жасалған кастодиандық шарт негізінде жүзеге асырады.

Қағидалардың осы тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген инвестициялық портфельді басқарушының клиенттерін қоспағанда, клиенттердің бағалы қағаздарын есепке алуды инвестициялық портфельді басқарушы мен номиналды ұстаушының арасында жасалған номиналды ұстау туралы шарттың негізінде бағалы қағаздарды номиналды ұстау жөніндегі қызметтерді көрсететін бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы (бұдан әрі - номиналды ұстаушы) жүзеге асырады.

Кастодиан бағалы қағаздардан басқа, клиенттердің активтерін есепке алуды және сақтауды жүзеге асырады.

39. Инвестициялық портфельді басқарушының ішкі есепке алу жүйесінде клиенттің активтері инвестициялық портфельді басқарушының меншікті активтерінен оларды инвестициялық портфельді басқарушының баланстан тыс шоттарына есепке алу арқылы оқшауланады және олар инвестициялық портфельді басқарушының міндеттемелері бойынша өндіріп алынбайды.

Баланстан тыс шот Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасына, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Басқармасының 2010 жылғы 1 ақпандағы № 4 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6090 тіркелген) қаулысымен бекітілген Инвестициялық портфельді басқаруды немесе зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулыққа және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес инвестициялық портфельді басқарушының әрбір клиентіне инвестициялық портфельді басқарушының ішкі есепке алу жүйесінде ашылады.

40. Инвестициялық портфельді басқарушының ішкі есепке алу жүйесін жүргізу, клиентке ішкі есепке алу жүйесінде шот ашу және ішкі есепке алу жүйесін актуалды жағдайда ұстап тұру тәртібі инвестициялық портфельді басқарушының ішкі құжаттарында белгіленеді.

41. Инвестициялық портфельді басқарушының клиенттеріне тиесілі ақшаны есепке алу және сақтау, инвестициялық басқаруға берілген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің алтынвалюта активтерін және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтерін есепке алу мен сақтауды қоспағанда, Инвестициялық портфельді басқарушы өзімен үлестес емес, бағалы қағаздар нарығында кастодиандық қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар және мынадай талаптардың біріне сәйкес келетін:

Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «BB-»-тен төмен емес ұзақ мерзімді

кредиттік рейтингісі немесе Moody's Investors Service, Fitch агенттіктерінің немесе олардың еншілес рейтингілік ұйымдарының (бұдан әрі - басқа да рейтингілік агенттіктер) осындай деңгейдегі рейтингілік бағасы немесе Standard & Poog's агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша «kzBB»-тен төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осындай деңгейдегі рейтингісі бар;

Standard & Poog's агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «А»-тен төмен емес ұзақ мерзімді кредиттік рейтингісі немесе басқа да рейтингілік агенттіктердің бірінің осындай деңгейдегі рейтингісі бар резидент емес-бас банктің Қазақстан Республикасының резиденті-еншілес банктері болып табылатын;

Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын, қор биржасының ресми тізімінің «акциялар» секторының бірінші (ең жоғарғы) санатына енгізілген эмитент-банктер болып табылатын банктерде ашқан банк шоттарында жүзеге асырылады.

Инвестициялық портфельді басқарушыға басқаруға берілген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің алтынвалюта активтерін және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтерін есепке алу және сақтау Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің шетелдік кастодиан-банктерде ашылған шоттарында жүзеге асырылады.

42. Қазақстан Республикасының резиденті емес клиенттердің шетелдік қаржы құралдарын есепке алуды және сақтауды «Standard & Poog's» агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «А» санатынан төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді жеке рейтингі немесе басқа да рейтингтік агенттіктердің бірінің осындай деңгейдегі рейтингі бар шетелдік номиналды ұстаушылар жүзеге асыруы мүмкін.

43. Инвестициялық портфельді басқарушы айына кемінде бір рет өзінің ішкі есепке алу жүйесінің деректерін олардың клиенттердің активтерін есепке алуды және сақтауды жүзеге асыратын кастодиандардың деректеріне және (немесе) инвестициялық портфельді басқарушының клиенттерінің бағалы қағаздарын есепке алуды жүзеге асыратын номиналды ұстаушының деректеріне сәйкес келуін салыстырып тексереді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген деректер бойынша салыстырып тексеру нәтижелері мынадай мәліметтер қамтылатын салыстырып тексеру актісімен ресімделеді:

салыстырып тексеру актісінің жасалу күні;

салыстырып тексеру жүзеге асырылатын кезең;

салыстырып тексеру актісінің жасалу күніндегі шоттардағы (қосалқы шоттардағы) активтердің қалдығы туралы ақпарат;

салыстырып тексеру жүзеге асырылатын кезеңдегі активтердің, шоттардағы (қосалқы шоттардағы) активтердің қозғалысы туралы ақпарат.

Салыстырып тексеру актісі екі данада жасалады, оған салыстырып тексеруді жүзеге асыратын тараптардың өкілдері қол қояды және олардың мөрлерімен куәландырылады.

44. Инвестициялық портфельді басқарушының ішкі есепке алу жүйесінің деректерін шетелдік номиналды ұстаушының деректерімен салыстырып тексеру халықаралық банкаралық ақпарат беру және төлемдерді жүзеге асыру жүйесі арқылы SWIFT-хабарламалармен алмасу жолымен не шетелдік номиналды ұстаушымен жасалған шартта көзделген басқа да байланыс құралдары арқылы жүзеге асырылады және мәні Қазақстан Республикасының резиденті емес клиенттерге тиесілі және шетелдік номиналды ұстаушының шоттарындағы қаржы құралдарын салыстырып тексеруді жүргізу күніндегі қалдықтарды инвестициялық портфельді басқарушының ішкі есепке алу жүйесінің деректерімен салыстырып тексеруде болады.

Салыстырып тексеру жүргізуге негіз болған құжаттар, оның ішінде SWIFT - хабарламалар салыстырып тексеру жүргізілген күннен бастап бес жыл ішінде сақталуы тиіс.

45. Егер Қағидалардың 43 және 44-тармақтарына сәйкес жүзеге асырылатын салыстырып тексерудің нәтижелері бойынша айырмашылықтар болған жағдайда, салыстырып тексеруді жүзеге асырған тараптар оларды жою бойынша шараларды қабылдайды.

46. Инвестициялық портфельді басқарушы мыналар:

1) жасалған шарттар және оларға енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар;

2) жасалған ұсынымдар;

3) инвестициялық шешімдер, олардың орындалуы (орындалмауы);

4) клиенттердің активтерімен және (немесе) инвестициялық портфельді басқарушының меншікті

активтерімен жасалған мәмілелер, олардың орындалуы (орындалмауы);

5) инвестициялық шешімдерді орындау мақсатында брокерге берілген құжаттар не инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік және (немесе) дилерлік қызметпен қоса атқарған жағдайда сауда бөлімшесіне жіберілген өкімдер;

6) клиенттердің қаржы құралдары және олардың саны өзгеруі;

7) бағалы қағаздар бойынша кірістердің түсуі және бөлінуі;

8) клиенттерге берілген есептер;

9) ішкі есеп жүйесінің кастодиандардың және (немесе) номиналды ұстаушылардың және (немесе) шетелдік номиналды ұстаушылардың деректеріне олар сәйкес келуін салыстырып тексерулер;

10) клиенттердің инвестициялық портфельді басқарушыға шағымдары бар өтініштері және оларды жою жөніндегі іс-шаралар туралы (жөніндегі) мәліметтер қамтылған журналдарды жүргізу арқылы өзінің қызметіне қатысты барлық құжаттардың дәйекті және нақты есебін жүргізеді.

47. Ұсынымдар олардың негізінде берілген құжаттармен (материалдармен) бірге, инвестициялық шешімдер және инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметке қатысты құжаттар хронологиялық тәртіпте жеке тіркеу файлдарында сақталуға жатады.

5. Арнайы қаржы компаниясының жаңа инвестициялық портфельді басқарушыға өткізілетін активтерін салыстырып тексеру рәсімін жүргізу тәртібі

48. Арнайы қаржы компаниясының жаңа инвестициялық портфельді басқарушыға өткізілетін активтерін салыстырып тексеруді кастодианның, инвестициялық портфельді басқарушының және арнайы қаржы компаниясының уәкілетті өкілдері жүзеге асырады.

49. Жаңа инвестициялық портфельді басқарушыға өткізілетін активтерді салыстырып тексеру үшін:

1) өткізілетін активтердің тізбесі;

2) өткізілетін құжаттардың тізбесі;

3) салыстырып тексеру актісі жасалады.

Өткізілетін активтерге салыстырып тексеру кезінде басқаруда болған активтер кіреді.

50. Жаңа басқарушы агентке өткізілетін активтерді салыстырып тексеру кезінде инвестициялық басқарудың барлық кезеңіндегі:

1) инвестициялық портфельді басқарушының бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыратын (жүзеге асырған) ұйымдарға арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасасуға берген тапсырмаларының көшірмелері;

2) бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыратын (жүзеге асырған) ұйымдардың арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелерді жасасуға инвестициялық портфельді басқарушының тапсырмаларын орындағаны туралы есептерінің көшірмелері;

3) инвестициялық портфельді басқарушы арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен қаржы құралдарымен өз бетімен мәмілелер жасасқан кезде - мұндай мәмілелердің жасалуын растайтын құжаттардың көшірмелері;

4) кастодиан инвестициялық шоттан берген үзінді жазбалардың көшірмелері;

5) «Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ кастодианның жеке шоты шегінде ашылған арнайы қаржы компаниясының қосалқы шотынан берген үзінді жазбалардың көшірмелері;

6) арнайы қаржы компаниясының өткізілетін активтерін салыстырып тексеру күнінде арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен екінші деңгейдегі банктермен жасалған қолданыстағы банктік салым шарттарының түпнұсқалары;

7) арнайы қаржы компаниясының өткізілетін активтерін салыстырып тексеру күнінде мерзімі өтіп кеткен арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен екінші деңгейдегі банктермен жасалған банктік салым шарттарының көшірмелері;

8) инвестициялық портфельді басқарушы арнайы қаржы компаниясының активтері есебінен қалыптастырған инвестициялық портфельді басқаруға қатысты өзге де құжаттар өткізіледі.

51. Салыстырып тексеру қорытындылары бойынша салыстырып тексеру актісі жасалады, оның

ішінде мыналар:

- 1) бағалы қағаздардың ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін көрсете отырып, олардың саны (данамен);
- 2) депонент-банктердің атауы, салым сомалары, банктік салым шартының жасалу күні мен оның нөмірі, салым мерзімі, сыйақы мөлшерлемелері көрсетіле отырып екінші деңгейдегі банктердегі салымдар;
- 3) инвестициялық шоттардағы теңгемен және шетел валютасымен ақша қозғалысы;
- 4) қаржы құралдарының сатып алу құны;
- 5) инвестициялардың ағымдағы құны;
- 6) әрбір қаржы құралы бойынша есептелген және алынған инвестициялық кірістің сомасы;
- 7) комиссиялық сыйақы сомасы;
- 8) инвестициялық шоттардағы ақша қалдығы;
- 9) инвестициялық қызметке қатысты өткізілетін құжаттардың түпнұсқалары;
- 10) инвестициялық қызметке қатысты өзге де мәліметтер туралы (жөніндегі) ақпарат қамтылады.

52. Салыстырып тексеру актісі:

1) бір данадан арнайы қаржы компаниясы, жаңа инвестициялық портфельді басқарушы, инвестициялық портфельді басқарушы, кастодиан, уәкілетті орган үшін бес данада инвестициялық портфельді басқару жөніндегі шартты бұзу күніне жасалады;

2) арнайы қаржы компаниясының, инвестициялық портфельді басқарушының және жаңа инвестициялық портфельді басқарушының бірінші басшылары мен бас бухгалтерлері қол қояды;

3) арнайы қаржы компаниясының, инвестициялық портфельді басқарушының және жаңа инвестициялық портфельді басқарушының мөрімен куәландырылады;

4) кастодианның бірінші басшысының немесе оның арнайы қаржы компаниясының активтеріне кастодиандық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын бөлімшеге жетекшілік ететін басшы қызметкерінің қолымен және кастодианның мөрімен куәландырылған салыстырып тексеру актісі деректерінің дәйектілігі жөніндегі белгісін қамтиды.

53. Осы Қағидалардың 51 және 52-тармақтарының талаптарына сәйкес ресімделген салыстырып тексеру актісінің данасы оған қол қойылған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде уәкілетті органға ұсынылады.

6. Инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыруға берілген лицензияның қолданылуын тоқтата тұрған немесе одан айырған жағдайдағы іс-әрекетінің тәртібі

54. Инвестициялық портфельді басқарушы лицензияның қолданылуын тоқтата тұрған немесе одан айырған жағдайда уәкілетті органның тиісті хабарламасын алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде бұл туралы:

1) жеке хабарлама жіберу және клиенттер үшін қол жетімді орындарда (бас офистің және филиалдардың бас офисінің үй-жайларында, сондай-ақ осы инвестициялық портфельді басқарушының Интернет желісіндегі веб-сайтында (бар болса)) тиісті хабарландыруларды орналастыру арқылы өзінің клиенттеріне;

2) номиналды ұстаушыларға және осы инвестициялық портфельді басқарушы клиенттерінің шоттары ашылған кастодиандарға хабарлайды.

55. Инвестициялық портфельді басқарушы лицензиядан айырылған жағдайда уәкілетті органның хабарламасын алған кезден бастап күнтізбелік отыз күн ішінде клиенттің бұйрығы негізінде активтерді клиентке қайтарады немесе жасалған шарт болған кезде активтерді жаңа инвестициялық портфельді басқарушыға өткізеді.

*Күші жойылған нормативтік құқықтық актілердің
тізбесі*

1. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігі Басқармасының «Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2010 жылғы 30 сәуірдегі № 59 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6290 тіркелген).

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 30 қаңтардағы № 20 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7439 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2012 жылғы 24 мамырда № 261-266 (27340) жарияланған) қосымшаның 8-тармағы.

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Кейбір нормативтік құқықтық актілерге екінші деңгейдегі банктердің бағалы қағаздар нарығындағы қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2013 жылғы 25 ақпандағы № 69 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8412 тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінде 2013 жылғы 1 маусымда № 139 (28078) жарияланған) тізбенің 3-тармағы.

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2013 жылғы 26 сәуірдегі № 110 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8505 тіркелген, «Заң газеті» газетінде 2013 жылғы 6 тамызда № 115 (2316) жарияланған) тізбенің 27-тармағы.

5. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне қаржы құралдарымен операцияларды тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2013 жылғы 27 тамыздағы № 215 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8799 тіркелген, «Заң газеті» газетінде 2013 жылғы 14 қарашада № 171 (2372) жарияланған) тізбенің 4-тармағы.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы

2014 жылғы 3 ақпан

№ 11

Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Осы қаулының қосымшасына сәйкестуынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2014 жылғы 20 наурызда № 9264 тіркелді

Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі

1. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Екінші деңгейдегі банктердің бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыра алатын туынды бағалы қағаздардың және туынды қаржы құралдарының базалық активтерін сатып алу тізбесін және тәртібін, сондай-ақ қайталама нарықта мемлекеттік бағалы қағаздармен және мемлекеттік емес бағалы қағаздармен, ұйымдаспаған бағалы қағаздар нарығында туынды қаржы құралдарымен мәмілелер жасау жағдайларын белгілеу туралы» 2007 жылғы 16 шілдедегі № 210 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4892 тіркелген) мынадай толықтырулар мен өзгеріс енгізілсін:

мынадай мазмұндағы 2-1 және 2-2-тармақтармен толықтырылсын:

«2-1. Екінші деңгейдегі банктер жүргізуін орталық депозитарий жүзеге асыратын ұйымдастырылмаған нарықта жасалған туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізіліміне (бұдан әрі - тізілім) енгізу үшін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2008 жылғы 29 желтоқсандағы № 238 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5531 тіркелген) бекітілген Орталық депозитарий қызметін жүзеге асыру ережесінің және орталық депозитарийдің ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес апта сайын есепті кезеңнен кейінгі аптаның бірінші жұмыс күні Астана қаласының уақытымен сағат 14-00-ден кешіктірмей орталық депозитарийге ақпарат береді. Ақпарат ақпарат беру күнінде қолданыстағы ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықтарда жасалған туынды қаржы құралдарымен барлық мәмілелер, сондай-ақ есепті кезеңде жасалған және орындалған мәмілелер бойынша беріледі.

2-2. Осы қаулының 2-1-тармағында көрсетілген тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажеттігі жағдайында екінші деңгейдегі банктер орталық депозитарийге түзетілген ақпаратты және тізілімге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажеттігі себептерін көрсете отырып, жазбаша түсіндірме береді.»;

3-1-тармақтың 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Рейтингілік агенттіктерді және банктер мәмілелерін жүзеге асыра алатын облигацияларға арналған ең төменгі талап етілетін рейтингіні белгілеу туралы» 2013 жылғы 28 маусымдағы № 141 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8594 тіркелген) белгіленген ең төменгі рейтингісі бар шет мемлекеттердің мемлекеттік бағалы қағаздарымен мәмілелер жасау;».

2. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Орталық депозитарий қызметін жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2008 жылғы 29 желтоқсандағы № 238 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5531 тіркелген) мынадай толықтыру енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Орталық депозитарий қызметін жүзеге асыру ережесінде:

1-тармақтың б) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«б) уәкілетті орган - Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі.»;

5-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Резервтік көшірмелерді сақтау резерв орталығында не қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның сейфтік операцияларды жүзеге асыруға лицензиясын иеленген ұйымда ақпараттың сыртқы тасымалдағыштарында жүзеге асырылады.»;

мынадай мазмұндағы 5-тараумен толықтырылсын:

«5. Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімдері жүйесін қалыптастыру және жүргізу жөніндегі қызмет

28. Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімдері (бұдан әрі - тізілім) жүйесін қалыптастыру

және жүргізу жөніндегі қызмет екінші деңгейдегі банктер, бағалы қағаздар нарығында брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдар және инвестициялық портфельді басқару қызметін жүзеге асыратын ұйымдар (бұдан әрі - субъектілер) ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықтарда жасалған туынды қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша берген ақпаратты қабылдаудан, жүргізуден және сақтаудан тұрады.

29. Орталық депозитарийдің тізілімді жүргізу тәртібі, сондай-ақ субъектілер беретін ақпарат форматына қойылатын талаптар орталық депозитарийдің қағидалар жиынтығында белгіленеді.

30. Тізілімді қалыптастыру және жүргізу орталық депозитарийдің бағдарламалық қамтамасыз етуінде электрондық түрде жүзеге асырылады және осы Қағидалардың 1, 2, 3, 4-қосымшаларына сәйкес ақпаратты қамтиды.

31. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде орталық депозитарийдің тізілім жүргізу шеңберінде қалыптастырылатын деректер базасына кіруге рұқсаты бар.

32. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкін туынды қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша ақпаратты уақытылы ұсынбау не ұсынбау туралы хабардар ету мақсатында Орталық депозитарий бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне тиісті ақпарат жібереді.

33. Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер туралы ақпаратты сақтау мерзімі шарттың қолданылу мерзімі тоқтаған күннен бастап 5 жылды құрайды.»;

Осы Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесіне 1-қосымшаға сәйкес редакциядағы 1-қосымшамен толықтырылсын;

Осы Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесіне 2-қосымшаға сәйкес редакциядағы 2-қосымшамен толықтырылсын;

Осы Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесіне 3-қосымшаға сәйкес редакцияда 3-қосымшамен толықтырылсын;

Осы Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін қалыптастыру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесіне 4-қосымшаға сәйкес редакциядағы 4-қосымшамен толықтырылсын.

3. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының «Бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға қажетті бағдарламалық-техникалық құралдардың және өзге жабдықтардың нұсқаулығын бекіту туралы» 2012 жылғы 28 сәуірдегі № 165 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7734 тіркелген, 2012 жылғы 29 тамызда «Егемен Қазақстан» газетінде № 562-569 (27642) жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға қажетті бағдарламалық-техникалық құралдардың және өзге жабдықтардың нұсқаулығында:

2-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мынадай операцияларды:

жеке шотты ашуды;

тіркелген тұлға, инвестициялық пай қоры немесе инвестициялық пай қорының басқарушы компаниясы туралы мәліметтердің өзгеруін;

эмиссиялық бағалы қағаздардың шығарылымын жоюды;

тіркелген тұлғалардың шоттарынан (шоттарына) бағалы қағаздарды есептен шығаруды (есепке алуды);

эмитенттің орналастырылған акциялары саны өсуіне байланысты тіркелген тұлғаның жеке шотында акциялардың саны ұлғайғаны (эмитент сатып алған акцияларын есептемегенде) жөніндегі жазбаны енгізуді;

эмитенттің бағалы қағаздарын және өзге ақшалай міндеттемелерін эмитенттің жай акцияларына айырбастау туралы жазбаны енгізуді;

эмитенттің бір түрде орналастырылған акцияларын осы эмитенттің басқа түрдегі акцияларына айырбастау туралы жазбаны енгізуді;

бағалы қағаздардың ауыртпалығы және ауыртпалықты алып тастауды;

бағалы қағаздарды оқшаулау және бағалы қағаздарды оқшаулауды алып тастауды;

сенімгерлік басқарушы туралы жазбаны енгізуді және сенімгерлік басқарушы туралы жазбаны жоюды;

жеке шотты жабуды;

белгілі күнге және уақытқа жеке шоттан (қосалқы шоттан) үзінді-көшірмені, жүргізілген операциялар туралы есепті, бағалы қағаздарды ұстаушылардың, орталық депозитарийдің, эмитенттердің және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің сұратуы бойынша есептерді, хабарламалар мен анықтамаларды жасау және беруді жүргізуді;»;

6-тармақтың 8) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«8) мемлекеттік бағалы қағаздарды алғаш орналастырғанда оларды екінші деңгейдегі банктердің, бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының, «өмірді сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асыратын сақтандыру ұйымдарының, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен брокерлік қызметті көрсету не мүлікті сенімгерлік басқару туралы шарт жасалған клиенттерінің активтері есебінен емес берілетін өтінімдерді сатып алуға өтінімдерді автоматты түрде шеттетуді қамтамасыз етуі тиіс.»;

7-тармақ мынадай мазмұндағы 6) тармақшамен толықтырылсын:

«6) орталық депозитарий үшін ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарықтарда жасалған туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін жүргізу.».

Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін
қалыптастыру мәселелері бойынша
толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
1-қосымша

«Орталық депозитарий қызметін
жүзеге асыру ережесіне
1-қосымша

_____ - _____ аралығындағы кезеңге
(екінші деңгейдегі банктің, брокердің және (немесе) дилердің, инвестициялық портфельді
басқарушының атауы)
*туынды қаржы құралдарымен (фьючерс) мәмілелер туралы
ақпарат*

1. Шарт жасалған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт жасалған күнді көрсету қажет.

2. Шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күнді көрсету қажет.

3. Шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйінің коды.

Осы тармақта шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйін мынадай кодтауға сәйкес көрсету қажет:

T - шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзу салдарынан шарттың мерзімінен бұрын тоқтатылғанын қоспағанда, шарт бойынша міндеттемелер тиісінше тоқтатылған немесе мерзімінен бұрын тоқтатылған;

C - міндеттемелер бойынша орындаудың мерзімі өткен;

P - міндеттемелерді орындау шартта көзделген негіздемелер бойынша тоқтатылып тұрған;

D - тараптың шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзу салдарынан міндеттемелер тоқтатылған;

E - шартта көзделген жағдайдың немесе оқиғаның басталу нәтижесінде шарттың қолданылу мерзімі ұзартылған.

4. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді жүзеге асыруға жауапты қатысушының коды.

5. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді алатын қатысушының коды.

6. Номиналды сома (меншікті қаражат есебінен).

Осы тармақта номиналды сома берілген валютада меншікті қаражат есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.

7. Номиналды сома (клиенттердің қаражаты есебінен).

Осы тармақта номиналды сома берілген валютада меншікті қаражат есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.

1. Базалық активті жеткізу күні.

Осы тармақта базалық активті ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында жеткізу күнін көрсету қажет.

2. Базалық активті жеткізу кезеңі.

Осы тармақта базалық активті ЖЖЖЖ.КК.АА. бастап ЖЖЖЖ. КК.АА. дейінгі нысанында жеткізу кезеңін көрсету қажет.

3. Шарт бойынша есеп айырысу күні.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт бойынша есеп айырысу күнін көрсету қажет.

4. Шарт бойынша ақы төлеу мерзімі.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. бастап ЖЖЖЖ.КК.АА. дейінгі нысанында шарт бойынша ақы төлеу мерзімін көрсету қажет.

5. Есептеу әдісінің коды.

Осы тармақта мына кодтауға сәйкес есептеу әдісін көрсету қажет:

D - жеткізу;

C - есептеу;

DC -жеткізу-есептеу.

6. Шарттың фьючерстік бағасы: ашу бағасы.

Осы тармақта шарттың сауда мерзімі басталған кезде қалыптасқан бағасын көрсету қажет.

7. Шарттың фьючерстік бағасы: спот бағасы.

Осы тармақта шарттың ағымдағы нарықтық бағасын көрсету қажет.».

Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін
қалыптастыру мәселелері бойынша
толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
2-қосымша

«Орталық депозитарий қызметін
жүзеге асыру ережесіне
2-қосымша

_____ - _____ аралығындағы кезеңге
Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер туралы ақпарат
(опцион)

*(екінші деңгейдегі банктердің, брокердің және (немесе) дилердің,
инвестициялық портфельді басқарушының атауы)*

1. Шарттың жасалған күні.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанындағы шарт жасау күнін көрсету қажет.

2. Шарттың қолданылу мерзімі басталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанындағы шарттың қолданылу мерзімі басталған күнді көрсету қажет.

3. Шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанындағы шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күнді көрсету қажет.

4. Осы тармақтағы туынды қаржы құралдарын жіктеу коды мыналарды көрсету қажет:

1) Опционның түрі:

сатып алушыға опцион бойынша базалық (базистік) активті сатуға немесе базалық (базистік) активті сатушының (опционның базалық (базистік) активі болып табылатын шарт бойынша сатушы) пайда алу құқығын беретін опцион (Пут опционы);

сатып алушыға опцион бойынша базалық (базистік) активті сатып алуға немесе базалық (базистік) активті сатып алушының (опционның базалық (базистік) активі болып табылатын шарт бойынша сатып алушы) пайда алу құқығын беретін опцион (Колл опционы).

2) Опционның типі:

Америкалық опцион - опционды сатып алушы опционның орындау құқығын жүзеге асыру мерзімі ішінде оны кез келген күні орындалуын талап етуге құқылы;

Еуропалық опцион - опционды сатып алушы опцион орындалуының шартта көзделген күні ғана орындалуын талап етуге құқылы;

Бермудтық опцион - опционды сатып алушы шартта белгіленген күні оның орындалуын талап етуге құқылы.

3) Базалық (базистік) актив бойынша атрибут:

үлестік құралдар (акциялар, пайлар, акцияларға депозитарлық қолхаттар);

борыштық қаржы құралдары (облигациялар, пайыздық ставкалар);

тауарлар;

валюта;

шарт;

индекс;

активтер тобы;

басқалар.

5. Туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активінің коды.

Осы тармақта туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активінің кодын мынадай түрде

көрсету қажет:

егер валюта базистік актив болып табылса, валютаның коды көрсетіледі, оның бірлігіне қатысты орындау бағасы белгіленеді;

егер бағалы қағаз туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі болып табылса, ISIN (бағалы қағаздарды сәйкестендіруге арналған халықаралық нөмірлеу жүйесі) немесе ҰСН (Ұлттық сәйкестендіру нөмірі) коды мұндай активтің коды болып табылады;

егер пайыздық ставка туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі болып табылса, мұндай активке орталық депозитарий белгілеген тәртіпте код беріледі.

Бағалы қағазда ISIN (ҰСН) коды болмаған кезде тиісті код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі; - егер туынды қаржы құралының базалық (базистік) активі тауар болып табылса, осындай активке код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі.

6. Шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйінің коды.

Осы тармақта шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйін мынадай кодтауға сәйкес көрсету қажет:

T - шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзу салдарынан шарттың мерзімінен бұрын тоқтатылғанын қоспағанда, шарт бойынша міндеттемелер тиісінше тоқтатылған немесе мерзімінен бұрын тоқтатылған;

C - міндеттемелер бойынша орындаудың мерзімі өткен;

P - міндеттемелерді орындау шартта көзделген негіздемелер бойынша тоқтатылып тұрған;

D - тараптың шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзу салдарынан міндеттемелер тоқтатылған;

E - шартта көзделген жағдайдың немесе оқиғаның басталу нәтижесінде шарттың қолданылу мерзімі ұзартылған.

7. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді жүзеге асыруға жауапты қатысушының коды.

8. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді алатын қатысушының коды.

9. Шарттың номиналды сомасы.

Осы тармақта мұндай номиналды сома берілген валютада шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.

10. Пайызбен белгіленген мөлшерлеме.

Осы тармақта белгіленген пайыздық мөлшерлемені көрсету қажет.

11. Баға белгілеу күні және уақыты.

Осы тармақта жеткізілмейтін туынды қаржы құралдары үшін баға белгілеу күні және уақыты көрсетіледі.

12. Белгіленген мөлшерлеменің амортизация (ұлғаю) коды.

Осы тармақта белгіленген мөлшерлеменің амортизация (ұлғаю) кодын көрсету қажет.

13. Құбылмалы мөлшерлеме коды.

Осы тармақта құбылмалы мөлшерлеме кодын көрсету қажет.

14. Құбылмалы мөлшерлеменің (амортизация) ұлғаю коды.

Осы тармақта құбылмалы мөлшерлеменің амортизация (ұлғаю) кодын көрсету қажет.

15. Ең жоғарғы мөлшерлеме.

Осы тармақта пайыздық мөлшерлеменің жоғарғы шегін көрсету қажет.

16. Ең төменгі мөлшерлеме.

Осы тармақта пайыздық мөлшерлеменің төменгі шегін көрсету қажет.

17. азалық (базистік) активті өлшеу бірлігінің коды.

Осы тармақта шартқа сәйкес валютаны (дананы, тоннаны, баррельді, литрді және т.б.) қоспағанда, базалық (базистік) активті өлшеу бірлігінің кодын көрсету қажет. Кодта тиісті өлшемнің өзге сандық мәні (мың дана, миллион тонна, он текше метр және т.б.) көзделеді.

18. Базалық (базистік) активтің номиналды сомасы (саны).

Осы тармақта базалық (базистік) активті өлшеу бірлігінің сандық мәнін көрсету қажет.

19. Опцион бағасы (сыйлықақысы).

Осы тармақта опцион бағасы (сыйлықақысы) берілетін валютадағы сандық мәнін көрсету қажет.

20. Опцион бағасы (сыйлықақысы) берілетін валюта коды.

Осы тармақта опцион бағасы (сыйлықақысы) берілетін валютада кодын көрсету қажет.

21. Базалық активті жеткізу күні.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында базалық активті жеткізу күнін көрсету қажет.

22. Базалық активті жеткізу кезеңі.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында базалық активті жеткізу кезеңін көрсету қажет.».

Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін
қалыптастыру мәселелері бойынша
толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
3-қосымша

«Орталық депозитарий қызметін
жүзеге асыру ережесіне
3-қосымша

*Туынды қаржы құралдарымен (форвард)
мәмілелер туралы ақпарат*

(екінші деңгейдегі банктің, брокердің және (немесе) дилердің, инвестициялық портфельді
басқарушының атауы)

_____ - _____ аралығындағы кезең

1. Шарт жасалған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт жасалған күнді көрсету қажет.

2. Шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күнді көрсету қажет.

3. Туынды қаржы құралының жіктеу коды.

Осы тармақта базалық (базистік) активтердің түрлерін көрсету қажет;

- үлестік құралдар (акциялар, пайлар);
- үлестік қаржы құралдары (облигациялар, пайыздық ставкалар);
- тауарлар;
- валюта;
- шарт;
- индекс;
- аралас инвестициялық портфель;
- өзге.

4. Туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активінің коды.

Осы тармақта туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активінің кодын мынадай түрде көрсету қажет:

егер базистік актив валюта болып табылса орындау бағасы белгіленетін бірлікке қатысты валюта коды көрсетіледі;

егер туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі бағалы қағаз болып табылса осындай активтің коды ISIN (Бағалы қағаздарды сәйкестендірудің халықаралық нөмірлеу жүйесі) немесе ҰСН (Ұлттық сәйкестендіру нөмірі) болып табылады;

егер туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі пайыздық ставка болып табылса осындай активке код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі.

Бағалы қағазда ISIN (ҰСН) болмаған кезде орталық депозитарийде айқындалған тәртіпте белгіленеді тиісті коды беріледі; - егер туынды қаржы құралының базалық (базистік) активі тауар болып табылса, онда осындай активке орталық депозитарий белгіленген тәртіпте код беріледі.

5. Шарт бойынша міндеттемелер жай-күйінің коды.

Осы тармақта шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйін мынадай кодтауға сәйкес көрсету қажет:

T - шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзу салдарынан шарттың мерзімінен бұрын тоқтатылғанын қоспағанда, шарт бойынша міндеттемелер тиісінше тоқтатылған немесе мерзімінен бұрын тоқтатылған;

- С - міндеттемелер бойынша орындаудың мерзімі өткен;
Р - міндеттемелерді орындау шартта көзделген негіздемелер бойынша тоқтатылып тұрған;
D - тараптың шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзуы салдарынан міндеттемелер тоқтатылған;
Е - шартта көзделген жағдайдың немесе оқиғаның басталу нәтижесінде шарттың қолданылу мерзімі ұзартылған.
6. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді жүзеге асыруға жауапты қатысушының коды.
7. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді алатын қатысушының коды.
8. Номиналды сома (меншікті қаражат есебінен).
Осы тармақта номиналды сома берілген валютада меншікті қаражат есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.
9. Номиналды сома (меншікті қаражат есебінен).
Осы тармақта номиналды сома берілген валютада меншікті қаражат есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.
10. Базалық активті жеткізу күні.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында базалық активті жеткізу күнін көрсету қажет.
11. Базалық активті жеткізу кезеңі.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. бастап ЖЖЖЖ.КК.АА. дейінгі аралығындағы нысанында базалық активті жеткізу кезеңін көрсету қажет.
12. Баға белгілеу күні және уақыты.
Осы тармақта жеткізілмейтін туынды қаржы құралдары үшін баға белгілеу күні және уақыты көрсетіледі.
13. Шарт бойынша есептеу күні.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт бойынша есептеу күнін көрсету қажет.
14. Шарт бойынша ақы төлеу кезеңі.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт бойынша ақы төлеу кезеңін көрсету қажет
15. Есептеу әдісінің коды.
Осы тармақта есептеу әдісін мынадай кодтауға сәйкес көрсету қажет:
D - жеткізу;
С - есептік;
DC - жеткізу-есептік
16. Форвард бағасы берілген валюта коды.
Осы тармақта форвард бағасы берілген валюта кодын көрсету қажет.
17. Форвард бағасы төленетін валюта коды.
Осы тармақта форвард бағасы төленетін валюта кодын көрсету қажет.
18. Шарттың форвард бағасы: ашылу бағасы.
Осы тармақта сауда кезеңі басталған кезде болған шарттың бағасын көрсету қажет.
19. Шарттың форвард бағасы: спот бағасы.
Осы тармақта шарттың ағымдағы нарықтық бағасын көрсету қажет.»

Туынды қаржы құралдарымен мәмілелер тізілімін
қалыптастыру мәселелері бойынша
толықтырулар мен өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
4-қосымша

«Орталық депозитарий қызметін
жүзеге асыру ережесіне
4-қосымша

_____ - _____ аралығындағы кезеңге
(екінші деңгейдегі банктің, брокердің және (немесе) дилердің, инвестициялық портфельді
басқарушының атауы)

туынды қаржы құралдарымен (своп) мәмілелер туралы ақпарат

1. Шарт жасалған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарт жасалған күнді көрсету қажет.

2. Шарттың қолданылу мерзім басталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарттың қолданылу мерзімі басталған күнді көрсету қажет.

Шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күн.

Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында шарттың қолданылу мерзімі аяқталған күнді көрсету қажет.

3. Туынды қаржы құралын жіктеу коды.

Осы тармақта активтердің базалық (базистік) түрлері бойынша своптық әртүрлілігін былайша көрсету қажет:

валюталық своп;

пайыздық;

валюталық-пайыздық своп;

тауарлық своп;

бағалы қағаздардың немесе индекстің свопы;

өзге активтер немесе аралас активтер свопы.

4. Туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активтерінің коды.

Осы тармақта туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активтерінің кодын мынадай түрде көрсету қажет:

егер базистік актив валюта болып табылса, орындау бағасы белгіленетін бірлікке қатысты валюта коды көрсетіледі;

егер туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі бағалы қағаз болып табылса, осындай активтің коды ISIN (Бағалы қағаздарды сәйкестендірудің халықаралық нөмірлеу жүйесі) немесе Ұлттық сәйкестендіру нөмірі (ҰСН) болып табылады. Бағалы қағазда ISIN/ҰСН коды болмаған кезде, тиісті код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі;

егер туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі пайыздық мөлшерлеме болып табылса, осындай активке код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі;

егер туынды қаржы құралдарының базалық (базистік) активі тауар болып табылса, осындай активке код орталық депозитарий белгілеген тәртіппен беріледі.

5. Шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйінің коды.

Осы тармақта шарт бойынша міндеттемелердің жай-күйін мынадай кодтауға сәйкес көрсету қажет:

T - шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігі жағдайларына байланысты бұзу салдарынан шарттың мерзімінен бұрын тоқтатылғанын қоспағанда, шарт бойынша міндеттемелер тиісінше тоқтатылған немесе мерзімінен бұрын тоқтатылған;

- С - міндеттемелер бойынша орындаудың мерзімі өткен;
Р - міндеттемелерді орындау шартта көзделген негіздемелер бойынша уақытша тоқтатылған;
D - тараптың шарт талаптарын немесе тараптардың біреуінің дәрменсіздігіне байланысты жағдайларды бұзуы салдарынан міндеттемелер тоқтатылған;
Е - шартта көзделген жағдайдың немесе оқиғаның басталу нәтижесінде шарттың қолданылу мерзімі ұзартылған.
6. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді жүзеге асыруға жауапты қатысушының коды.
7. Орталық депозитарийдің ішкі құжаттарына сәйкес жасалған төлемдерді алатын қатысушының коды.
8. Номиналды сома (өз қаражаты есебінен).
Осы тармақта мұндай номиналды сома берілген валютада клиенттер қаражаты есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.
9. Номиналды сома (клиенттер қаражаты есебінен).
Осы тармақта мұндай номиналды сома берілген валютада клиенттердің өз қаражаты есебінен жасалған шарттың номиналды сомасының мөлшерін көрсету қажет.
10. Номиналды сома көрсетілген валюта коды.
Осы тармақта номиналды сома көрсетілген валюта кодын көрсету қажет.
11. Пайызбен белгіленген мөлшерлеме.
Осы тармақта белгіленген пайыздық мөлшерлемені көрсету қажет.
12. Белгіленген мөлшерлеменің амортизациясының (ұлғаю) коды.
Осы тармақта белгіленген мөлшерлеменің амортизациясының (ұлғаю) кодын көрсету қажет.
13. Құбылмалы мөлшерлеме коды.
Осы тармақта құбылмалы мөлшерлеме кодын көрсету қажет.
14. Құбылмалы мөлшерлеме амортизациясының/ұлғаю коды.
Осы тармақта құбылмалы мөлшерлеме амортизациясының/ұлғаю кодын көрсету қажет.
15. Ең жоғарғы мөлшерлеме.
Осы тармақта пайыздық мөлшерлеменің жоғарғы шегін көрсету қажет.
16. Ең төменгі мөлшерлеме.
Осы тармақта пайыздық мөлшерлеменің төменгі шегін көрсету қажет.
17. Базалық (базистік) активтің өлшем бірлігінің коды.
Осы тармақта шартқа сәйкес валютаны (дананы, тоннаны, баррельді, литрді және т.б.) қоспағанда, базалық (базистік) активтің өлшем бірлігінің кодын көрсету қажет. Кодта тиісті өлшемнің өзге сандық мәні (мың дана, миллион тонна, он текше метр және т.б.) көзделуі мүмкін.
18. Базалық (базистік) активтің номиналды сомасы (саны).
Осы тармақта базалық (базистік) активтің өлшем бірлігінің сандық мәнін көрсету қажет.
19. Базалық активті жеткізу күні.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында базалық активті жеткізу күнін көрсету қажет.
20. Базалық активті жеткізу кезеңі.
Осы тармақта ЖЖЖЖ.КК.АА. бастап ЖЖЖЖ.КК.АА. нысанында базалық активті жеткізу кезеңін көрсету қажет.».

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы

2014 жылғы 3 ақпан

№ 14

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастарды орнату қағидаларын бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың корреспонденттік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастарды орнату қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулының қосымшасына сәйкес тізбе бойынша Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының қаулыларының күші жойылды деп танылсын.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2014 жылғы 20 наурызда № 9247 тіркелді

*Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
Басқармасының күші жойылған қаулыларының
тізбесі*

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелерін бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 754 тіркелген).

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктердің, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың арасында корреспонденттік қатынастар орнату жөніндегі ережелерге өзгерістерді бекіту туралы» 2000 жылғы 22 қыркүйектегі № 355 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1274 тіркелген).

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелерін бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2001 жылғы 20 желтоқсандағы № 542 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1744 тіркелген).

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктердің, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың арасында корреспонденттік қатынастар орнату жөніндегі ережелерді бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2002 жылғы 13 мамырдағы № 172 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1888 тіркелген).

5. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде № 754 тіркелген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктердің, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың арасында корреспонденттік қатынастар орнату жөніндегі ережені бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2003 жылғы 11 тамыздағы № 293 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 2489 тіркелген, 2003 жылғы 26 қыркүйекте «Егемен Қазақстан» газетінде № 253-254 (23553) жарияланған).

6. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде № 754 тіркелген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктердің, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың арасында корреспонденттік қатынастар орнату жөніндегі ережелерді бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде № 1771 тіркелген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Клиринг ұйымдарының - банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың қызметін инспекциялауды жүргізу тәртібі туралы нұсқаулықты бекіту жөнінде» 2001 жылғы 8 қазандағы № 383 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 25 қыркүйектегі № 136 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3173 тіркелген, 2004 жылғы 6 қарашада «Егемен Қазақстан» газетінде № 274 (23909) жарияланған).

7. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық

Банкі бөлімшелерінің арасында функцияларды бөлуге байланысты мәселелер бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2005 жылғы 17 қарашадағы № 147 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3993 тіркелген) қосымшаның 2-тармағы.

8. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларына Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде банктік шоттарды жүргізу және инкассалық өкімдерді орындау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2006 жылғы 12 тамыздағы № 74 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4407 тіркелген, 2006 жылғы 19 қазанда «Заң газеті» газетінде № 185 (991) жарияланған) 1-тармағы.

9. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелерін бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 25 маусымдағы № 66 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4831 тіркелген, 2007 жылғы 10 тамызда «Заң газеті» газетінде № 122 (1151) жарияланған).

10. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелерін бекіту туралы» 1999 жылғы 28 наурыздағы № 37 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2008 жылғы 24 қазандағы № 84 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5379 тіркелген).

11. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2009 жылғы 24 тамыздағы № 85 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5806 тіркелген, 2009 жылғы 30 қазанда «Заң газеті» газетінде № 166 (1589) жарияланған) қосымшаның 1-тармағы.

12. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларына банк клиентінің банк шоты нөмірінің және банктік сәйкестендіру кодының жаңа құрылымына көшу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2009 жылғы 25 қыркүйектегі № 91 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5852 тіркелген, 2009 жылғы 4 желтоқсанда «Заң газеті» газетінде № 186 (1609) жарияланған) қосымшаның 1-тармағы.

13. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне сәйкестендіру нөмірлері мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 26 наурыздағы № 108 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7625 тіркелген, 2012 жылғы 23 тамызда «Егемен Қазақстан» газетінде № 540-545 (27618) жарияланған) 1-қосымшаның 2-тармағы.

14. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2013 жылғы 26 сәуірдегі № 110 қаулысының өзгерістері енгізілетін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері тізбесінің (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8505 тіркелген, 2013 жылғы 23 шілдеде «Заң газеті» газетінде № 107 (2308), 2013 жылғы 24 шілдеде № 108 (2309), 2013 жылғы 25 шілдеде № 109 (2310), 2013 жылғы 30 шілдеде № 111 (2312), 2013 жылғы 31 шілдеде № 112 (2313), 2013 жылғы 1 тамызда № 113 (2314), 2013 жылғы 2 тамызда № 114 (2315), 2013 жылғы 6 тамызда № 115 (2316) жарияланған) 1-тармағы.

*Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының
жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік
қатынастарды орнату қағидалары*

1. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастарды орнату қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім) (бұдан әрі - Азаматтық кодекс), «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» (Салық кодексі) 2008 жылғы 10 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексіне, «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы, «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы (бұдан әрі - Банктер туралы заң), «Ақша төлемі мен аударымы туралы» 1998 жылғы 29 маусымдағы (бұдан әрі - Төлемдер туралы заң), «Заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» 2009 жылғы 28 тамыздағы (бұдан әрі - Қарсы іс-қимыл туралы заң) Қазақстан Республикасының Заңдарына, Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық актілеріне және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі - Ұлттық Банк) нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленді.

2. Осы Қағидалар Ұлттық Банкте банктердің, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі - банктік емес ұйымдар) ұлттық және шетел валютасында корреспонденттік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібін айқындайды.

Корреспонденттік шоттарды ұлттық валютада және сол сияқты шетел валютасында ашуға және жүргізуге болады. Корреспонденттік шоттар Ұлттық Банктің және банктің және/немесе банктік емес ұйымның арасында корреспонденттік шот шарты жасалғаннан кейін ашылады.

Корреспонденттік шот шартына сәйкес Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның пайдасы үшін түсетін ақшаны қабылдауға, олардың банкке/банктік емес ұйымға немесе үшінші тұлғаларға тиісті ақша сомасын аудару (беру) туралы өкімдерін орындауға, теңдегі қолма-қол ақшаны қабылдауды және беруді жүзеге асыруға және корреспонденттік шот шартында көзделген басқа да қызметтерді көрсетуге міндеттенеді.

3. Қағидалар Ұлттық Банктің бухгалтерлік есеп позицияларын көрсететін баланстық шоттарына, баланстық шоттың құрамдас бөліктері болып табылатын жеке шоттарға (қосалқы позицияларға), оның ішінде несие шоттарына қолданылмайды.

4. Қағидаларда Төлемдер туралы заңда, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7960 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің банктік сәйкестендіру кодтарын беруі, пайдалануы және күшін жоюы, сондай-ақ банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың кодтарын және банктер, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар филиалдарының кодтарын беру және күшін жою, олардың құрылымдары, банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың анықтамалығын қалыптастыру және жүргізу туралы нұсқаулықты бекіту туралы» 2012 жылғы 24 тамыздағы № 236 қаулысында (бұдан әрі - № 236 нұсқаулық) көзделген ұғымдар пайдаланылады.

5. Ұлттық Банкте корреспонденттік шоттар ашу үшін банк/банктік емес ұйым ұсынған құжаттарды қарау және жасау үшін корреспонденттік шот шартын жіберу құжаттардың толық топтамасы ұсынылған күннен бастап бір ай ішінде жүзеге асырылады.

Корреспонденттік шот ашу үшін ұсынылған құжаттар Қағидаларда, белгіленген талаптарға сәйкес келмеген кезде, Ұлттық Банк оларды қайтару себептерін көрсете отырып қайтарады.

2. Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашу тәртібі

1-параграф. Қазақстан Республикасының резиденті банкке корреспонденттік шот ашу

6. Қазақстан Республикасының резиденті банк корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке мынадай құжаттар ұсынады:

1) Ұлттық Банк Төрағасының атына валюта түрін көрсете отырып, корреспонденттік шот ашу туралы өтініш;

2) заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтама немесе куәліктің көшірмесі;

3) жарғы немесе жарғының нотариат куәландырылған көшірмесі не клиенттің қызметін үлгі жарғы негізінде жүзеге асыру фактісін растайтын құжат;

4) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының банктерінде клиенттердің банктік есепшоттарын ашу, жүргізу және жабу ережесін бекіту туралы» 2000 жылғы 2 маусымдағы № 266 қаулысының (бұдан әрі - № 266 ереже) 1-қосымшасында көзделген нысан бойынша қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, нотариат куәландырылған екі данадағы құжат;

5) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатқа сәйкес банктің корреспонденттік шотын жүргізуге (корреспонденттік шоттағы ақшаны басқаруға) байланысты операцияларды жасау кезінде төлем құжаттарына қол қоюға уәкілетті тұлғаның (-лардың) жеке басын куәландыратын құжаттың (-тардың) көшірмесі (-лері);

6) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатта көрсетілген тұлғаға (тұлғаларға) корреспонденттік шот бойынша операциялар жүргізу өкілеттіктері берілген құжат (-тар).

7. Қазақстан Республикасының резиденті банкпен корреспонденттік шот шарты жасалғаннан кейін Ұлттық Банк оған жеке сәйкестендіру кодын, банктік сәйкестендіру кодын және банк кодын береді. Банктік сәйкестендіру коды және банк коды № 236 нұсқаулыққа сәйкес беріледі.

8. Резидент банк Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашылған күннен бастап он күн ішінде төлем жүйелерінің пайдаланушысы мәртебесін алу мақсатында «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» республикалық мемлекеттік кәсіпорнымен (бұдан әрі - Орталық) төлем жүйесінде қызмет көрсету туралы шарт жасайды.

2-параграф. Шет мемлекеттің орталық (ұлттық) банкіне корреспонденттік шот ашу

9. Шет мемлекеттің орталық (ұлттық) банкі корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке мынадай құжаттар ұсынады:

1) Ұлттық Банк Төрағасының атына валюта түрін көрсете отырып, корреспонденттік шот ашу туралы өтініш;

2) № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген нысан бойынша қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, нотариат куәландырылған екі данадағы құжат. Қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатты онда № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген деректемелердің болуы шартымен еркін нысанда ұсынуға жол беріледі;

3) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатқа сәйкес клиенттің корреспонденттік шотын жүргізуге (корреспонденттік шоттағы ақшаны басқаруға) байланысты операцияларды жасау кезінде төлем құжаттарына қол қоюға уәкілетті тұлғаның (-лардың) жеке басын куәландыратын құжаттың (-тардың) көшірмесі (-лері);

4) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатта көрсетілген тұлғаға (тұлғаларға) корреспонденттік шот бойынша операциялар жүргізу өкілеттіктері берілген құжат (-тар).

10. Шет мемлекеттің орталық (ұлттық) банкімен корреспонденттік шот шарты жасалғаннан кейін Ұлттық Банк оған жеке сәйкестендіру кодын, банктік сәйкестендіру кодын және банк кодын береді. Банк коды № 236 нұсқаулыққа сәйкес беріледі.

Орталық (ұлттық) банктің өтініш бойынша төлем жүйелерінің пайдаланушысы мәртебесін алу мақсатында Ұлттық Банк оған банктік сәйкестендіру кодын береді не орталық (ұлттық) банк ISO (International Organization for Standardization) халықаралық стандартқа сәйкес берілген 9362: Bank Identifier Code банктік сәйкестендіру кодын оны № 236 нұсқаулықтың талаптарына сәйкес Банктер анықтамалығына енгізгеннен кейін пайдаланады.

3-параграф. Қазақстан Республикасының резидент емес банкіне және банктік емес ұйымына корреспонденттік шот ашу

11. Қазақстан Республикасының резидент емес банкіне және банктік емес ұйымына Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашу мынадай жағдайларда жүзеге асырылады:

1) олар Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашу қажет ететін талаптарға сәйкес мемлекетаралық, үкіметаралық және өзге де халықаралық деңгейдегі бағдарламаларға қатысқан;

2) Қазақстан Республикасы резидент емес елінің орталық (ұлттық) банкі Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашу туралы өтініш берген.

12. Қазақстан Республикасының резидент емес банкі корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке мынадай құжаттар ұсынады:

1) Ұлттық Банк Төрағасының атына валюта түрі көрсетілген корреспонденттік шот ашу туралы өтініш;

2) құрылтай құжаттары не олардың нотариат куәландырған көшірмесі;

3) сауда тізілімінен үзінділердің түпнұсқасы немесе нотариат куәландырған көшірмесі не резидент емес заңды тұлға тіркеген орган, тіркеу нөмірі, күні және тіркеу орны туралы ақпараттан, мемлекеттік және орыс тіліндегі аудармасы белгіленген тәртіппен расталған осындай сипаттағы басқа құжат;

4) резидент емес елдің уәкілетті органы берген банк операцияларын жүргізуге арналған лицензияның нотариат куәландырған көшірмесі не лицензия алмай банк операцияларын жүргізу құқығын растайтын өзге құжаттар;

5) № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген нысан бойынша қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, нотариатта куәландырылған екі данадағы құжат. № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген деректемелер болған кезде еркін нысандағы қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатты ұсынуға рұқсат етіледі;

6) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатқа сәйкес клиенттің корреспонденттік шотын жүргізуге (корреспонденттік шоттағы ақшаны басқаруға) байланысты операцияларды жасау кезінде төлем құжаттарына қол қоюға уәкілетті тұлғаның (тұлғалардың) жеке басын куәландыратын құжаттың (құжаттардың) көшірмесі (көшірмелері);

7) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатта көрсетілген тұлғаға (тұлғаларға) корреспонденттік шот бойынша операциялар жүргізу өкілеттіктері берілген құжат (құжаттар);

8) резидент еместі салық төлеуші ретінде тіркеу туралы тіркеу куәлігінің көшірмесі болған жағдайда.

Егер осы тармақтың 2) және 7) тармақшаларында көрсетілген құжаттар шет тілінде жасалған болса, Қазақстан Республикасының резиденті емес банкі/банктік емес ұйымы Ұлттық Банкке олардың нотариат куәландырған және қажет болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасына немесе қатысушыларының бірі Қазақстан Республикасы болып табылатын халықаралық шартқа сәйкес заңдастырылған не апостилендірілген мемлекеттік немесе орыс тіліндегі аудармасын ұсынады.

13. Қазақстан Республикасының резиденті емес - банктік ұйымы корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке мынадай құжаттар ұсынады:

1) Ұлттық Банк Төрағасының атына валюта түрі көрсетілген корреспонденттік шот ашу туралы өтініш;

2) құрылтай құжаттары не олардың нотариат куәландырған көшірмесі;

3) сауда тізілімінен үзінділердің түпнұсқасы немесе нотариат куәландырған көшірмесі не резидент емес заңды тұлға тіркеген орган, тіркеу нөмірі, күні және тіркеу орны туралы ақпараттан, мемлекеттік және орыс тіліндегі аудармасы белгіленген тәртіппен расталған осындай сипаттағы басқа құжат;

4) резидент емес елдің уәкілетті органы берген банк операцияларын жүргізуге арналған лицензияның нотариат куәландырған көшірмесі не лицензия алмай банк операцияларын жүргізу құқығын растайтын өзге құжаттар;

5) № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген нысан бойынша қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, нотариатта куәландырылған екі данадағы құжат. № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген деректемелер болған кезде еркін нысандағы қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатты ұсынуға рұқсат етіледі;

6) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатқа сәйкес клиенттің корреспонденттік шотын жүргізуге (корреспонденттік шоттағы ақшаны басқаруға) байланысты операцияларды жасау кезінде

төлем құжаттарына қол қоюға уәкілетті тұлғаның (тұлғалардың) жеке басын куәландыратын құжаттың (құжаттардың) көшірмесі (көшірмелері);

7) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатта көрсетілген тұлғаға (тұлғаларға) корреспонденттік шот бойынша операциялар жүргізу өкілеттіктері берілген құжат (құжаттар);

8) резидент еместі салық төлеуші ретінде тіркеу туралы тіркеу куәлігінің көшірмесі.

Егер осы тармақтың 2) және 7) тармақшаларында көрсетілген құжаттар шет тілінде жасалған болса, Қазақстан Республикасының резиденті емес банктік емес ұйымы Ұлттық Банкке олардың нотариат куәландырған және қажет болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасына немесе қатысушыларының бірі Қазақстан Республикасы болып табылатын халықаралық шартқа сәйкес заңдастырылған не апостилендірілген мемлекеттік немесе орыс тіліндегі аудармасын ұсынады.

14. Қазақстан Республикасының резидент емес банкімен/банктік емес ұйымымен корреспонденттік шот шарты жасалғаннан кейін Ұлттық Банк жеке сәйкестендіру кодын береді.

Қазақстан Республикасының резидент емес банкінің/банктік емес ұйымының өтініші бойынша төлем жүйелерін пайдаланушының мәртебесін алу мақсатында Ұлттық Банк банктік сәйкестендіру кодын тағайындайды не Қазақстан Республикасының резидент емес банкі/банктік емес ұйымы № 236 нұсқаулықтың талаптарына сәйкес оны банктер анықтамалығына енгізгеннен кейін ISO (International Organization for Standardization) 9362: Bank Identifier Code халықаралық стандартына сәйкес тағайындалған банктік сәйкестендіру кодын пайдаланады.

15. Ұлттық валютада корреспонденттік шот ашқан Қазақстан Республикасының резидент емес банкі/банктік емес ұйымы төлем жүйелерін пайдаланушының мәртебесін алу мақсатында Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашылған күннен бастап бір ай ішінде Орталықпен төлем жүйесінде қызмет көрсету туралы шарт жасайды.

Осы тармақта көзделген мерзімде төлем жүйелерін пайдаланушы мәртебесі алынбаған кезде Ұлттық Банк корреспонденттік шот шартына сәйкес Қазақстан Республикасының резидент емес банктік емес ұйымымен корреспонденттік шот шартын бұзады.

4-параграф. Қазақстан Республикасының резиденті банктік емес ұйымның корреспонденттік шотын ашу

16. Банктік емес ұйым ұлттық валютада корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке мынадай құжаттар ұсынады:

1) Ұлттық Банк Төрағасының атына валюта түрі көрсетілген корреспонденттік шот ашу туралы өтініш;

2) заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы куәліктің анықтамасы немесе көшірмесі;

3) жарғы немесе жарғының нотариат куәландырған көшірмесі не үлгі жарғысының негізінде клиенттің қызметін жүзеге асыру фактісін растайтын құжат;

4) № 266 ереженің 1-қосымшасында көзделген нысан бойынша қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, нотариат куәландырған екі данадағы құжат;

5) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатқа сәйкес клиенттің корреспонденттік шотын жүргізуге (корреспонденттік шоттағы ақшаны басқаруға) байланысты операцияларды жасау кезінде төлем құжаттарына қол қоюға уәкілетті тұлғаның (тұлғалардың) жеке басын куәландыратын құжаттың (құжаттардың) көшірмесі (көшірмелері);

6) қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатта көрсетілген тұлғаға (тұлғаларға) корреспонденттік шот бойынша операциялар жүргізу өкілеттіктері берілген құжат (құжаттар);

7) мынадай ақпаратты қамтитын банктік емес ұйымды банкаралық ақша аударымдарының жүйесіне қосу қажеттілігінің негіздемесі:

банкаралық ақша аударымдарының жүйесі арқылы операциялардың болжамды саны мен көлемі (бір айға);

жүзеге асырылуы үшін банкаралық ақша аударымдарының жүйесіне қосу қажет операциялар тізбесі; банктік емес ұйым клиенттерінің болжамды саны;

банктік емес ұйымда қолданылатын ақпаратты санкция берілмеген кіруден қорғаудың ұйымдастыру және бағдарламалық-технологиялық шараларының сипаттамасы;

бағдарламалық-техникалық құралдардың және банктік емес ұйым пайдаланатын телекоммуникация

желілерінің сипаттамасы.

17. Банкноттарды, монеталарды және құндылықтарды инкассациялау бойынша операциялар жүргізуге лицензиясы бар Қазақстан Республикасының резиденті - банктік емес ұйымға ол банкноттарды, монеталарды және құндылықтарды қайта санау, сұрыптау, орау, сақтау, сондай-ақ банктерге және банктердің тапсырмасы бойынша олардың клиенттеріне беру жөніндегі қызметті қоса атқарған кезде ұлттық валютада корреспонденттік шот ашуға рұқсат етіледі.

18. Ұлттық Банкте шетел валютасында корреспонденттік шот ашу үшін Қазақстан Республикасының резиденті банктік емес ұйым Қағидалардың 16-тармағының 1)-6) тармақшаларында көзделген құжаттарды ұсынады.

19. Қазақстан Республикасының резиденті банктік емес ұйыммен корреспонденттік шот шарты жасалғаннан кейін Ұлттық Банк оған жеке сәйкестендіру кодын, банктік сәйкестендіру кодын және банк кодын береді. Банктік сәйкестендіру коды және банк коды № 236 нұсқаулыққа сәйкес тағайындалады.

20. Қазақстан Республикасының резиденті банктік емес ұйым төлем жүйелерін пайдаланушының мәртебесін алу мақсатында ұлттық валютадағы корреспонденттік шотты ашады және Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашылған күннен бастап бір ай ішінде Орталықпен төлем жүйесінде қызмет көрсету туралы шарт жасайды.

Осы тармақта көзделген мерзімде төлем жүйелерін пайдаланушы мәртебесі алынбаған кезде Ұлттық Банк корреспонденттік шот шартына сәйкес Қазақстан Республикасының резиденті банктік емес ұйымымен корреспонденттік шот шартын бұзады.

5-параграф. Ұлттық Банктің еншілес ұйымы болып табылатын банктік емес ұйымның Ұлттық Банкте корреспонденттік шот ашуы

21. Ұлттық Банктің еншілес ұйымы (бұдан әрі-еншілес ұйым) болып табылатын банктік емес ұйым ұлттық және шетел валютасында корреспонденттік шот ашу үшін Ұлттық Банкке Қағидалардың 16-тармағының 1)-6) тармақшаларында көзделген құжаттарды ұсынады.

22. Еншілес ұйыммен корреспонденттік шот шартын жасаған соң Ұлттық Банк оған жеке сәйкестендіру кодын, банктік сәйкестендіру кодын және банк кодын береді. Банктік сәйкестендіру коды және код № 236 нұсқаулыққа сәйкес беріледі.

6-параграф. Ұлттық Банкте корреспонденттік шоттар ашуға қойылатын жалпы талаптар

23. Корреспонденттік шоттарды ашқан кезде Қағидаларда көзделген құжаттардан басқа Ұлттық Банк Қарсы іс-қимыл туралы заңға сәйкес қосымша құжаттарды сұратады.

24. Банк/банктік емес ұйым Ұлттық Банкте екінші және одан кейінгі корреспонденттік шоттарды ашқан кезде көрсетілген шоттарды ашу сәтінде Ұлттық Банкке бұрын ұсынылған құжаттарда өзгерістер болмаған жағдайда, қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжатты қоспағанда, Қағидаларда көзделген құжаттарды қайта ұсыну талап етілмейді.

Банктің/банктік емес ұйымның бұрын ұсынған қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар құжаттардың не қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар ұқсас құжаттың таратылуын растау туралы хаты болған кезде жаңадан ашылатын корреспонденттік шотқа қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар жаңа құжаттарды не қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар ұқсас құжаттарды ұсыну талап етілмейді.

25. Қазақстан Республикасының резиденті емес банктердің корреспонденттік шоттарын қоспағанда, банктерге/банктік емес ұйымдарға корреспонденттік шот ашылған күннен кейінгі бір жұмыс күнінен кешіктірмей Ұлттық Банк сәйкестендіру нөмірін көрсете отырып, хабарламаларды кепілдікпен жеткізуді қамтамасыз ететін ақпараттық-коммуникациялық желі бойынша жіберу жолымен салықтардың және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің түсуін қамтамасыз ету саласындағы басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органға хабарлайды.

Техникалық проблемаларға байланысты ақпараттық-коммуникациялық желі бойынша жіберу жолымен корреспонденттік шоттың ашылғаны туралы хабарлау мүмкін болмаған кезде хабарлама қағаз тасымалдағышта салық төлеушінің орналасқан орны бойынша салық органына үш жұмыс күні ішінде жіберіледі.

26. Корреспонденттік шот шарты, Ұлттық Банктің корреспонденттік шот ашу туралы салық

органдарына хабарламасының көшірмесі, сондай-ақ корреспонденттік шот ашу үшін банк/банктік емес ұйым берген құжаттар тігіледі және әрбір банк/банктік емес ұйым бойынша арнайы ашылған іс қағаздарында (бұдан әрі - Іс қағаздары) сақталады. Банк/банктік емес ұйым төлем жүйелерін пайдаланушының мәртебесін алған жағдайда Іс қағаздарына банк/банктік емес ұйым мен Орталықтың арасында жасалған төлем жүйесінде қызмет көрсету туралы шарттың көшірмесі де қоса салынады.

Банктің/банктік емес ұйымның іс қағаздарында бұрын берілген және жауапты қызметкердің тегі, аты, әкесінің аты көрсетіле отырып, «күші жойылған» деген белгі қойылған құжаттар да сақталады. Қол қою үлгілері және мөр таңбасы бар, күші жойылған құжаттар айқастырылып сызылады және оларға жаңа құжаттардың деректемелері көрсетіле отырып, ауыстырылғандығы туралы белгі қойылады.

3. Ұлттық Банкте корреспонденттік шотты жүргізу тәртібі

1-параграф. Банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотын жүргізу жөніндегі жалпы талаптар

27. Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның Ұлттық Банктегі корреспонденттік шоттағы ақшасын кедергісіз басқару құқығын қамтамасыз етеді және корреспонденттік шот шартына сәйкес онда қалған қалдық сомасының шегінде төлемдерді және/немесе ақша аударуды жүзеге асырады.

Корреспонденттік шотты басқару құқығына өкілеттіктер құрылтай құжаттарының не басшылар бұйрықтарының, корреспонденттік шотты басқару немесе корреспонденттік шот бойынша операциялар жасау құқығына берілген сенімхаттың, не осындай өкілеттіктер беруге негіз болған өзге құжаттардың негізінде беріледі.

28. Банктің/банктік емес ұйымның ақшасын олардың келісімінсіз алып қою, сондай-ақ Ұлттық Банктегі корреспонденттік шоттағы ақшаны банктің/банктік емес ұйымның басқару құқығын шектеу Азаматтық кодексте, Салық кодексінде, Қарсы іс-қимыл туралы заңда және (немесе) банк/банктік емес ұйым мен Ұлттық Банк арасындағы корреспонденттік шот шартында көзделген жағдайларда мүмкін болады.

29. Банк/банктік емес ұйым Төлемдер туралы заңда, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1155 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Төлем тапсырмаларды, төлемдік талап-тапсырмаларды, инкассалық өкімдерді ресімдеу, пайдалану және орындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2000 жылғы 25 сәуірдегі № 179 қаулысында (бұдан әрі - № 179 нұсқаулық) және корреспонденттік шот шартында көзделген тәртіппен орындау үшін Ұлттық Банкке төлем құжаттарын ұсынады.

30. Төлем тапсырмасын Ұлттық Банкке берген кезде банк/банктік емес ұйым төлем тапсырмасында көрсетілген тұлғаның пайдасына ақшасын аударуға Ұлттық Банкке өкілеттік береді.

31. Банк/банктік емес ұйым ұлттық валютадағы электрондық құжаттарды Ұлттық Банкке Орталықтың төлем жүйелерінде пайдаланылатын форматтарда, шетелдік валютадағы электрондық төлем тапсырмаларын - халықаралық жүйелердің талаптарына сәйкес келетін форматтарда жібереді.

32. Төлем тапсырмасын акцептеуден бас тартқан кезде Ұлттық Банк Төлемдер туралы заңда көзделген мерзімдерде себебін көрсете отырып, банкке/банктік емес ұйымға акцептеуден бас тарту туралы хабарлайды.

33. Банктің/банктік емес ұйымның төлемдері төлем жүйелерінде Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 711 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Ақша аударымының банкаралық жүйесіндегі ақша аударымы ережесін бекіту туралы» 1998 жылғы 21 қарашадағы № 242 қаулысында және Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1212 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасында банкаралық клирингті жүзеге асыру ережесін бекіту туралы» 2000 жылғы 16 маусымдағы № 273 қаулысында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

34. Банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотына ұсынылатын және Ұлттық Банкке келіп түсетін төлемдік талап-тапсырмалар, инкассалық өкімдер тиісті тіркеу журналдарында тіркеледі.

35. Акцептелген және акцептелмеген инкассалық өкімді кері қайтарып алу, сондай-ақ инкассалық өкімнің орындалуын тоқтата тұру бастамашының осы инкассалық өкімнің барлық деректемелерінен тұратын жазбаша өкімі негізінде жүргізіледі.

Нұсқаудың орындалуын тоқтата тұру немесе акцептелген нұсқауды кері қайтарып алу оны Ұлттық Банк орындағанға дейін мүмкін болады.

36. Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның нұсқауларын Ұлттық Банктің акцептелетін күннен кейінгі операциялық күнінен кешіктірмей, үшінші тұлғалардың талаптарын Салық кодексінде, Төлемдер туралы заңда және Қарсы іс-қимыл туралы заңда белгіленген мерзімдерде орындайды.

37. Ақша аудару қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында Ұлттық Банк санкцияланбаған қолма-қол жасалмайтын төлемдерден қорғану әрекеттерінің рәсімдерін әзірлейді және қолданады.

Қорғану әрекеттерінің элементтері ретінде уәкілетті адамның (адамдардың) қолын, мөрлерді, алгоритмдерді, кодтарды (цифрлық, әріптік, символдар қолданумен және аралас), сәйкестендіруші сөздерді немесе сәйкестендіру нөмірлерін, шифрлауды, кері қайтарып алу әдістерін немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да қорғау тәсілдерін пайдалануға болады.

Ұлттық Банк, банк/банктік емес ұйым корреспонденттік шот шартына сәйкес қорғау әрекеттерінің рәсімдерін сақтайды және осы рәсімдерді қолдану мен өткізу тәртібі туралы мәліметтердің сақталуына қамтамасыз етеді.

38. Ақша төлемі мен аударымын аяқтау және корреспонденттік шот бойынша дебеттік сальдоны болдырмау мақсатында банкке/банктік емес ұйымға Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның өтініші негізінде қарыз береді.

39. Банктің/банктік емес ұйымның ақшасын қабылдау (есептеу), алып қою (есептен шығару) бойынша жасалған операциялар бойынша операциялық күн аяқталғаннан кейін Ұлттық Банк корреспонденттік шоттан үзінді-көшірме жасайды, ол Ұлттық Банктің операциялық күнінің кестесінде (бұдан әрі - Операциялық күн кестесі) белгіленген уақытта банкке/банктік емес ұйымға беріледі.

40. Корреспонденттік шот шартына сәйкес Ұлттық Банктен алынатын үзінді-көшірмелер бойынша банк/банктік емес ұйым өзінің ішкі корреспонденттік шоты бойынша өзінің Ұлттық Банктегі корреспонденттік шотында көрсетілген, жүргізілген төлемдер сомасының дұрыс көрсетілуін күн сайын бақылап отырады.

41. Корреспонденттік шот бойынша жасалған операцияларды тексеру мақсатында банк/банктік емес ұйым ай сайын осы Қағидалардың 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша корреспонденттік шоттардағы қалдықтарды растау ведомосін екі дана етіп жасайды. Банктің мөрімен және банктің уәкілетті адамдарының қолдарымен куәландырылған осы ведомость есепті айдан кейінгі айдың 10-на дейінгі мерзімде Ұлттық Банкке ұсынылады.

Корреспонденттік шоттағы қалдық бойынша сәйкессіздіктер мен алшақтықтар болған жағдайда, банк осы сәйкессіздіктер мен алшақтықтардың туындау себептерін көрсете отырып, Ұлттық Банкке ілеспе хат ұсынады.

42. Ұлттық Банк корреспонденттік шоттардағы қалдықты растау ведомосінде көрсетілген банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотындағы қалдықты Ұлттық Банк есебінің деректерімен салыстырып тексеруді жүзеге асырады, одан кейін оның Ұлттық Банктің уәкілетті адамдарының қолымен расталған және мөрмен бекітілген екінші данасын ол келіп түскен күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмейтін мерзімде банкке/банктік емес ұйымға жібереді.

2-параграф. Консервация режиміндегі Қазақстан Республикасының резидент-банкінің корреспонденттік шотын жүргізу

43. Банктің уәкілетті мемлекеттік орган немесе уақытша әкімшілік (банкті уақытша басқарушы) шектеулер қойған бұрын қабылданған міндеттемелері бойынша банктің корреспонденттік шотына төлемдік талап-тапсырмалар ұсынылған кезде, осы құжаттарды орындау мерзімі аталған тұлғалардың банктің қызметіне шектеу қою туралы шешімінің күші жойылғанға дейін тоқтатыла тұрады.

Банктің корреспонденттік шотына ақша жөнелтушінің акцептін талап ететін төлемдік талап-тапсырмалар ұсынылған жағдайда Ұлттық Банк акцептеу үшін оларды уақытша әкімшілікке (уақытша басқарушыға) береді.

44. Ақша жөнелтуші акцептеген төлемдік талап-тапсырмалар, сондай-ақ орындалу мерзімі тоқтатыла тұрған, акцептеуді талап етпейтін төлемдік талап-тапсырмалар Ұлттық Банкте сақталады және баланстан тыс шотта есепке алынады.

Осы төлем құжаттарын баланстан тыс шотына кіріске алған кезде Ұлттық Банк келесі жұмыс күнінен

кешіктірмей нұсқауды жөнелтушіге (бастамашыға) және уақытша әкімшілікке (уақытша басқарушыға) тиісті хабарлама жібереді.

45. Банктің корреспонденттік шотына ұсынылатын инкассалық өкімдер Азаматтық кодексте, Салық кодексінде, Банктер туралы заңда, Төлем туралы заңда, «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» 2010 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңында және № 179 нұсқаулықта белгіленген тәртіппен орындалады.

46. Ұлттық Банкке баланстан тыс шоттағы төлемдік талап-тапсырмаларын орындау қажеттігі туралы соттың тиісті шешімі түскен кезде банктің корреспонденттік шотында ақша жеткілікті болғанда осы талаптарды орындау олардың түсу тәртібімен (күнтізбелік кезектілікпен) жүргізіледі.

Банктің корреспонденттік шотында баланстан тыс шоттан шығарылған төлемдік талап-тапсырмаларды орындау үшін ақша жеткіліксіз болған кезде осы төлемдік талап-тапсырмалар келесі ақша төлемін немесе аударымын жасау үшін корреспонденттік шотқа ақша сомасы түскенге дейін № 179 нұсқаулыққа сәйкес картотекаға орналастырылады. Төлемдік талап-тапсырмалар оларды картотекаға орналастырған күннен бастап бір жыл бойы сақталады.

47. Картотекадағы төлем құжаттарын орындау Азаматтық кодексте, Салық кодексінде, Төлем туралы заңда көзделген кезектілікпен және № 179 нұсқаулықта белгіленген тәртіппен орындалады. Бір кезекке жатқызылатын төлем құжаттарын орындау олардың Ұлттық Банкке түскен уақыты бойынша кезектілікпен жүргізіледі.

48. Банктің қаржылық жағдайының сауығуына байланысты оны консервациялау тоқтатылғаннан және уәкілетті мемлекеттік органның немесе банктің уақытша әкімшілігінің (банкті уақытша басқарушының) банкке оның қызметіне шектеу салу туралы шешімі күшін жойғаннан кейін ақша жеткілікті болған кезде бірінші кезектегі тәртіппен салық органдарының салық берешегі сомасын өндіріп алу жөнінде шығарылған инкассалық өкімі орындалады.

Банктің корреспонденттік шотына ұсынылған өзге талаптарды орындау олардың банктің корреспонденттік шотына ұсынылған тәртібімен күнтізбелік кезектілікпен жүзеге асырылады және олар баланстан тыс шоттан есептен шығарылады.

49. Соттың банкті мәжбүрлеп тарату туралы шешімі бойынша тарату комиссиясы тағайындалған кезде, картотекадағы және баланстан тыс шоттағы төлем құжаттары қабылдау-өткізу актісі бойынша тарату комиссиясына беріледі және бір мезгілде тиісті баланстан тыс шоттардан есептен шығарылады.

3-параграф. Банк операцияларын жүргізу лицензиясынан айырылған Қазақстан Республикасының резидент-банкінің корреспонденттік шотын жүргізу

50. Банк банктік операцияларды жүргізу лицензиясынан айырылған кезде Ұлттық Банк арқылы жүзеге асырылатын Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4070 тіркелген, Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының және жинақтаушы зейнетақы қорының уақытша әкімшілігін (уақытша басқарушысын) тағайындау және қызметінің ережесін бекіту туралы» 2006 жылғы 9 қаңтардағы № 6 қаулысында (бұдан әрі - 6 қаулы) көзделген шығыстарға және банкке түскен ақшаны есептеуге байланысты жағдайларды қоспағанда, банктің корреспонденттік шоты бойынша төлем жүйелері арқылы жүзеге асырылатын шығыс операциялары тоқтатылады. Картотекаға орналастырылған, оның ішінде орындалған төлем құжаттарының орындалуы тоқтатыла тұрады.

51. Банктің корреспонденттік шотына ақша жөнелтушінің акцептін талап ететін төлемдік талап-тапсырмалар ұсынылған кезде Ұлттық Банк төлемдік талап-тапсырманы алған күннен кейінгі жұмыс күнінен кешіктірмей акцептеу үшін уақытша әкімшілікке (уақытша басқарушыға) береді.

52. № 6 қаулыда көзделген шығыстармен байланысты төлемдік талап-тапсырмаларды қоспағанда, акцептелген төлемдік талап-тапсырмалар және банктің бұрын қабылданған міндеттемелері бойынша акцептеуді талап етпейтін төлемдік талап-тапсырмалар орындалмайды және баланстан тыс шотта есепке алынады.

53. Лицензиядан айырылғаннан кейін корреспонденттік шотқа ұсынылған инкассалық өкімдер орындалмайды және баланстан тыс шотта есепке алынады.

54. Төлем құжаттары баланстан тыс шотта кіріске алынған кезде Ұлттық Банк келесі жұмыс күнінен кешіктірмей нұсқау жіберушіге (бастамашыға) тиісті хабарлама жібереді. Ұлттық Банк ай сайын уақытша әкімшілікке (уақытша басқарушыға) банктің корреспонденттік шотына ұсынылған, есепке алынған төлем құжаттары туралы мәліметтер ұсынады.

55. Соттың банкті мәжбүрлеп тарату туралы шешімі бойынша тарату комиссиясы тағайындалған кезде картотекадағы және баланстан тыс шоттағы төлем құжаттары қабылдау - өткізу актісі бойынша тарату комиссиясына тапсырылады және бір мезгілде тиісті баланстан тыс шоттардан есептен шығарылады.

4-параграф. Қазақстан Республикасының резидент-банкінің корреспонденттік шотын оны қайта құрылымдау кезеңінде жүргізу

56. Ұлттық Банк соттың банкті қайта құрылымдауды жүргізу туралы заңды күшіне енген шешімінің көшірмесін алған кезде бұрын ұсынылған төлемдік талап-тапсырмаларды және атқарушылық іс жүргізу органдарының атқарушылық құжаттар, оның ішінде ішінара атқарылған құжаттар бойынша инкассалық өкімдерін орындау тоқтатыла тұрады және банкке тоқтатыла тұрған төлемдік талап-тапсырмалардың және инкассалық өкімдердің тізілімімен сұрату жіберіледі.

Банк міндеттемелерін тоқтата тұрған және банктің қайта құрылымдау жоспарына кіргізілген төлемдік талап-тапсырмалар және атқарушылық іс жүргізу органдарының атқарушылық құжаттар бойынша инкассалық өкімдері банкті қайта құрылымдау тоқтатылғанға дейін баланстан тыс шотта есепке алынады.

Осы төлем құжаттары баланстан тыс шотта кіріске алынған кезде Ұлттық Банк келесі жұмыс күнінен кешіктірмей нұсқау жіберушіге (бастамашыға) және банкке тиісті хабарлама жібереді.

Банк міндеттемелерін тоқтата тұрмаған және қайта құрылымдау жоспарына кіргізілмеген төлемдік талап-тапсырмалар және атқарушылық іс жүргізу органдарының атқарушылық құжаттар бойынша инкассалық өкімдері Төлем туралы заңда, № 179 нұсқаулықта және Қағидаларда көзделген тәртіппен орындалады.

Банкті қайта құрылымдау кезеңінде уәкілетті органдардың банктің ақшасына тыйым салу туралы бұрын ұсынылған шешімдерін (қаулыларын) орындау тоқтатыла тұрады.

57. Салық және кеден органдарының банктің корреспонденттік шотына ұсынылатын инкассалық өкімдері Салық кодексінде, Төлем туралы заңда және № 179 нұсқаулықта белгіленген тәртіппен орындалады.

58. Банкті құрылымдау кезеңінде оның корреспонденттік шотына ақша жөнелтушінің акцептін талап ететін төлемдік талап-тапсырмалар ұсынылған жағдайда, Ұлттық Банк Төлем туралы заңда және № 179 нұсқаулықта көзделген мерзімдерде оларды акцептеу үшін банкке береді.

Ақша жөнелтуші акцептеген төлемдік талап-тапсырмалар акцептеу күнінен кейінгі операциялық күннен кешіктірмей, Төлем туралы заңда және № 179 нұсқаулықта және Қағидаларда көзделген тәртіппен орындалуы тиіс.

59. Банкті қайта құрылымдау кезеңінде оның корреспонденттік шотына акцептті талап етпейтін төлемдік талап-тапсырмалар және атқарушылық іс жүргізу органдарының атқарушылық құжаттар бойынша инкассалық өкімдері ұсынылған жағдайда Ұлттық Банк Қағидалардың 56-тармағында көзделген іс-әрекеттерді орындайды.

60. Төлем құжаттарын кері қайтарып алу жөнелтушінің (бастамашының) нұсқауды кері қайтарып алу туралы жазбаша өкімі негізінде жүргізіледі.

61. Банктің қаржылық жағдайының жақсаруына және Ұлттық Банктің соттың заңды күшіне енген қайта құрылымдауды тоқтату туралы шешімінің көшірмесін алуына байланысты банкті қайта құрылымдау тоқтатылғаннан кейін картотекадағы міндеттемелері тоқтатыла тұрған және қайта құрылымдау жоспарына кіргізілген төлем құжаттары төлем бастамашысына орындаусыз қайтарылады.

62. Банктер соттың заңды күшіне енген қайта құрылымдауды тоқтату туралы шешімінің көшірмесін, Банктер туралы заңға сәйкес оны алған күннен кейінгі күннен кешіктірмейтін мерзімде Ұлттық Банкке жібереді.

5-параграф. Ұлттық валютамен қолма-қол ақшаны қабылдау және беру тәртібі

63. Ұлттық Банк корреспонденттік шот және кассалық қызмет көрсету шарттарына сәйкес ұлттық валютамен қолма-қол ақшаны банкке/банктік емес ұйымға және/немесе олардың филиалына беруді жүзеге асырады, сондай-ақ Ұлттық Банк филиалдарының кассалары арқылы оларды қабылдайды.

64. Ұлттық Банктің филиалы ұлттық валютамен қолма-қол ақшаны банкке/банктік емес ұйымға немесе олардың филиалына беруді, сондай-ақ банктен/банктік емес ұйымнан немесе олардың филиалынан оларды қабылдауды және санап алуды Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 2685 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің филиалдарында заңды және жеке тұлғалармен кассалық операциялар жүргізу ережесін бекіту туралы» (бұдан әрі - № 467 ереже) 2003 жылғы 26 желтоқсандағы № 467 қаулысына сәйкес жүзеге асырады.

65. Банк/банктік емес ұйым немесе олардың филиалы Ұлттық Банк филиалының кассаларынан ұлттық валютаны алу үшін банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотындағы ақшаны резервтеуге және банктің/банктік емес ұйымның және/немесе банктің/банктік емес ұйым филиалының қолма-қол ақшаны алуына өтінімді (бұдан әрі - резервтеуге өтінім) Ұлттық Банк пен банктің/банктік емес ұйымның арасындағы автоматтандырылған ақпараттық шағын жүйе бойынша ұсынылады.

66. Ұлттық Банк пен банктің/банктік емес ұйымның арасындағы автоматтандырылған ақпараттық шағын жүйені пайдалану мүмкіндігі болмаған кезде ақшаны резервтеуге өтінім факсимильдік байланыс құралдары немесе банктің/банктік емес ұйымның уәкілетті адамы арқылы ұсынылады.

Ұлттық Банк ақшаны резервтеуге алынған өтінімді оның күні мен нөмірін, банктің/банктік емес ұйымның атауын, банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотында резервтелетін ақша сомасын көрсете отырып, арнайы журналда тіркейді.

67. Ұлттық Банк мынадай негіздер бойынша:

1) егер ақшаны резервтеуге өтінімде көрсетілген резервтелетін ақша сомасы банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотындағы ақша қалдығынан асатын болса;

2) банктің/банктік емес ұйымның өкімі бойынша;

3) банктен/банктік емес ұйымнан бұрынғы қабылданған өтінімнің орнына ақшаны резервтеуге жаңа өтінім түскен кезде;

4) банктен/банктік емес ұйымнан ақшаны резервтеуге өтінім Операциялық күн кестесіне сәйкес ақшаны резервтеуге өтінімдерді қабылдау аяқталғаннан кейін түскен кезде;

5) банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотында инкассалық өкімді және/немесе ақша жөнелтушінің ақцептін талап етпейтін төлемдік талап-тапсырманы орындау үшін ақша жеткіліксіз болған кезде және банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотындағы ақшаға тыйым салынған кезде;

6) банк/банктік емес ұйым Ұлттық Банктің алдындағы міндеттемелерін орындамаған және/немесе тиісті түрде орындамаған жағдайда;

7) банкке/банктік емес ұйымға қарызды берген кезде ақшаны резервтеуге өтінімді орындағаннан кейін корреспонденттік шоттағы ақша қалдығының сомасы тұрақсыздық айыбын, берешекті және басқа ықтимал шығыстарды өтеу бойынша шығыстарды ескеріп, берілген қарыздың сомасын және ол бойынша сыйақыны өтеу үшін жеткіліксіз болған жағдайда, ақшаны резервтеуге өтінімнің күшін жояды.

Осымен бір мезгілде күшін жою себептерін көрсете отырып, банкке/ банктік емес ұйымға ақшаны резервтеуге өтінімнің күші жойылғаны туралы хабарлама жіберіледі.

68. Ұлттық Банк филиалдарының бірі өтінімді орындай бастаған жағдайда, банк, банктік емес ұйым корреспонденттік шот шартына сәйкес ақшаны резервтеуге өтінімнің күшін жоймайды.

69. Ақшаны резервтеуге өтінімнің негізінде және банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотында ақша жеткілікті болған кезде, Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотындағы ақшаны резервтейді.

70. Қолма-қол ақша берілетін күннің басында ақшаны резервтеуге өтінімнің негізінде Ұлттық Банк Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес Ұлттық Банктің филиалы арқылы банк/банктік емес ұйым және/немесе банктің/банктік емес ұйым филиалының қолма-қол ақшаны алуы үшін жиынтық ведомостарды (бұдан әрі - ведомость) электрондық түрде жасайды және Ұлттық Банктің тиісті филиалдарына жібереді.

71. Ұлттық Банк жасаған электронды ведомостар автоматтандырылған банктік ақпараттық шағын

жүйесі арқылы Ұлттық Банктің филиалдарына жіберіледі.

72. Банк/банктік емес ұйым немесе олардың филиалы Ұлттық Банктің филиалына ұсынған чек бойынша Қағидалардың 74-тармағында көзделген қолма-қол ақшаны беруден бас тартуға негіздер болмаған кезде, Ұлттық Банктің филиалы банкке/банктік емес ұйымға немесе олардың филиалына қолма-қол ақшаны береді.

73. Ұлттық Банктің филиалы қолма-қол ақшаны бергеннен кейін банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотынан ақшаны есептен шығаруға кассалық шығыс ордерін жасайды.

74. Қолма-қол ақша беруден бас тартуға:

1) чекте көрсетілген соманың ақшаны резервтеуге өтінімде көрсетілген сомадан асып кетуі;

2) ақшаны резервтеуге өтінімнің болмауы;

3) Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 662 тіркелген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің филиалдарында заңды және жеке тұлғалармен кассалық операциялар жүргізу ережесін бекіту туралы» 1998 жылғы 5 желтоқсандағы № 266 қаулысында белгіленген талаптарды бұзып чекті ресімдеу;

4) № 467 қағидаларда және/немесе корреспонденттік шот және кассалық қызмет көрсету шарттарының талаптарында белгіленген өзге де талаптардың сақталмауы негіздеме болып табылады.

75. Банктен/банктік емес ұйымнан немесе олардың филиалынан қолма-қол ақшаны қабылдаған кезде Ұлттық Банктің филиалы осы соманы банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотына есепке алу үшін қабылданған қолма-қол ақшаның сомасына арналған кассалық кіріс ордерін жасайды.

76. Банктен/банктік емес ұйымнан және/немесе олардың филиалынан қабылданған қолма-қол ақшаны қайтадан санаған кезде анықталған артық сома банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотына есепке алынады, ал кем шығу сомасы Ұлттық Банк пен банктің/банктік емес ұйымның арасында жасалған корреспонденттік шот шартына сәйкес банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шотынан олардың келісімінсіз есептен шығарылады.

4. Ұлттық Банкте корреспонденттік шотты жабу тәртібі

77. Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе корреспонденттік шот шартында өзгеше көзделмесе, корреспонденттік шотты жабу банктің/банктік емес ұйымның өтініші негізінде жүргізіледі.

Корреспонденттік шотта қалдық болған кезде банк/банктік емес ұйым Ұлттық Банкке корреспонденттік шот шартында көзделген тәртіпте корреспонденттік шоттан ақша қалдығын аударым жасауға төлем тапсырмасын ұсынады.

78. Корреспонденттік шотты жабу кезінде банктің/банктік емес ұйымның жеке сәйкестендіру кодын, банктік сәйкестендіру кодын және банк/банктік емес ұйым коды жойылады.

79. Ұлттық Банк корреспонденттік шотты жапқан кезде банкке/банктік емес ұйымға корреспонденттік шотты ашқанда алынған құжаттарын қайтармайды.

80. № 266 ережеде көзделген жағдайларда корреспонденттік шотты жабуға жол берілмейді.

81. Қазақстан Республикасының резиденті емес банктің корреспонденттік шотын қоспағанда, Ұлттық Банк банктің/банктік емес ұйымның корреспонденттік шоты жабылғаннан кейін хабарламаларды кепілдікпен жеткізуді қамтамасыз ететін электрондық ақпараттық-коммуникациялық желі бойынша корреспонденттік шоттар жабылған күннен кейінгі бір жұмыс күнінен кешіктірмей, сәйкестендіру нөмірін көрсете отырып, салықтардың түсімін және бюджетке төленетін басқа төлемдерді қамтамасыз ету саласында басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органға олардың жабылғаны туралы хабарлайды.

Техникалық проблемаларға байланысты ақпараттық-коммуникациялық желі бойынша корреспонденттік шоттардың жабылғаны туралы хабарлау мүмкін болмаған кезде, Ұлттық Банк хабарламаны үш жұмыс күні ішінде қағаз тасымалдағышта банктің/банктік емес ұйымның орналасқан жері бойынша салық органына жібереді.

Корреспонденттік шоттың жабылғаны туралы хабарламаның көшірмесі Іс қағаздарында сақталады.

Қазақстан Республикасының Ұлттық
 Банкі мен банктер, сондай-ақ банк
 операцияларының жекелеген түрлерін
 жүзеге асыратын ұйымдар арасында
 корреспонденттік қатынастарды
 орнату қағидаларына
 1-қосымша

Нысан

_____ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

(банктің/банктік емес ұйымның атауы)
 корреспонденттік шоттарындағы қалдықтарды растау ведомосі

р/с №	Ұлттық Банкте ашылған корреспон- денттік шоттың нөмірі	Шот валютасы	Қалдық	Ішкі корреспон- денттік шоттың нөмірі	Шот валютасы	Қалдық	Алшақтық	Ескерту
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ұлттық Банктің уәкілетті адамы

Банктің уәкілетті адамы

_____ (Аты-жөні, қолы)

_____ (Аты-жөні, қолы)

Ұлттық Банктің уәкілетті адамы

Бас бухгалтер

_____ (Аты-жөні, қолы)

_____ (Аты-жөні және қолы)

Мөрдiң орны

Мөрдiң орны

Қазақстан Республикасының Ұлттық
Банкі мен банктер, сондай-ақ банк
операцияларының жекелеген түрлерін
жүзеге асыратын ұйымдар арасында
корреспонденттік қатынастарды
орнату қағидаларына
2-қосымша

Нысан

Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі

Ұлттық Банктің филиалы _____ арқылы

(атауы)

банктің/банктік емес ұйымның және/немесе банк/банктік емес ұйым филиалының
қолма-қол ақшаны алуға арналған

20 _____ жылғы «__» _____

жиынтық ведомосі

№	Ақшаны резервтеуге өтінім берген банктің/банктік емес ұйымның атауы	Банктің/банктік емес ұйымның коды	Өтінім нөмірі	Ақша алушының атауы	Ақша алушы банктің коды	Қолма-қол ақшаны беруге арналған лимит сомасы	
						цифрлармен	жазумен
1							
2							
Жиынтығы:							

Ұлттық Банктің монетарлық
операцияларды есепке алу
бөлімшесінің уәкілетті
адамдарының қолдары

Аты-жөні

Е-KZT МҮМКІНДІКТЕРІМЕН ТАНЫС БОЛЫҢЫЗДАР

Сізге e-kzt Интернет арқылы оңай тез және ең бастысы қауіпсіз сатып алуға мүмкіндік береді.

Е-KZT-бұл интернет желісіндегі тауарлар мен қызметтерге ақы төлеуге, ақша аударуға, түсім және төлем туралы барлық ақпаратты сенімді сақтауға мүмкіндік береді. Коммуналдық қызметтер, телефония, теледидар, он-лайн ойындар, жеңілдік купондар және сертификаттар, интернет және хостинг, сондай-ақ, көптеген басқа қызметтердің төлем www.e-kzt.kz порталында қол жетімді болады.

«e-kzt» өзгеше ерекшеліктері ең төменгі тариф пен ыңғайлы интерфейсті пайдалану оңай болыптабылады. Электронды ақша арқылы төлем тез арада жүргізіледі, ал электронды әмиянды ашу және толтыру on-line тәртібінде жеке ақпарат бланкін тольырмай-ақ санаулы минуттарда жүргізіледі.

Форумында Сізді қызықтыратын сұрақтарды қоя аласыз.

[HTTPS:// WWW.EKZT.KZ/FEEDBACK](https://www.e-kzt.kz/feedback)